

CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

WP2 | Edukimi seksual i bazuar në fakte

D2.1 | Shtojcat e paketës së trajnimit

Redaktuar nga Theodora Morou

Autorët

Theodora Morou | KMOP – Qendra për Veprim Social dhe Novacion

Janita Tasa, Heidi Näppi, Lucia Hakala | Save the Children, Finlandë

Tanja Tankosić Girt | Save the Children International (Ballkani Veriperëndimor)

Izela Tahsimi | Save the Children në Shqipëri

Póra Björnsdóttir | Barnaheill - Save the Children, Islandë

Tabela e përmbajtjes

Moduli 1: Çfarë dini për të drejtat seksuale?	5
Shtojca 1: Kartat e të drejtave seksuale	5
Shtojca 2: Lista e të drejtave seksuale për fëmijët	8
Shtojca 3: Fletë pune për të drejtat dhe përgjegjësitë seksuale	10
Shtojca 4: Pohime rreth seksualitetit. 5-8-vjeçarët	14
Shtojca 5: Pohime rreth seksualitetit. 9-11-vjeçarët	16
Shtojca 6: Histori rreth diversitetit	18
Shtojca 7: Përshkrim SHOKU IM	21
Moduli 2: Trupi i njeriut	26
Shtojca 1: Tabelat e bingos për fëmijë	27
Shtojca 2: Pjesa e trupit - kartat për mësuesin/en	53
Shtojca 3: Funkzioni i trupit - kartat për mësuesin/en	58
Shtojca 4: Funkzioni i trupit - kartat për fëmijët	63
Shtojca 5: Organet seksuale dhe riprodhuese - fletë pune	67
Shtojca 6: Funkcionet e organeve - fletë pune	70
Shtojca 7: Loja formuese me fjalë - fletë pune	72
Shtojca 8: Loja formuese “përziej dhe kombino”	74
Shtojca 9: Ndryshimet në pubertetet - fletë pune	80
Shtojca 10: Prekja pozitive - kartat për fëmijët 5-8 vjeç	82
Shtojca 11: Prekja pozitive - kartat për fëmijët 9-11 vjeç	91
Shtojca 12: Prekja pozitive - fletë pune	101
Moduli 3: Aftësitë emocionale dhe të komunikimit	103
Shtojca 1: Kartat e emocioneve	103
Shtojca 2: Gjeni historitë e emocioneve	110
Shtojca 3: Kartat e familjes	112
Shtojca 4: Kartat e marrëdhënieve	116
Shtojca 5: Si ndihen?	119
Moduli 4: Kufijtë dhe pëlqimi	121
Shtojca 1: Skenarë që fëmijët të mësojnë se si të vendosin kufij	121
Shtojca 2: Fletë pune për kufijtë personale.	124
Shtojca 3: Histori rreth pëlqimit për 5-8-vjeçarët	127
Shtojca 4: Histori rreth pëlqimit për 9-11-vjeçarët	133
Shtojca 5: Model i fletës së punës së ilustrimeve komike	138
Shtojca 6: Skenarë rreth sigurisë	140
Shtojca 7: Materiali për semaforët	143

Shtojca 8: Emoji-t për semaforët.....	145
Moduli 5: Mbrojtja e fëmijëve nga abuzimi seksual	149
Shtojca 1: Kartat me situatat e sigurta dhe të pasigurta	149
Shtojca 2 (i): Materiali që do t'u shpërndahet fëmijëve	152
Shtojca 2 (ii): Reagimet ndaj materialeve për mësuesit.....	154
Shtojca 3: Certifikatat e superheronjve/superheroineve të sigurisë personale.....	156
Shtojca 4: Histori	158
Shtojca 5: Lista e kontrollit e kërkimit të thesarit të sigurisë personale	160
Shtojca 6: Certifikata e sigurisë personale	162

Moduli 1: Çfarë dini për të drejtat seksuale?

Shtojca 1: Kartat e të drejtave seksuale

Kartat e të drejtave seksuale

1	Kam të drejtë të reagoj dhe të them “JO”, nëse dikush përpiqet të më prekë në mënyra që nuk më pëlqejnë.
---	--

2	Kam të drejtë të reagoj dhe të them “JO”, nëse dikush më prek dhe nuk ndihem i/e sigurt.
3	Kam të drejtë të mësoj dhe zbuloj gjithçka të nevojshme rreth trupit tim.
4	Kam të drejtë të mësoj dhe të zbuloj gjithçka që më ngjall interes dhe që ka të bëjë me trupin tim.
5	Nuk duhet të vë në lojë fëmijët e asnjërës gjini, që u pëlqen të luajnë me kukulla.
6	Nuk duhet të vë në lojë fëmijët e asnjërës gjini, që u pëlqen të luajnë me makina.
7	Nuk duhet të flas keq për fëmijët e tjerë që vishen ndryshe nga unë.
8	Kam të drejtë të marr pjesë në të gjitha lojërat, pavarësisht gjinisë sime.
9	Kam të drejtë të shkoj në tualet vetëm dhe ta mbyll derën.
10	Nuk mund të detyroj askënd që të më tregojë pjesë të trupit të tij/saj.
11	Kam të drejtë të kuptoj se si lindin bebet.
12	Kam të drejtë të di emrat e saktë të të gjitha pjesëve të trupit tim.
13	Nuk kam të drejtë të detyroj askënd që të më lejojë t'i prek pjesët e trupit.
14	Të gjithë fëmijët kanë të njëjtat të drejta, pavarësisht gjinisë së tyre.
15	Askush nuk mund të më tallë për shkak se kam flokë të gjatë.
16	Askush nuk mund të më tallë për shkak se kam flokë të shkurtër.
17	Nuk duhet të ndaloj askënd që të luajë për shkak të gjinisë së tij/saj.
18	Kam të drejtë të vendos nëse do të bëj fëmijë kur të rritem.
19	Kam të drejtë të vendos se sa fëmijë do të bëj kur të rritem.

Funded by
the European Union

Shtojca 2: Lista e të drejtave seksuale për fëmijët

Lista e të drejtave seksuale për fëmijët

Kam të drejtë të trajtohem me respekt, pra askush nuk mund të më tallë, fyejë apo lëndojë në asnjë mënyrë.
Kam të drejtë të tregoj dhe flas se si apo çfarë ndiej dhe mendoj për trupin tim.
Kam të drejtë të kërkoj se çfarë dua në marrëdhëniet me bashkëmoshatarët dhe në marrëdhëniet dashurore.
Kam të drejtë të marr informacion në përputhje me moshën rreth seksit, kontracepsionit dhe sëmundjeve seksualisht të transmetueshme.
Kam të drejtë të ndihem i/e sigurt dhe i/e mbrojtur në marrëdhëniet me bashkëmoshatarët dhe të rriturit, dhe që të tjerët të respektojnë shëndetin dhe mirëqenien time seksuale.
Kam të drejtë të ankojem dhe të reagoj nëse një bashkëmoshatar ose i rritur më kërkon të marr pjesë në veprime që më shkaktojnë frikë, paretat apo që mund të më lëndojnë në çdo mënyrë lidhur me trupin tim.
Kam gjithmonë të drejtë t'u them "jo" aktiviteteve seksuale, deri në momentin që do të jem gati.
Kam të drejtë të aksesoj shërbimet mjekësore dhe qendrat e këshillimit që do të përmbushin në mënyrën e duhur nevojat e veçanta të fëmijëve dhe të rinjve. Kam të drejtë të përfitoj kujdes mjekësor me cilësi të lartë dhe të aksesueshëm dhe që respekton privatësinë dhe dinjitetin tim.
Kam të drejtë ta planifikoj familjen time në mënyrë të lirë dhe të përgjegjshme. Kam të drejtë të vendos nëse dua të bëj fëmijë, si dhe momentin më të përshtatshëm për t'u bërë prind.
Të gjithë kanë të drejtë të përjetojnë kënaqësi seksuale. Të gjithë kanë të drejtë ta shijojnë seksin, pavarësisht gjinisë dhe/ose orientimit të tyre seksual.

Funded by
the European Union

Shtojca 3: Fletë pune për të drejtat dhe përgjegjësitë seksuale

Fletë pune për të drejtat dhe përgjegjësitë seksuale

Të drejtat seksuale të fëmijëve	Përgjegjësitë e mia - Duhet ose nuk duhet
Kam të drejtë të trajtohem me respekt, pra askush nuk mund të më tallë, fyejë apo lëndojë në asnjë mënyrë.	
Kam të drejtë të tregoj dhe flas se si apo çfarë ndiej dhe mendoj për trupin tim.	
Kam të drejtë të kërkoj se çfarë dua në marrëdhëniet me bashkëmoshatarët dhe në marrëdhëniet dashurore.	
Kam të drejtë të marr informacion në përputhje me moshën rreth seksit, kontracepsionit dhe sëmundjeve seksualisht të transmetueshme.	
Kam të drejtë të ndihem i/e sigurt dhe i/e mbrojtur në marrëdhëniet me bashkëmoshatarët dhe të rriturit, dhe që të tjerët të respektojnë shëndetin dhe mirëqenien time seksuale.	
Kam të drejtë të ankojem dhe të reagoj, nëse një bashkëmoshatar ose i rritur më kërkon të marr pjesë në veprime që më shkaktojnë frikë, parehati apo që	

mund të më lëndojnë në çdo lloj mënyre lidhur me trupin tim.	
Kam gjithmonë të drejtë t'u them "jo" aktiviteteve seksuale, deri në momentin që do të jem gati.	
Kam të drejtë të aksesoj shërbimet mjekësore dhe qendrat e këshillimit që do të përmbushin në mënyrën e duhur nevojat e veçanta të fëmijëve dhe të rinjve. Kam të drejtë të përfitoj kujdes mjekësor me cilësi të lartë dhe të aksesueshëm, dhe që respekton privatësinë dhe dinjitetin tim.	
Kam të drejtë ta planifikoj familjen time në mënyrë të lirë dhe të përgjegjshme. Kam të drejtë të vendos nëse dua të bëj fëmijë, si dhe momentin më të përshtatshëm për t'u bërë prind.	
Të gjithë kanë të drejtë të përjetojnë kënaqësi seksuale. Kanë të drejtë ta shijojnë seksin, pavarësisht gjinisë dhe/ose orientimit të tyre seksual.	

Funded by
the European Union

Shtojca 4: Pohime rreth seksualitetit. 5-8-vjeçarët

Pohime rreth seksualitetit. 5-8-vjeçarët

- ❖ *Të gjitha gjinitë urinojnë në të njëjtën mënyrë*
- ❖ *Djemtë kanë penis, vajzat kanë vaginë*
- ❖ *Të gjitha gjinitë mund të lindin fëmijë*
- ❖ *Nuk duhet të luajmë me djemtë që pëlqejnë kukullat*
- ❖ *Nuk duhet t'i prekni të pasmet ose gjenitalet tuaja*
- ❖ *Që bebja të lindë, duhet që veza e nënës dhe sperma e babait të bëhen bashkë*
- ❖ *Puberteti shkakton ndryshime në trupat tanë*
- ❖ *Vajzat janë më të bukura sesa djemtë*
- ❖ *Të gjithë djemtë luajnë ashpër dhe fëmijët e tjerë nuk duhet të luajnë shumë me ta*
- ❖ *Vetëm fëmijët e gjinive të ndryshme mund ta puthin njëri-tjetrin*
- ❖ *Të gjithë fëmijët, pavarësisht gjinisë, mund të ndihen të trishtuar dhe të qajnë*
- ❖ *Të gjithë fëmijët, pavarësisht gjinisë, mund të jenë njësoj të aftë në sporte*

Shtojca 5: Pohime rreth seksualitetit. 9-11-vjeçarët

Pohime rreth seksualitetit. 9-11-vjeçarët

- ❖ *Puberteti shkakton ndryshime në trupat tanë*
- ❖ *Masturbimi është i rrezikshëm për shëndetin*
- ❖ *Vajzat dhe djemtë që pëlqejnë dikë të së njëjtës gjini, duhet të trajtohen nga mjekët*
- ❖ *Vajzat mund të ngelen shtatzënë pas periodës së parë*
- ❖ *Prekja e organeve gjenitale është shumë e pahijshme*
- ❖ *Kur vajzave fillon t'u rritet gjiri, atëherë ato janë gati për të pasur të dashur*
- ❖ *Vajzat mund të bien në dashuri me vajzat e tjera*
- ❖ *Djemtë janë më të fortë se vajzat*
- ❖ *Nuk është e pranueshme që vajza t'i kërkojë djalit të dalin bashkë*
- ❖ *Vajzat janë atlete më të mira sesa djemtë*
- ❖ *Gjatë pubertetit, si vajzave, po ashtu edhe djemve, fillojnë t'u dalin qime në trup*
- ❖ *Është mirë që vajzat të mos kenë asnjë marrëdhënie seksuale përpara martesës*
- ❖ *Nuk ka asnjë problem që t'ju prekë dikush që e njihni mirë, edhe nëse prekja nuk ju pëlqen*

Shtojca 6: Histori rreth diversitetit

Histori rreth diversitetit

1. Andy sot erdhi në shkollë me thonj të lyer në ngjyrë rozë dhe disa nga fëmijët e tallën për këtë.
2. Betty ka dëshirë t'i bashkohet ekipit të futbollit në qytetin e saj, por ekipi ka vetëm lojtarë djem dhe asnjë vajzë nuk ka qenë pjesë e klubit të futbollit më parë. Djemtë në ekip treguan pakënaqësi që Betty dëshironte të luante futboll me ta.
3. Cooper është shumë i trishtuar, sepse i ngordhi kafsha e tij shtëpiake. Ai qau në oborrin e shkollës dhe disa nga fëmijët e tallën duke i thënë se djemtë nuk duhet të qajnë.
4. Dina nuk u ftua te festa e ditëlindjes së shoqes së klasës, sepse nuk pëlqen të njëjtat gjëra si vajzat e tjera në klasën e saj. Asaj nuk i pëlqen të flasë për veshjet dhe flokët dhe nuk i pëlqejnë as lojërat që u pëlqejnë vajzave të tjera.
5. Ethan është shumë i ndrojtur, ai nuk përfshihet në lojëra me djemtë e tjerë, sepse ka frikë se mund ta qëllonjë ose ta shajnë.
6. Fiona fyhet nga të tjerët, sepse vishet si djalë.
7. Kur ndodhet vetëm në shtëpi, George pëlqen të provojë veshjet e nënës dhe motrës së tij. Ai ndien shumë turp për këtë veprim dhe ka frikë se dikush do ta zbulojë.
8. Hanna nuk i fton asnjëherë fëmijët e tjerë të shkollës në shtëpinë e saj, sepse jeton me dy nëna dhe nuk di se si t'ua shpjegojë këtë fëmijëve të tjerë.
9. Ndonjëherë, Isak-u ka dëshirë të marrë lodrat e tij me vete për të luajtur me fëmijët e tjerë, por ka shumë frikë se fëmijët e tjerë do të mendojnë se ato janë lodra për vajza.
10. Shpeshherë, Jane e përgjon vëllanë e saj nga vrima e çelësit kur ai është duke u larë në dush, sepse do që të shohë se si duket trupi i tij i zhveshur.

Prindërit e saj janë të shqetësuar për të.

Funded by
the European Union

Shtojca 7: Përshkrim SHOKU IM

Përshkrim SHOKU IM

Sally ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e saj. Sally është 11 vjeçe. Asaj nuk i pëlqen të vishet si vajzat e tjera, nuk ka dëshirë të veshë fustane dhe funde, nuk i pëlqen të vishet me ngjyrat që u pëlqejnë vajzave të tjera, si dhe i pëlqen t'i mbajë flokët të shkurtër. Vajzat e tjera diskutojnë për djemtë që pëlqejnë dhe Sally nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një vajzë. Ajo nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ajo ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Sally-t dhe ajo ka vendosur që të ndajë sekretin e saj me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi A:

Rendisni 4 cilësi të një shoku/shoqeje të mirë, që mund ta ndihmojë Sally-n.

Rendisni katër mënyra, në të cilat shokët e mirë mund të sillen ndaj Sally-t.

Sally ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e saj. Sally është 11 vjeçe. Asaj nuk i pëlqen të vishet si vajzat e tjera, nuk ka dëshirë të veshë fustane dhe funde, nuk i pëlqen të vishet me ngjyrat që u pëlqejnë vajzave

të tjera, si dhe i pëlqen t'i mbajë flokët të shkurtër. Vajzat e tjera diskutojnë për djemtë që pëlqejnë dhe Sally nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një vajzë. Ajo nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ajo ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Sally-t dhe ajo ka vendosur që të ndajë sekretin e saj me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi B:

Si duhet të sillen mësuesit ndaj Sally-t?

Rendisni 4 gjëra që mësuesit mund t'i thonë Sally-t, për ta bërë të ndihet më mirë.

Sally ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e saj. Sally është 11 vjeçe. Asaj nuk i pëlqen të vishet si vajzat e tjera, nuk ka dëshirë të veshë fustane dhe funde, nuk i pëlqen të vishet me ngjyrat që u pëlqejnë vajzave të tjera, si dhe i pëlqen t'i mbajë flokët të shkurtër. Vajzat e tjera diskutojnë për djemtë që pëlqejnë dhe Sally nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një vajzë. Ajo nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ajo ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Sally-t dhe ajo ka vendosur që të ndajë sekretin e saj me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi C:

Nëse do të ishit prindi i kësaj vajze, si do të donit që të trajtohej nga fëmijët e tjerë?

Rendisni 4 mënyra në të cilat ju, si prindër, mund ta ndihmoni Sally-n.

Tom ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e tij. Tom është 11 vjeç. Atij nuk i pëlqen të luajë futboll si djemtë e tjerë, nuk vesh rroba në ngjyrë blu ose të gjelbër si djemtë e tjerë, i pëlqen moda, ekologjia dhe kopshtaria. Ai parapëlqen të lexojë dhe të kalojë kohë në qetësi. Djemtë e tjerë diskutojnë për vajzat që pëlqejnë dhe Tom nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një djalë. Ai nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ai ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Tom-it dhe ai ka vendosur që të ndajë sekretin e tij me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi A:

Rendisni 4 cilësi të një shoku/shoqeje të mirë, që mund ta ndihmojë Tom-in.

Rendisni katër mënyra, në të cilat shokët e mirë mund të sillen ndaj Tom-it.

Tom ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e tij. Tom është 11 vjeç. Atij nuk i pëlqen të luajë futboll si djemtë e tjerë, nuk vesh rroba në ngjyrë blu ose të gjelbër si djemtë e tjerë, i pëlqen moda, ekologjia dhe

kopshtaria. Ai parapëlqen të lexojë dhe të kalojë kohë në qetësi. Djemtë e tjerë diskutojnë për vajzat që pëlqejnë dhe Tom nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një djalë. Ai nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ai ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Tom-it dhe ai ka vendosur që të ndajë sekretin e tij me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi B:

Si duhet të sillen mësuesit ndaj Tom-it?

Rendisni 4 gjëra, që mësuesit mund t'i thonë Tom-it për ta bërë të ndihet më mirë.

Tom ka nevojë për ndihmë dhe mbështetje. Sot, do të jemi ne mbështetësit e tij.

Tom është 11 vjeç. Atij nuk i pëlqen të luajë futboll si djemtë e tjerë, nuk vesh rroba në ngjyrë blu ose të gjelbër si djemtë e tjerë, i pëlqen moda, ekologjia dhe kopshtaria. Ai parapëlqen të lexojë dhe të kalojë kohë në qetësi. Djemtë e tjerë diskutojnë për vajzat që pëlqejnë dhe Tom nuk di se çfarë të thotë, sepse pëlqen një djalë. Ai nuk do që t'ia tregojë këtë askujt, pasi ka frikë se fëmijët e tjerë do ta tallin. Askush nuk e di. Ai ndien shumë turp dhe frikë dhe mendon se ka diçka që nuk shkon me të. Ju jeni shoku/shoqja i/e Tom-it dhe ai ka vendosur që të ndajë sekretin e tij me ju.

Le ta ndihmojmë!

Grupi C:

Nëse do të ishit prindi i këtij djali, si do të donit që të trajtohej nga fëmijët e tjerë?

Rendisni 4 mënyra në të cilat ju, si prindër, mund ta ndihmoni Tom-in.

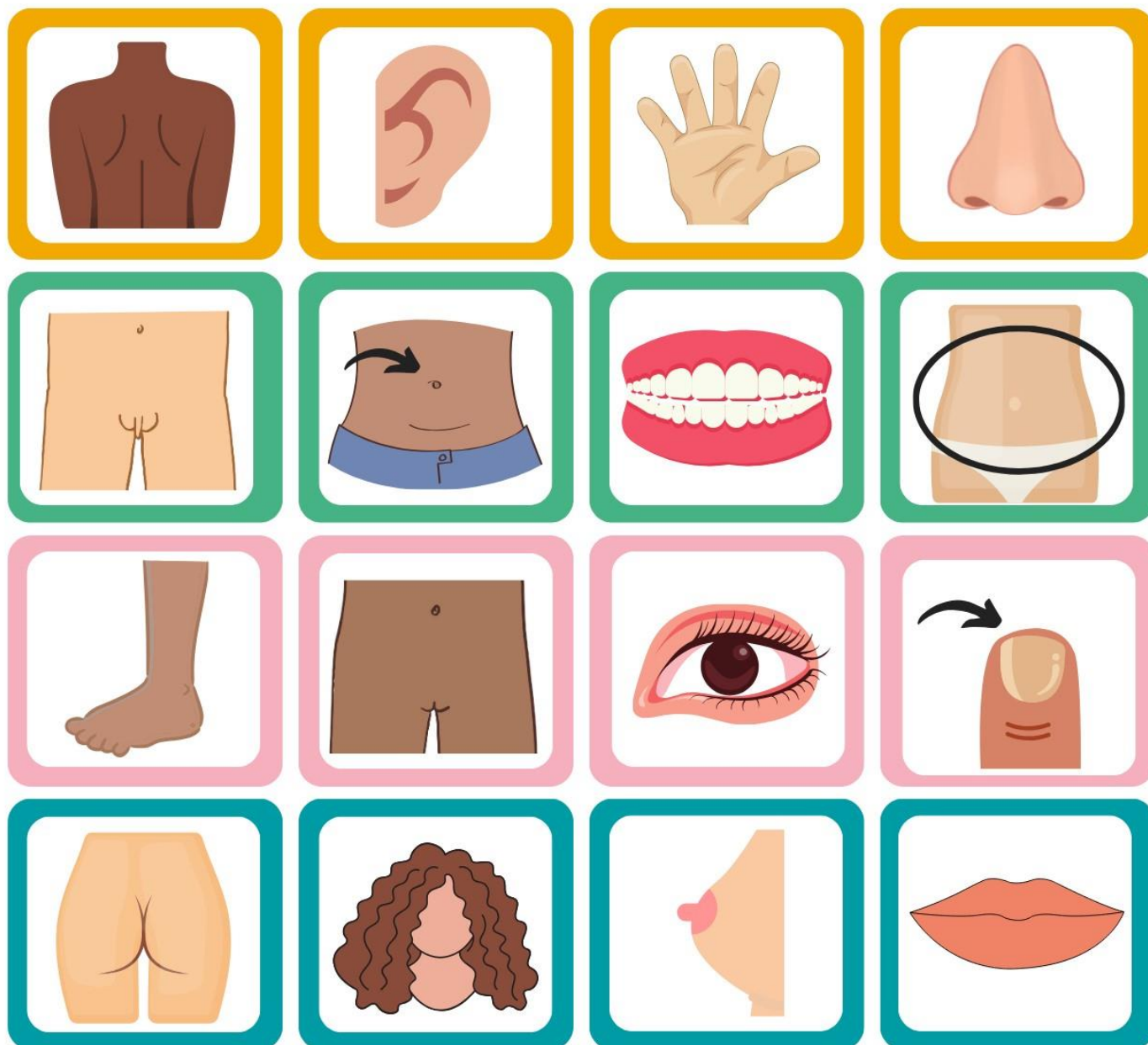
Funded by
the European Union

Moduli 2: Trupi i njeriut

Shtojca 1: Tabelat e bingos për fëmijë

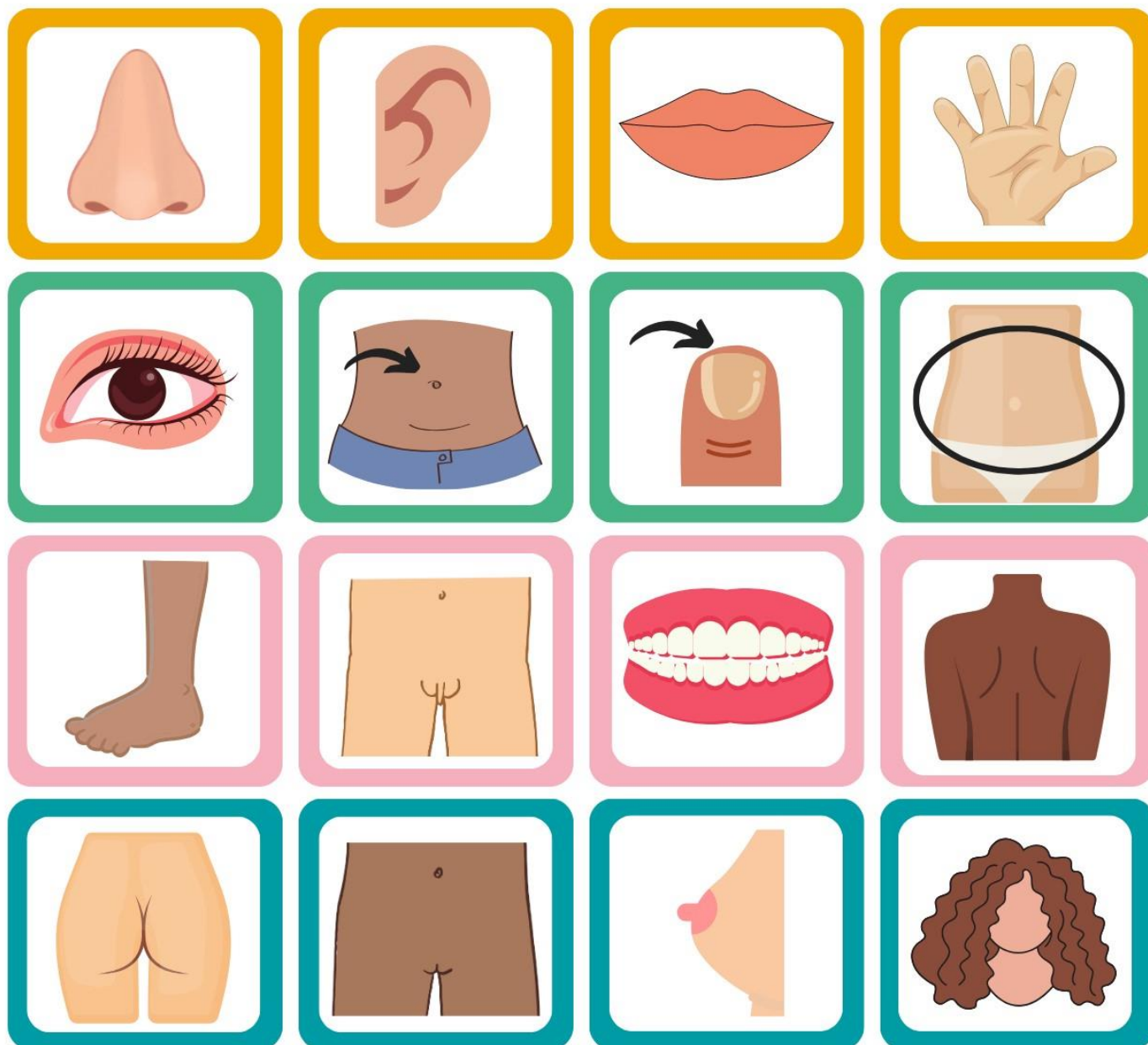
Bingo

Pjesët e trupit

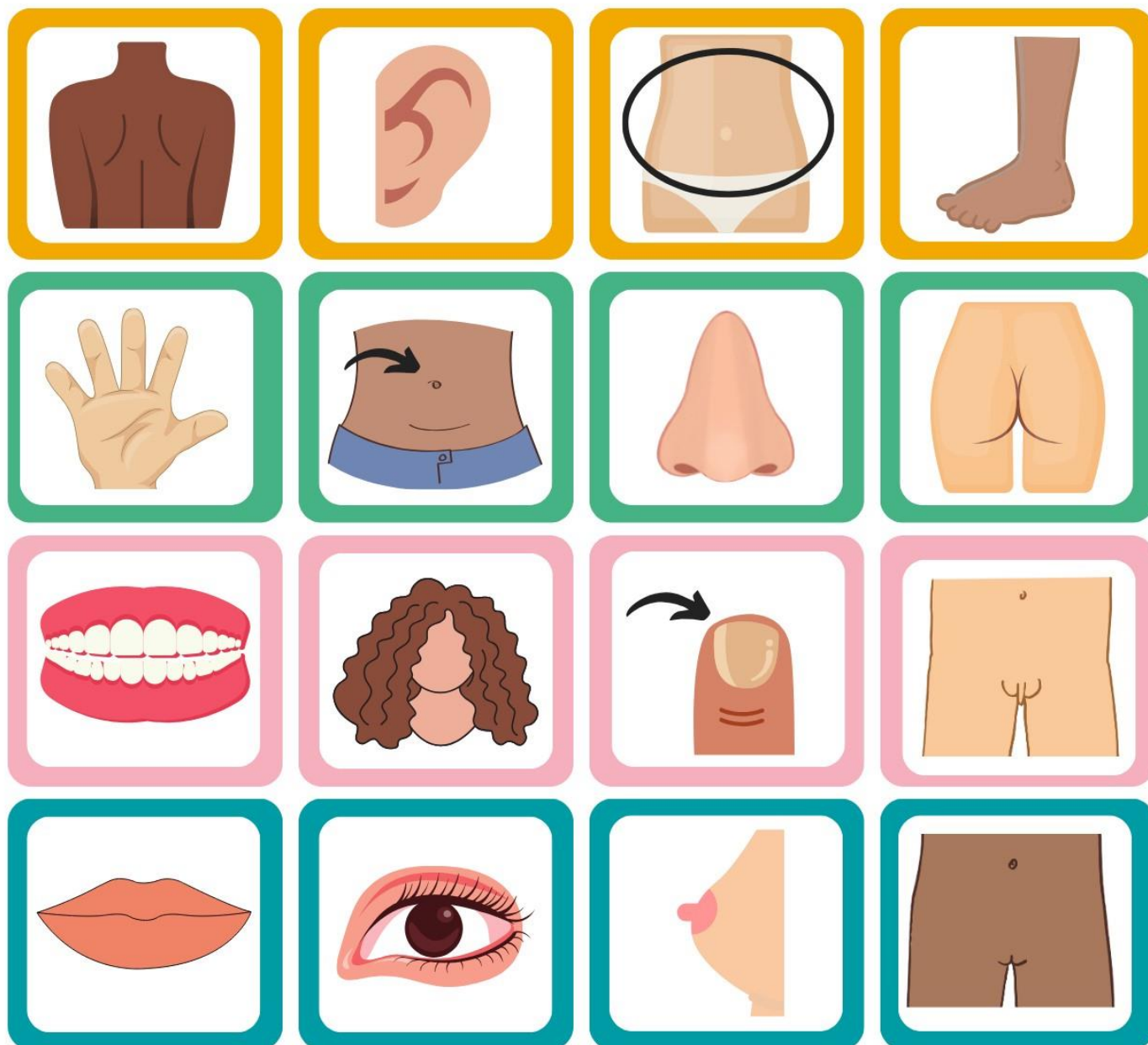
Bingo

Pjesët e trupit

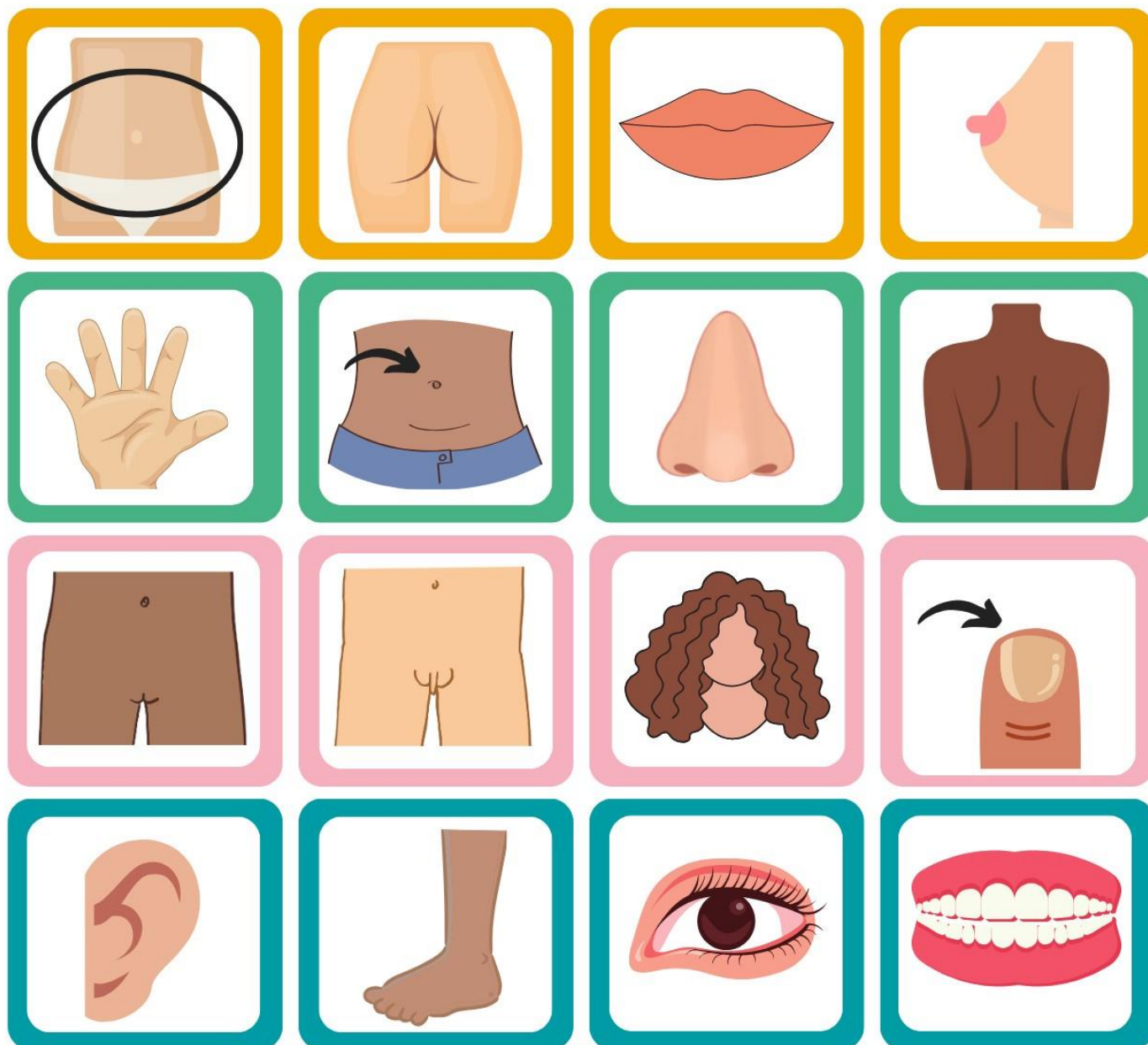
Bingo

Pjesët e trupit

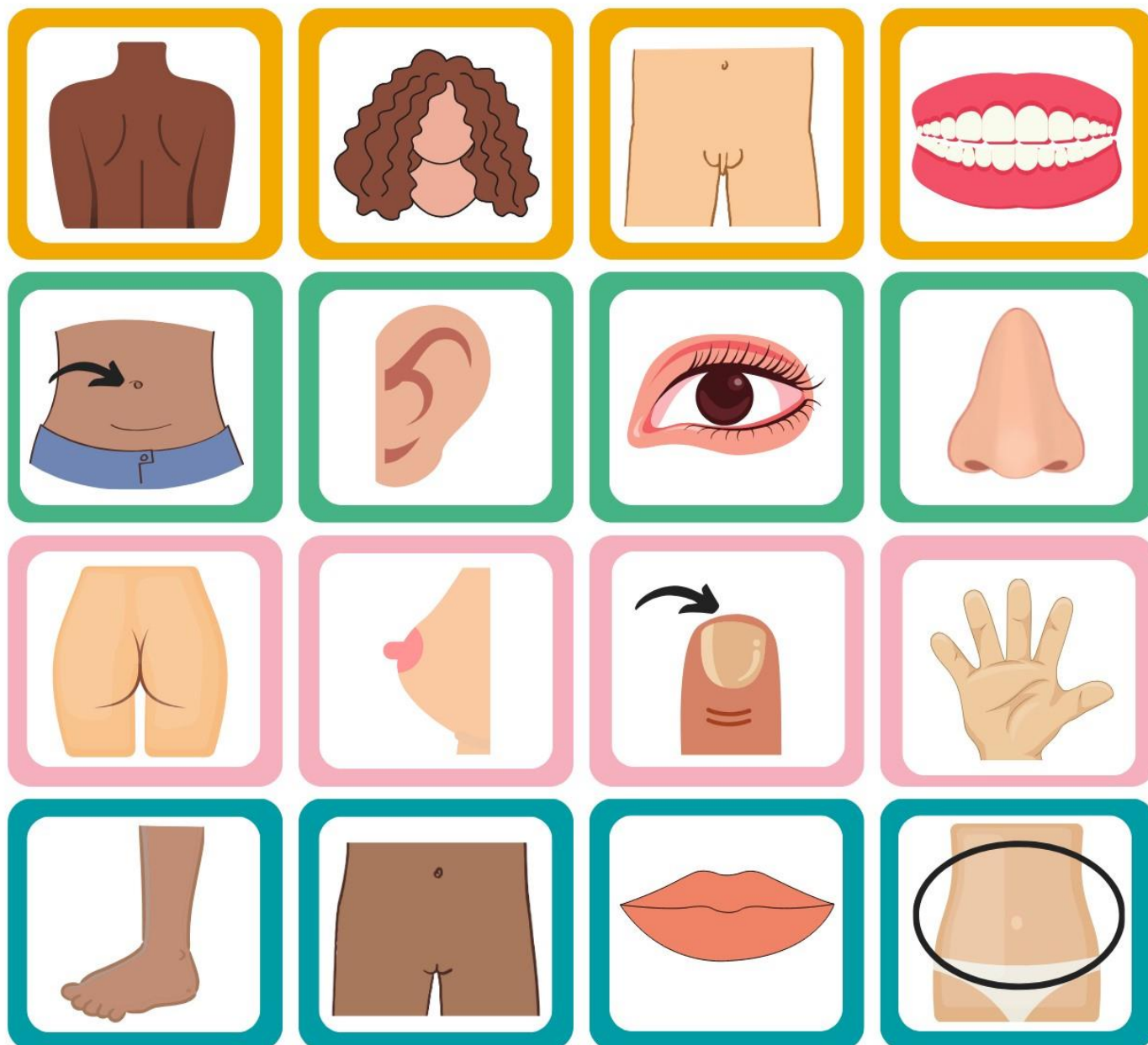
Bingo

Pjesët e trupit

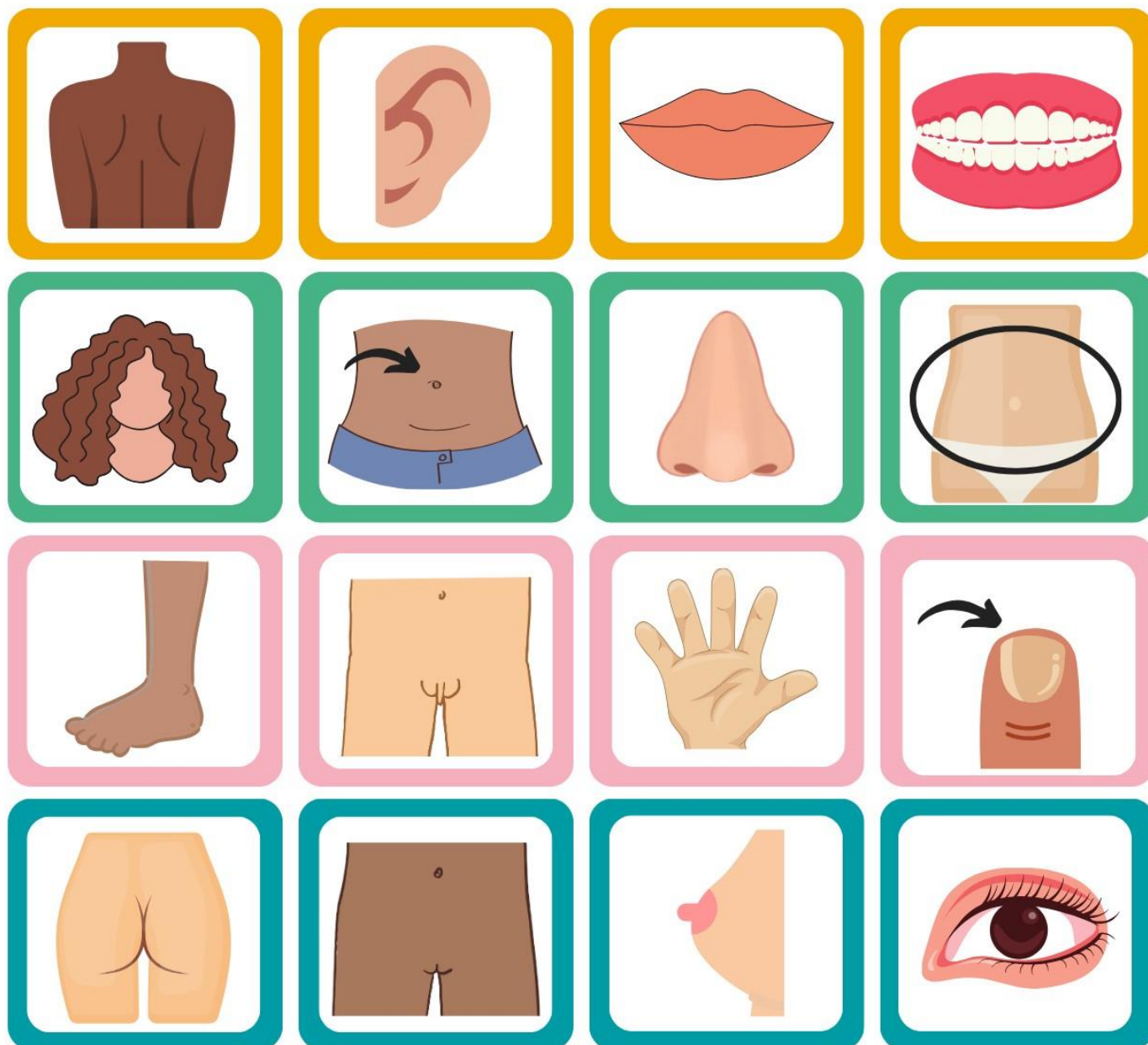
Bingo

Pjesët e trupit

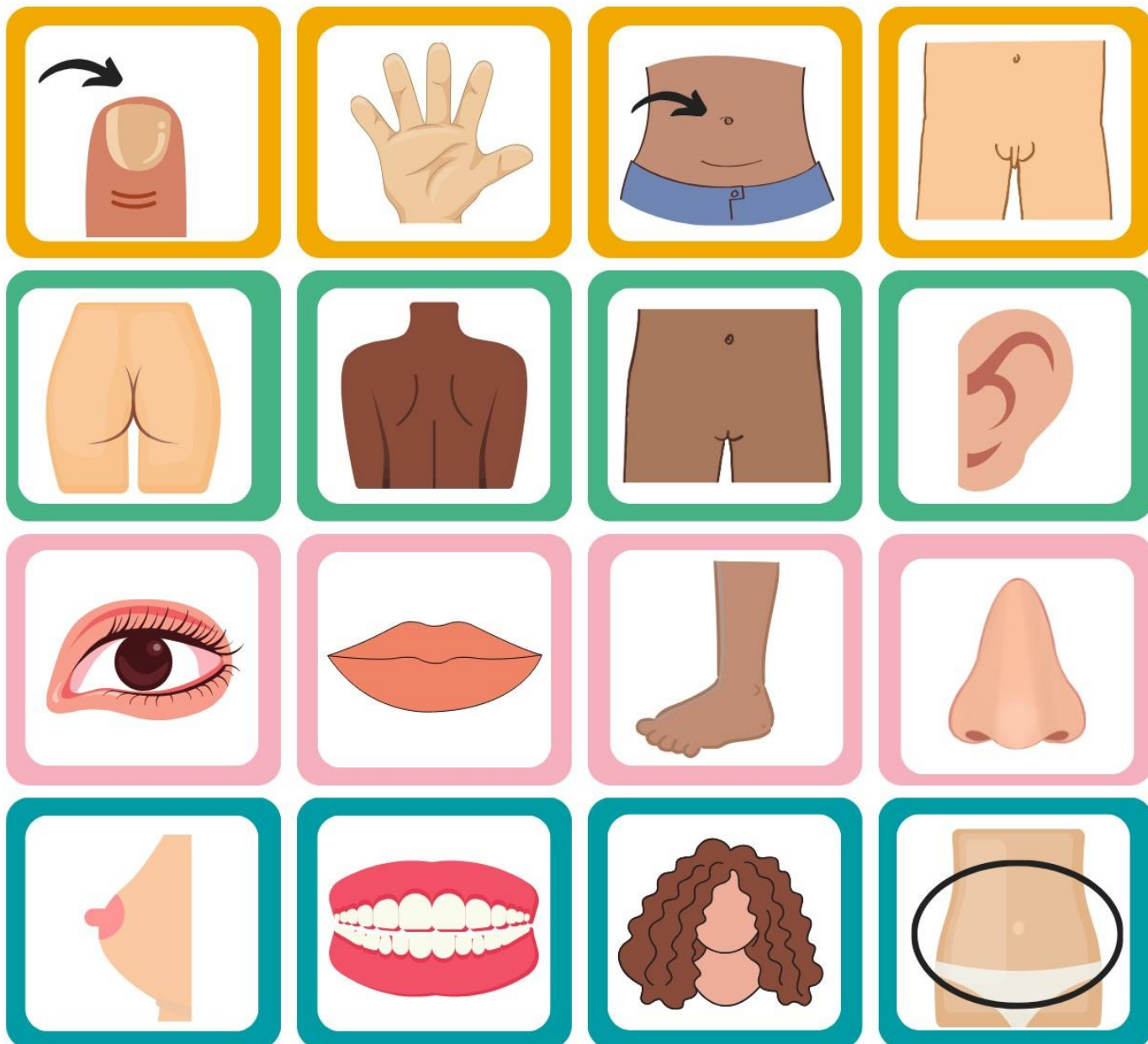
Bingo

Pjesët e trupit

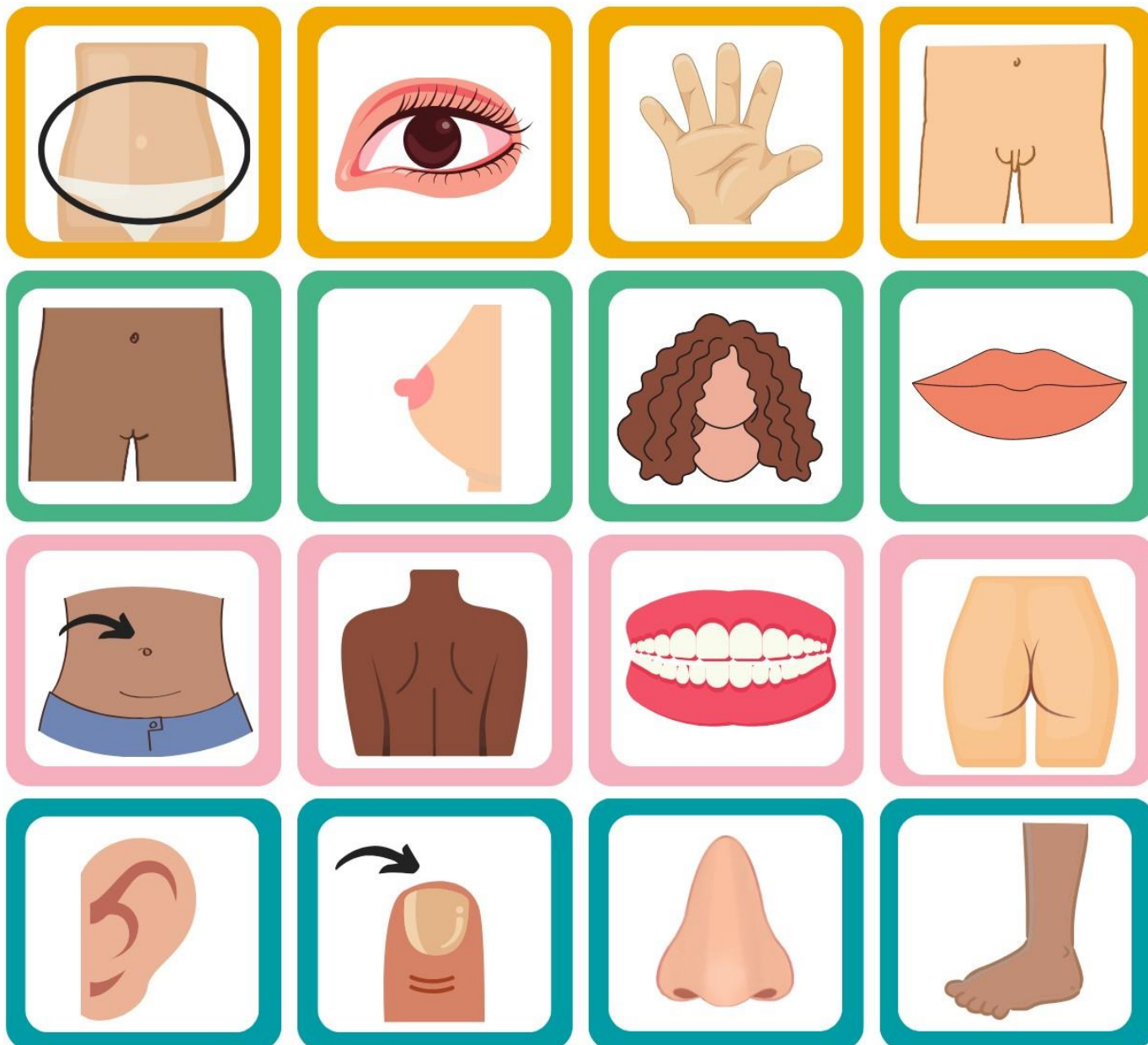
Bingo

Pjesët e trupit

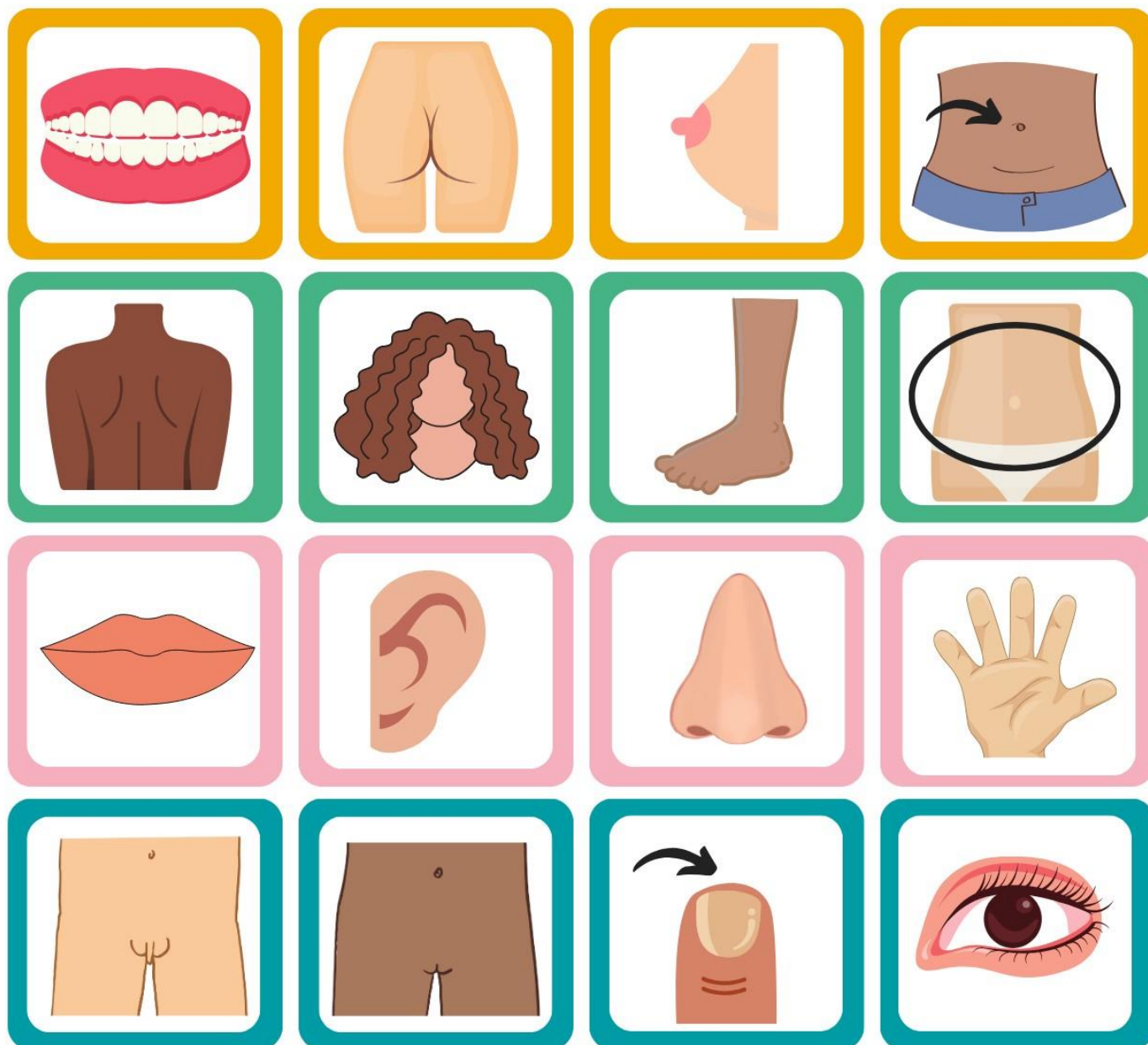
Bingo

Pjesët e trupit

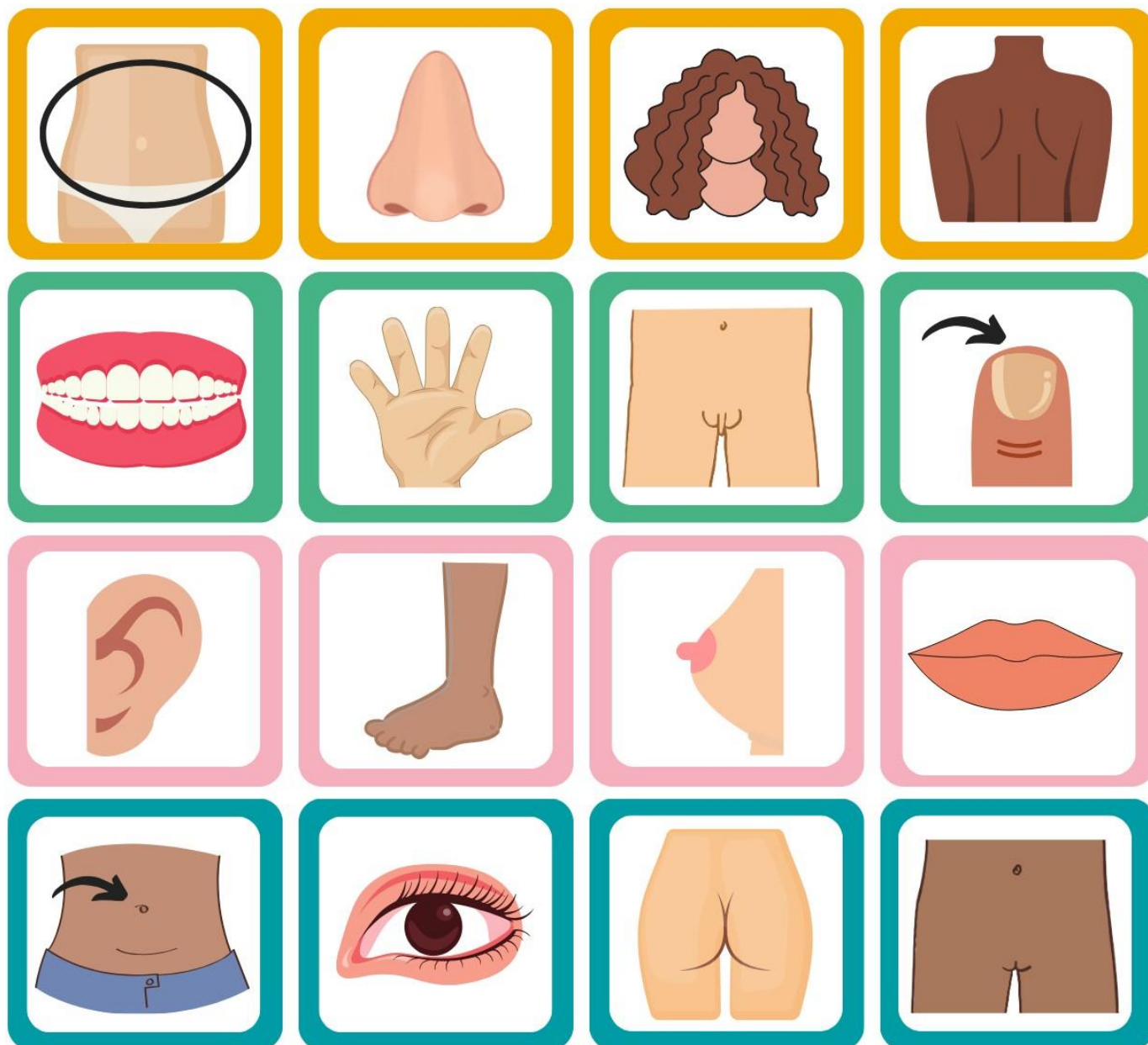
Bingo

Pjesët e trupit

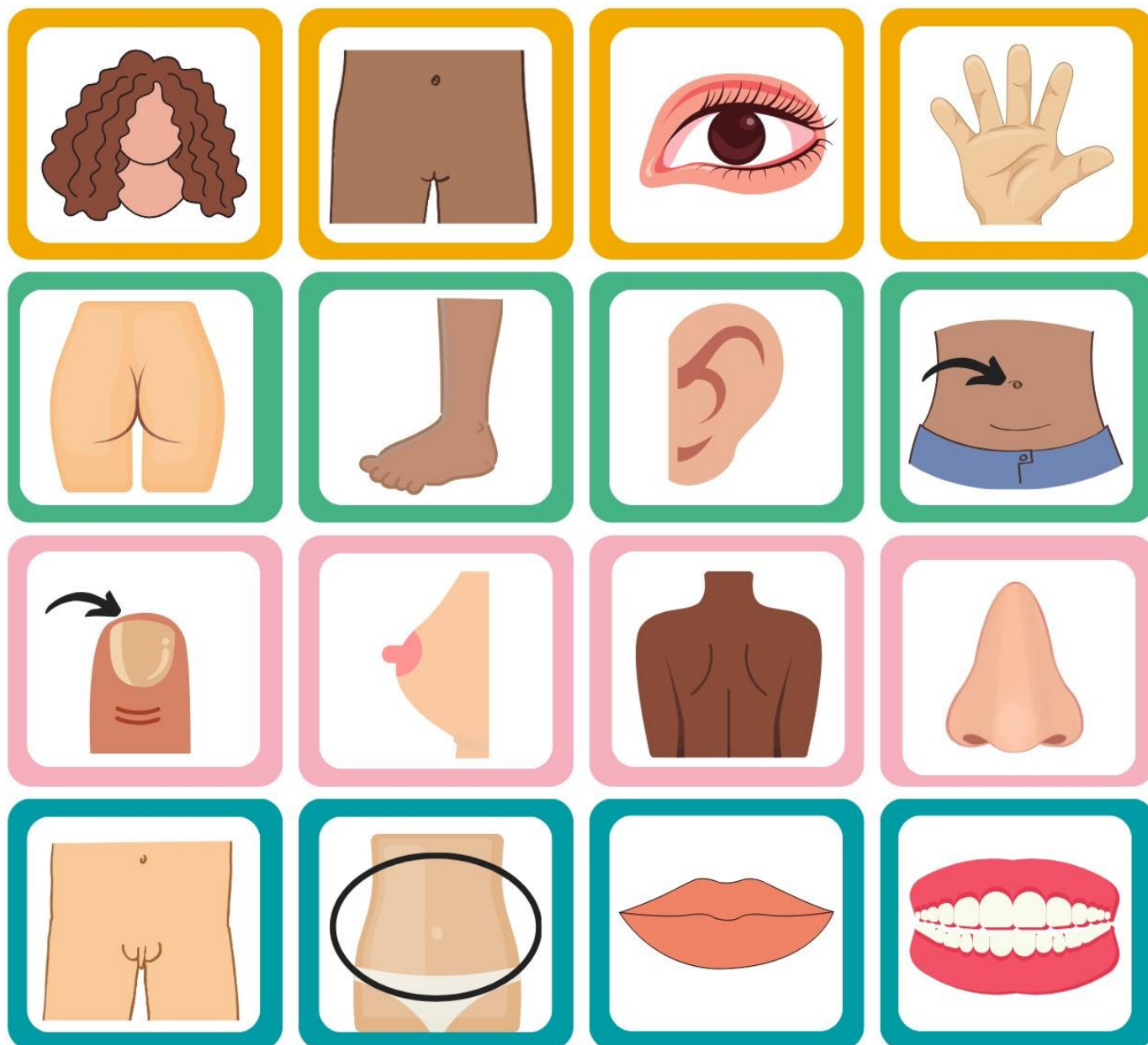
Bingo

Pjesët e trupit

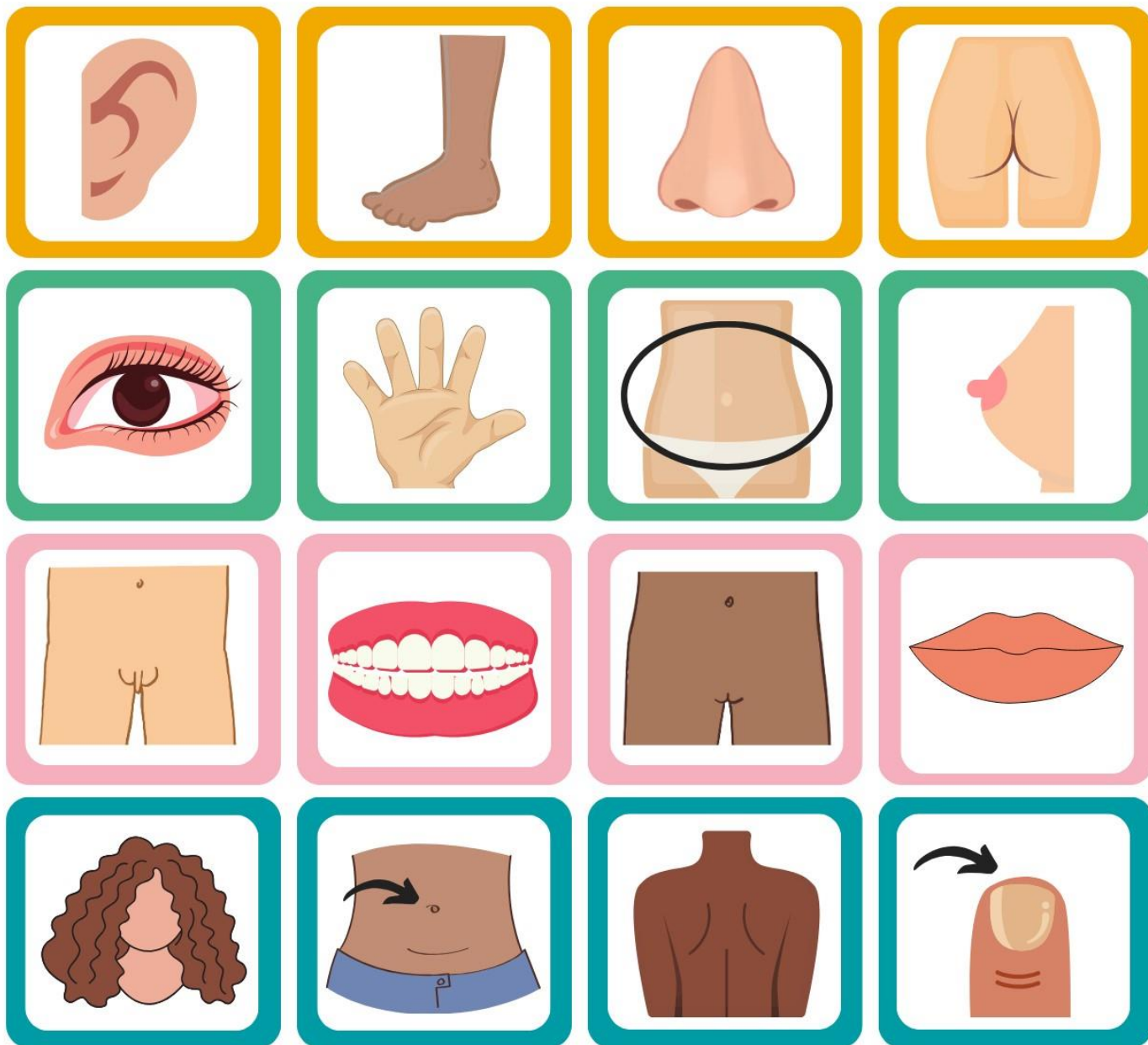
Bingo

Pjesët e trupit

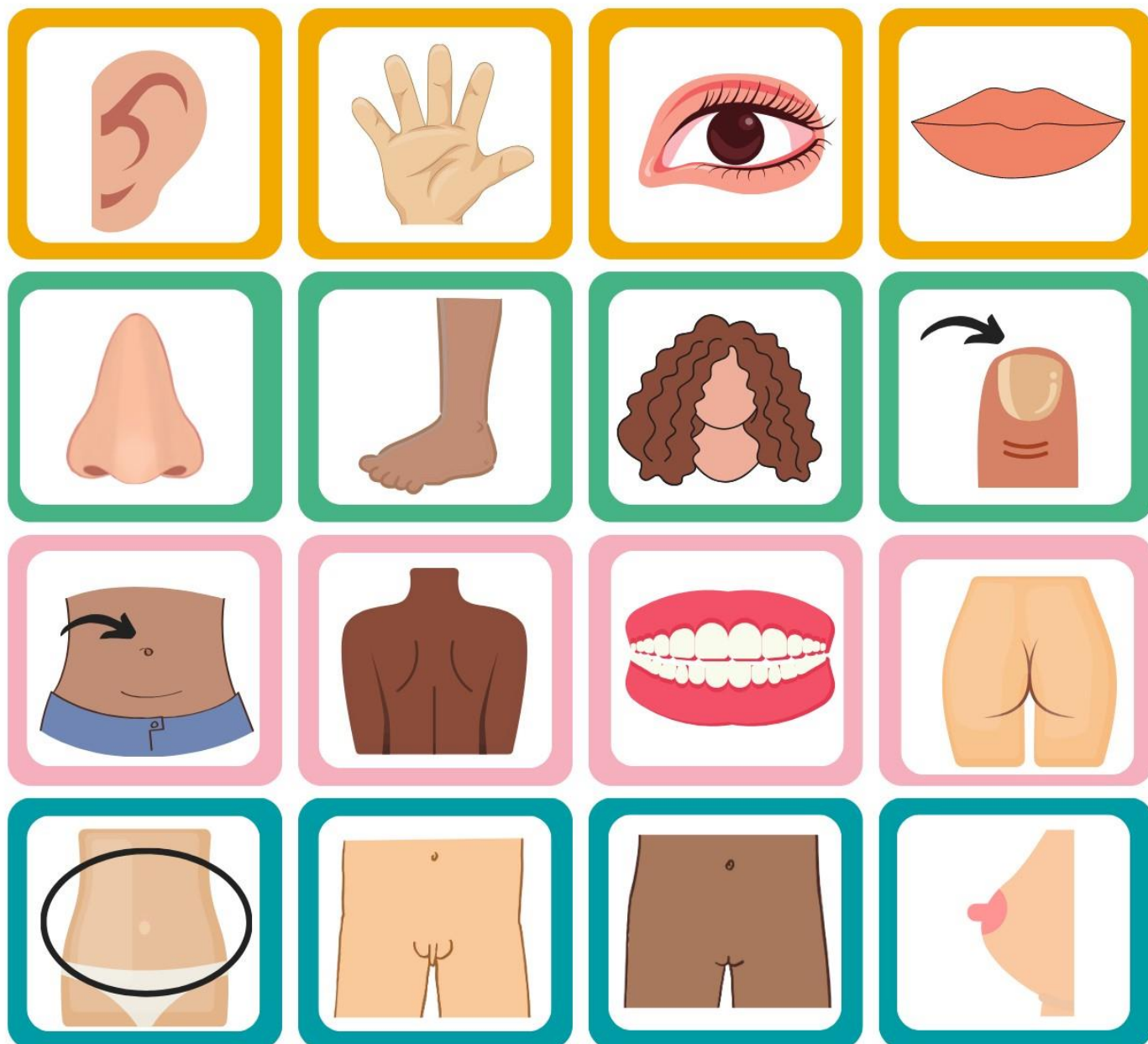
Bingo

Pjesët e trupit

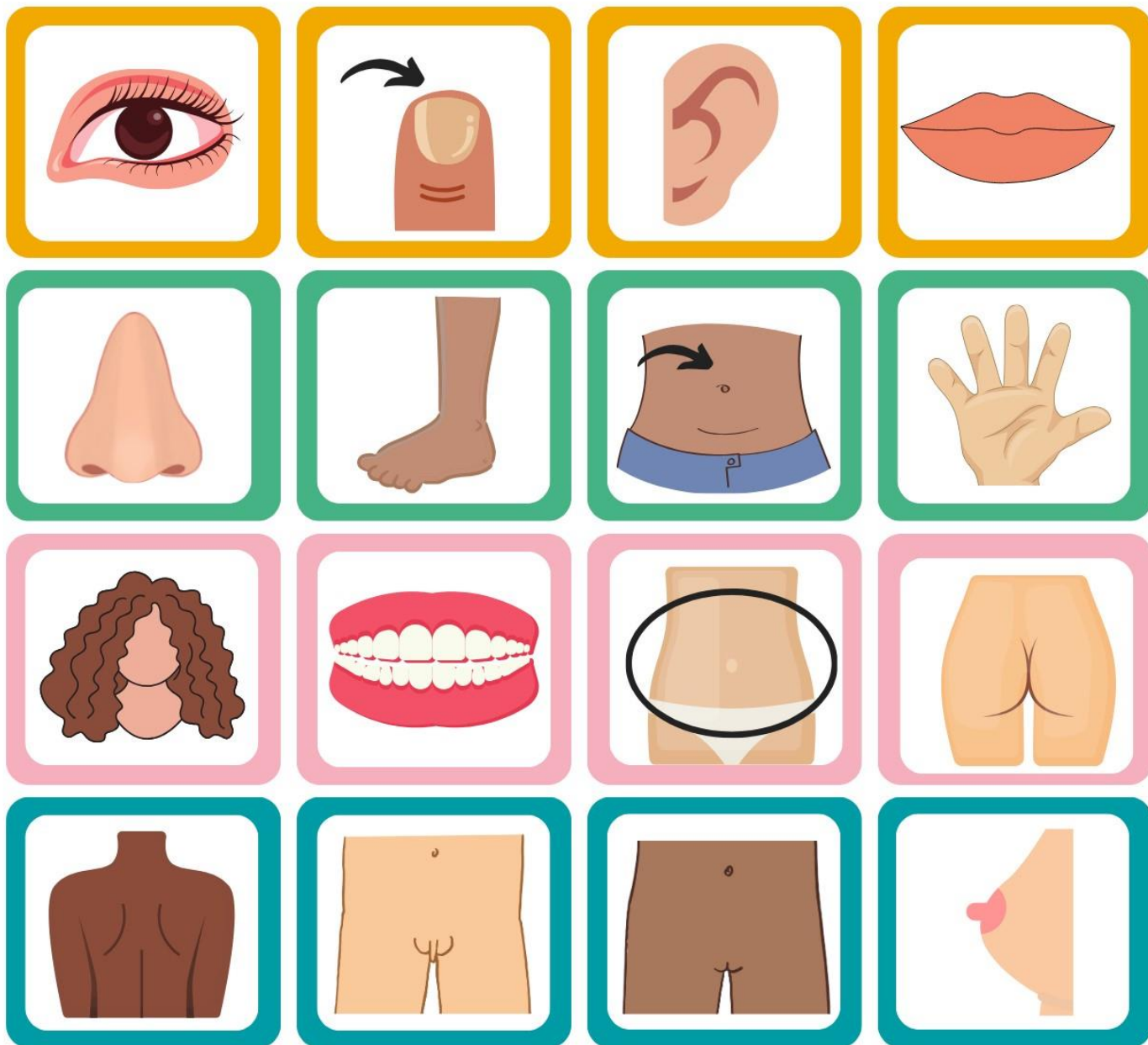
Bingo

Pjesët e trupit

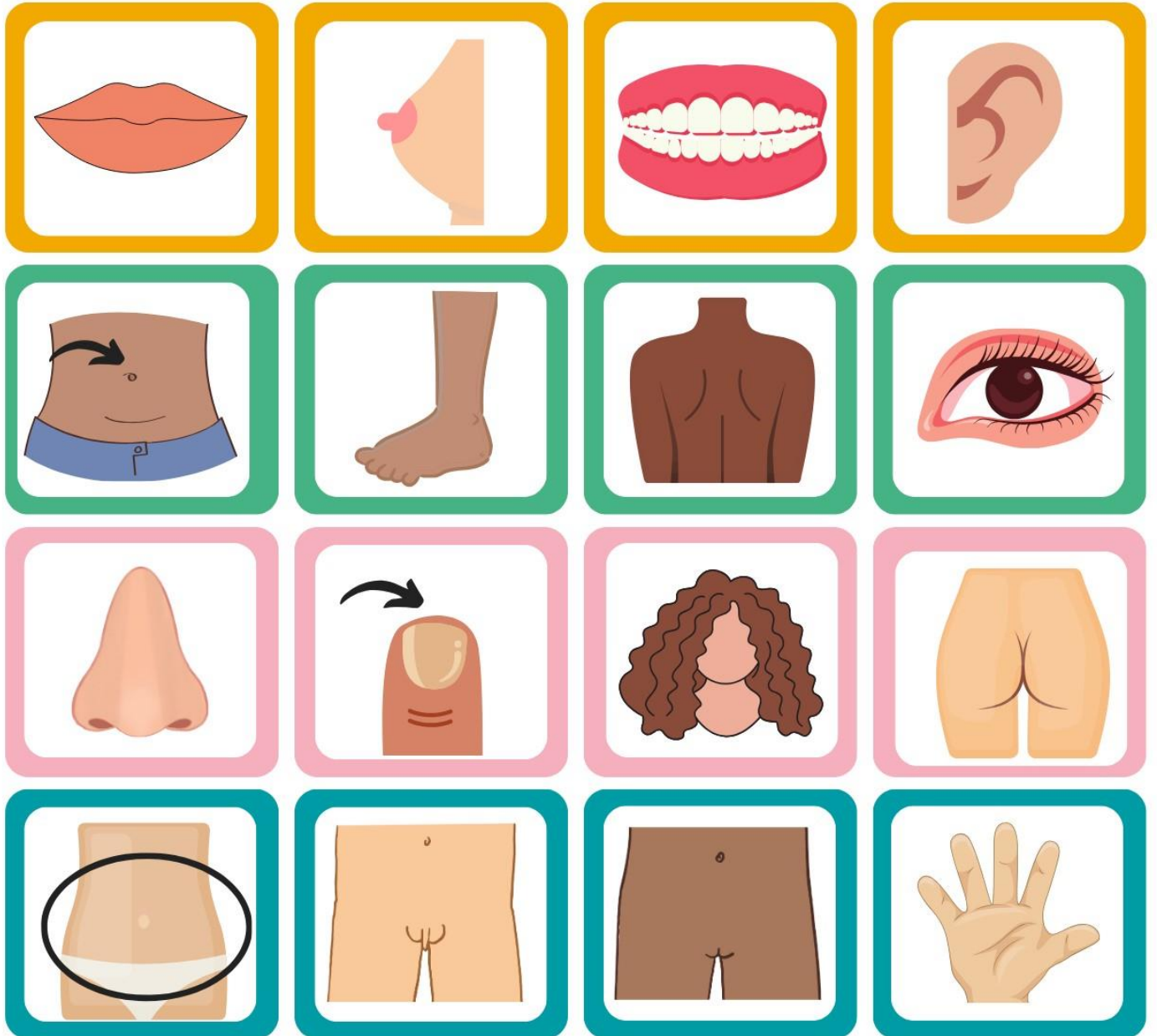
Bingo

Pjesët e trupit

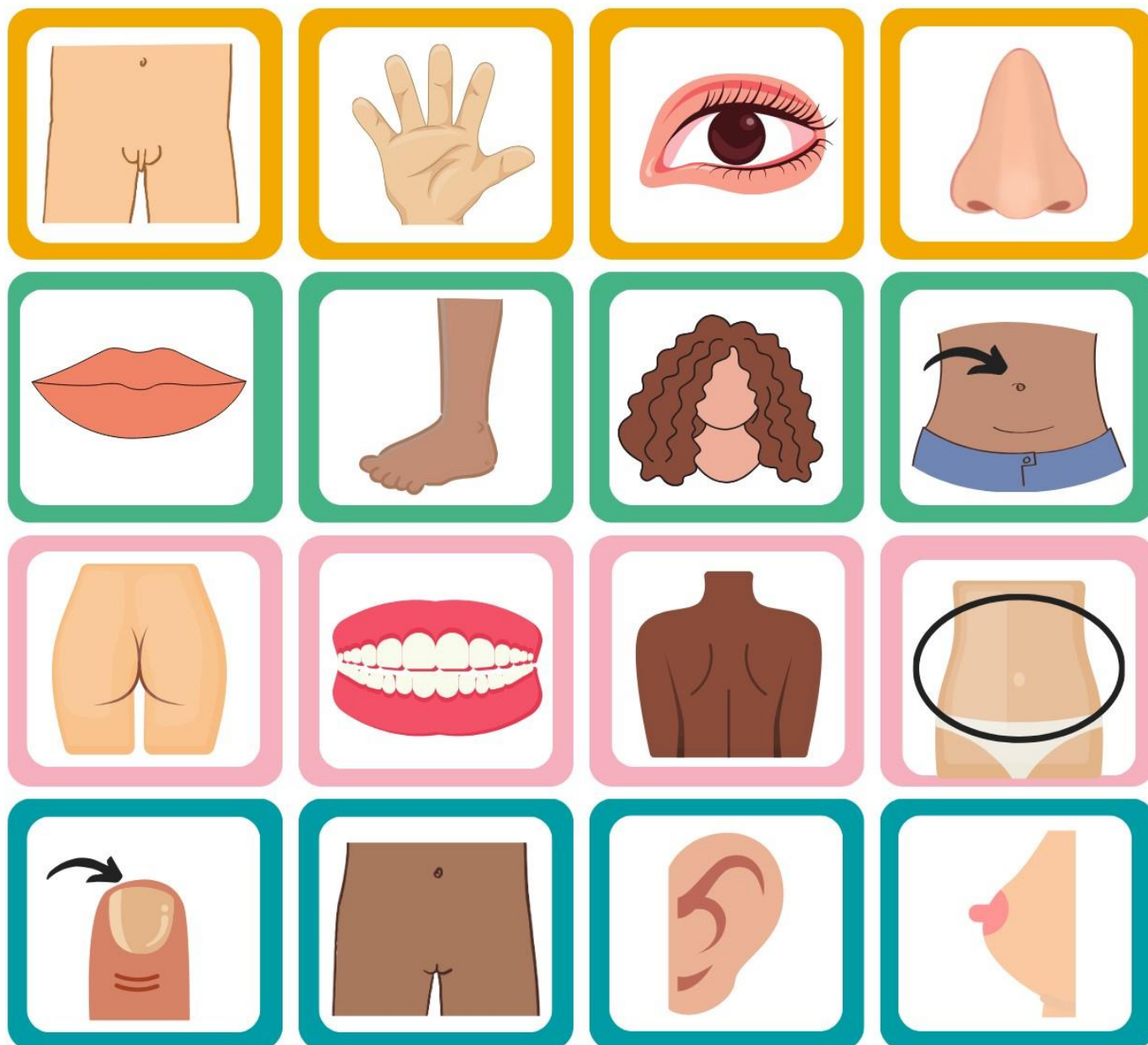
Bingo

Pjesët e trupit

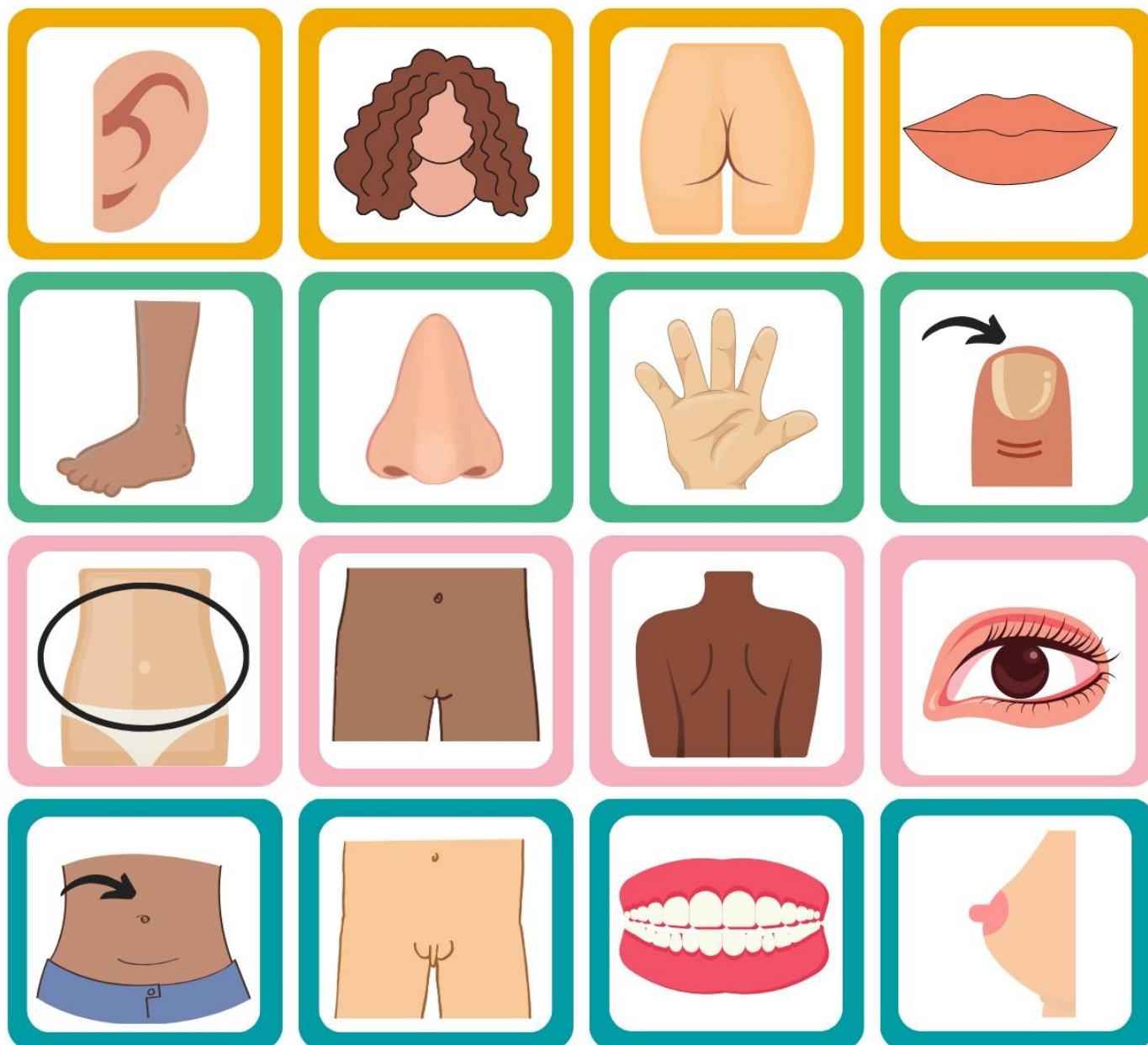
Bingo

Pjesët e trupit

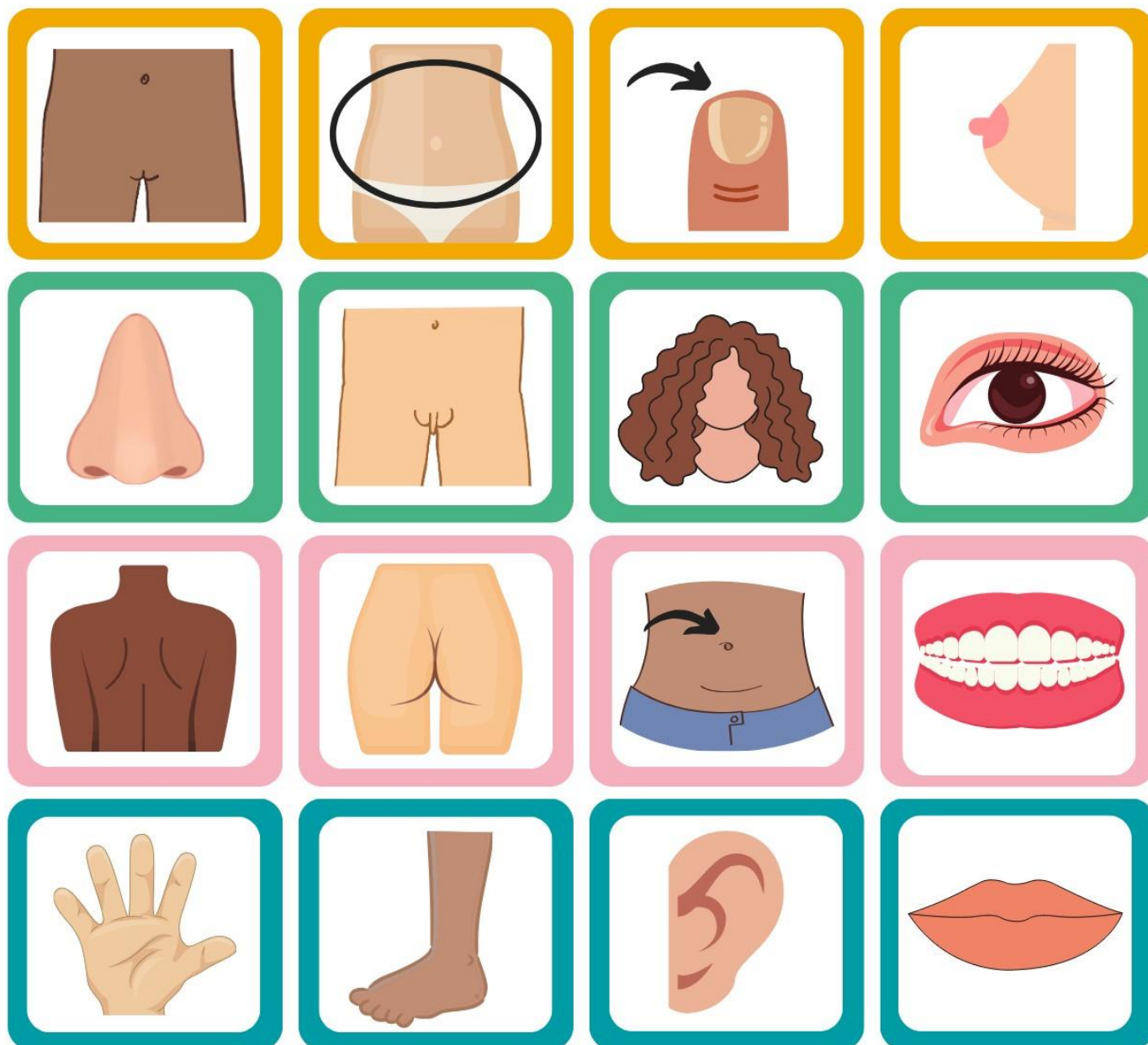
Bingo

Pjesët e trupit

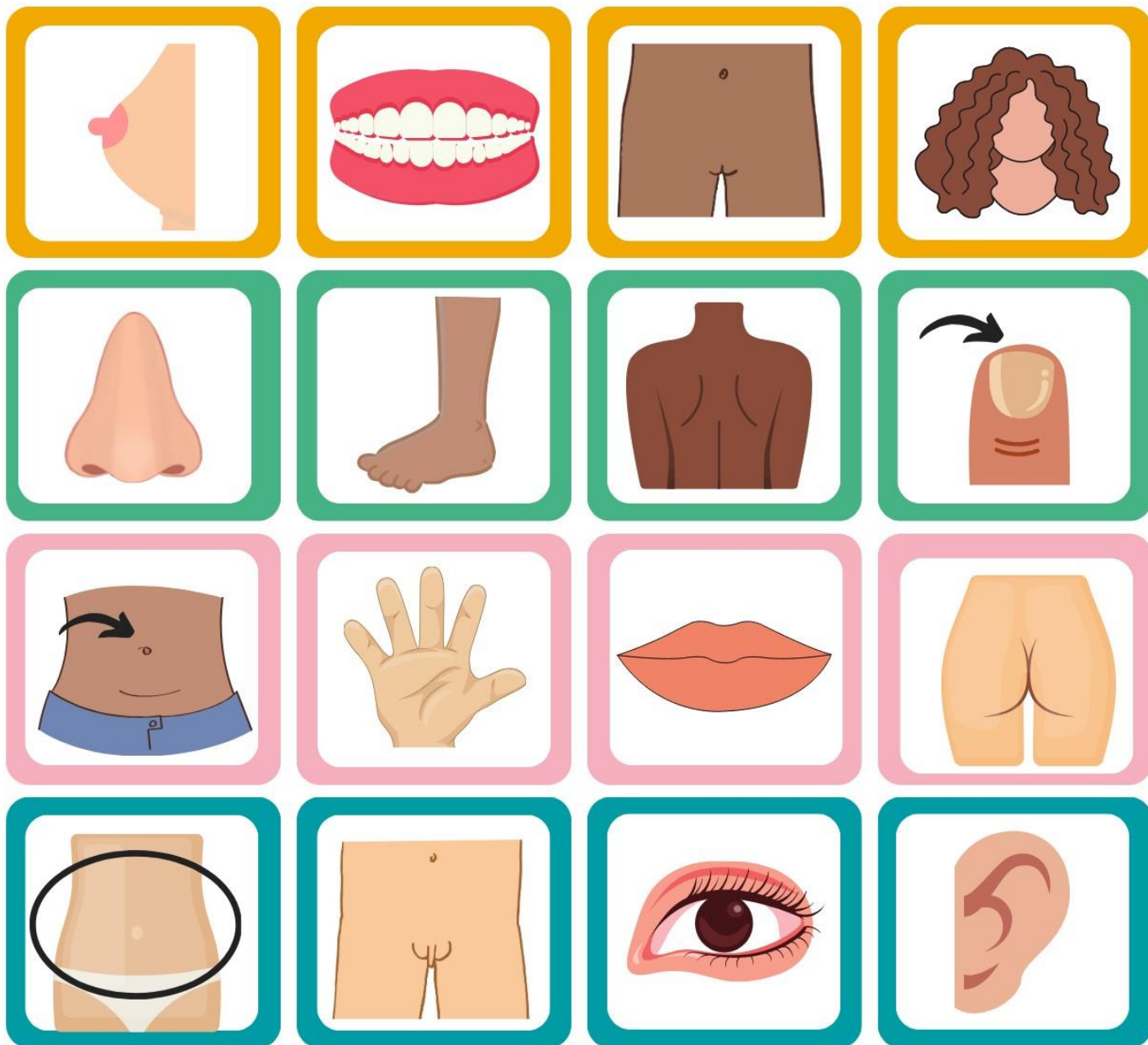
Bingo

Pjesët e trupit

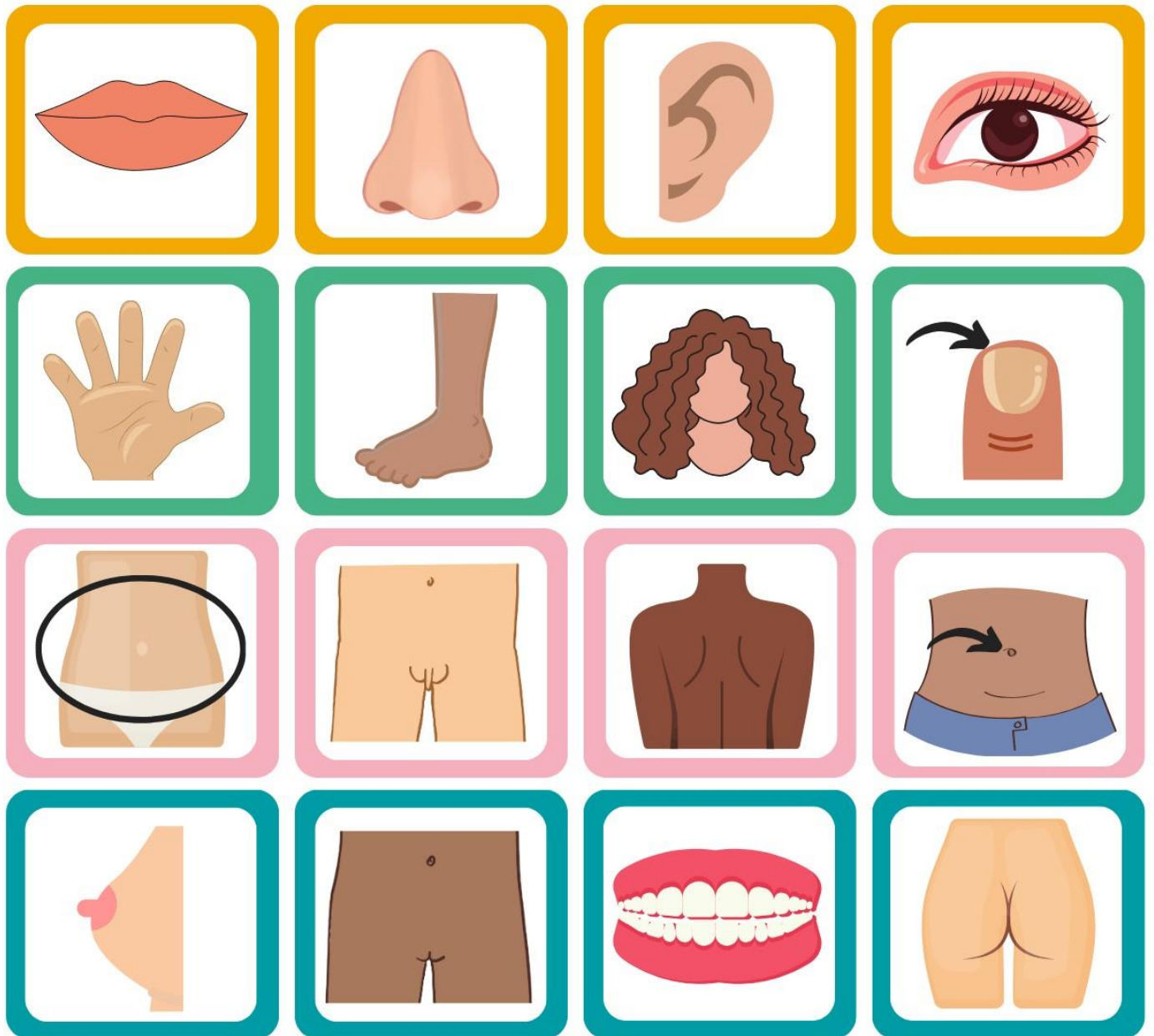
Bingo

Pjesët e trupit

Bingo

Pjesët e trupit

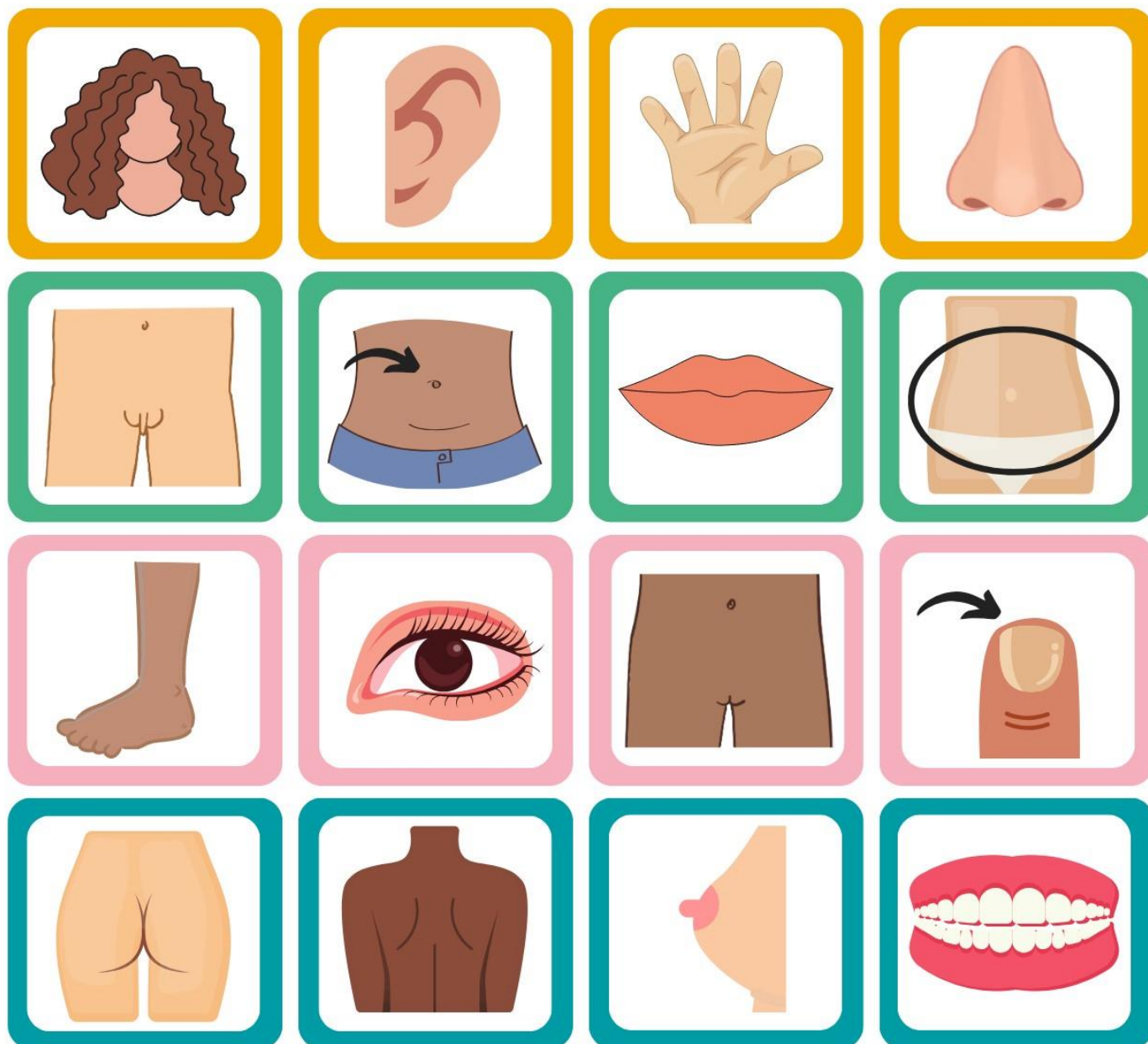
Bingo

Pjesët e trupit

Bingo

Pjesët e trupit

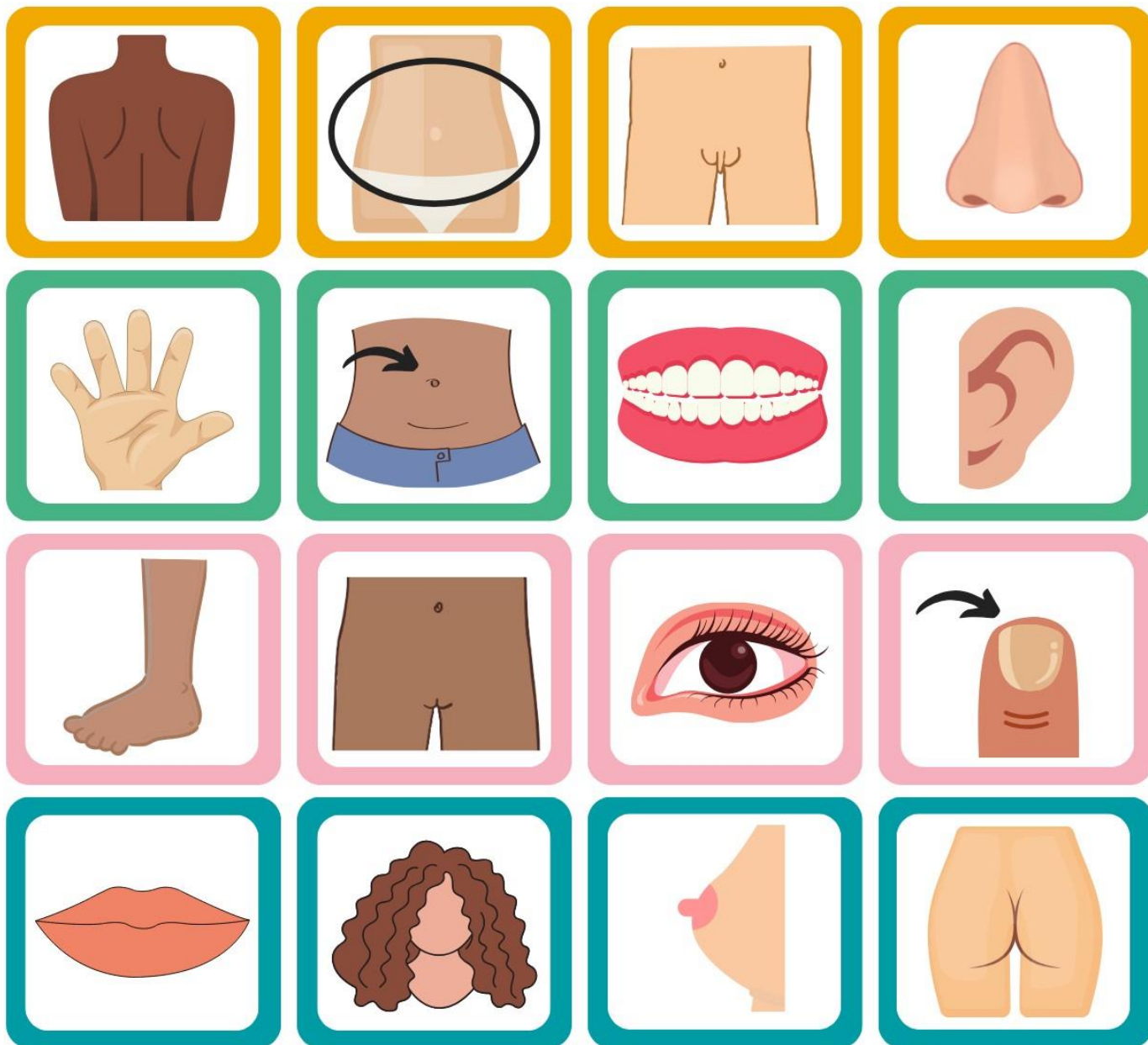
Bingo

Pjesët e trupit

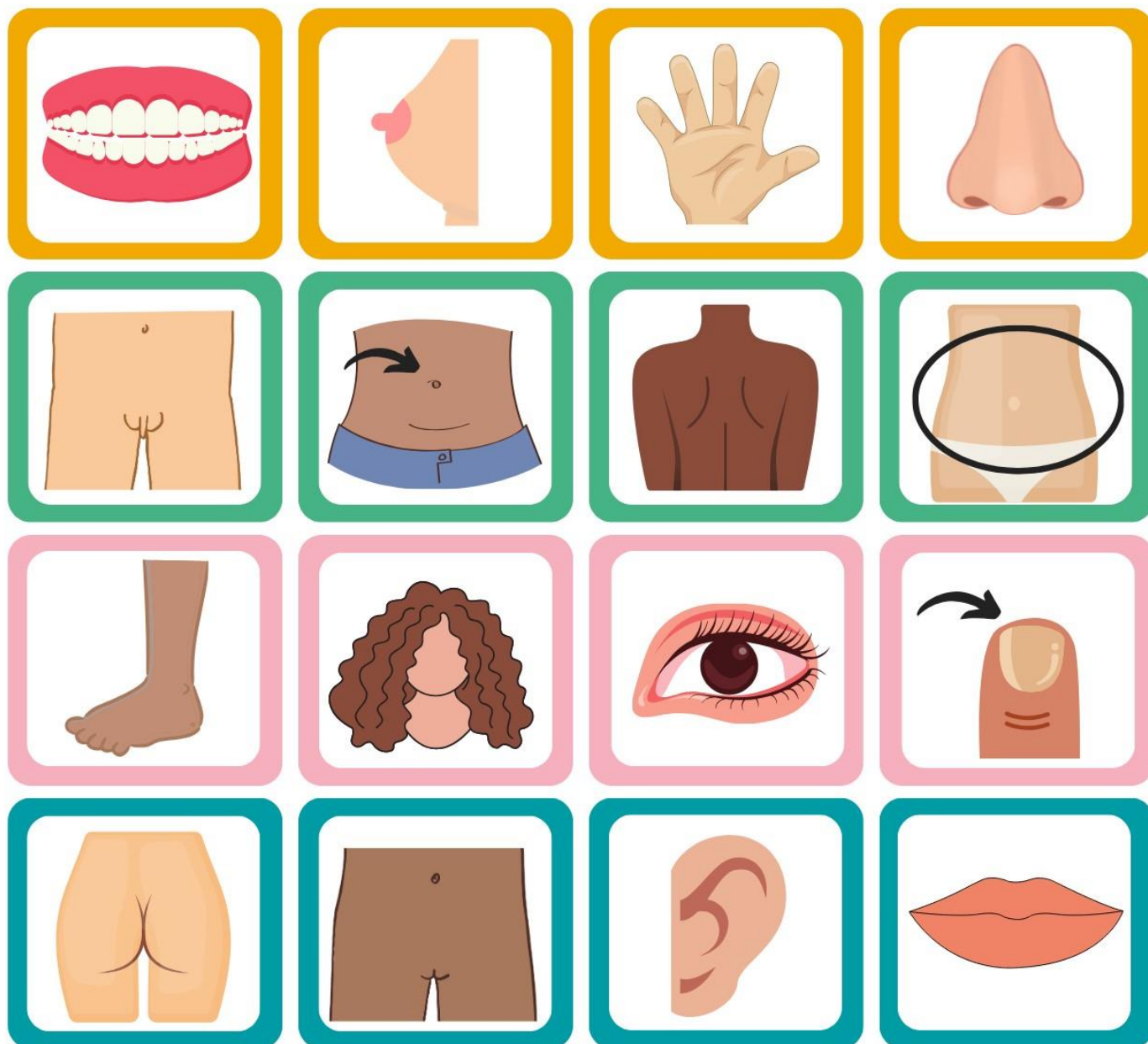
Bingo

Pjesët e trupit

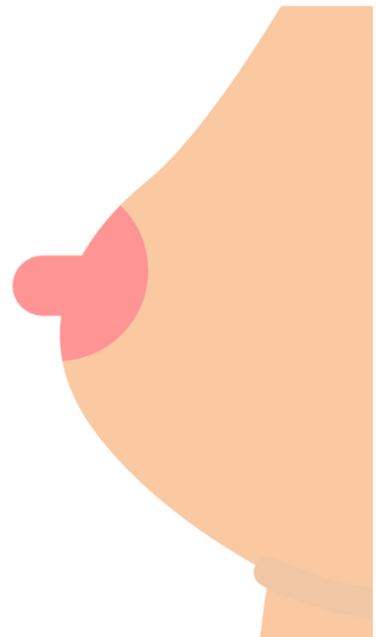
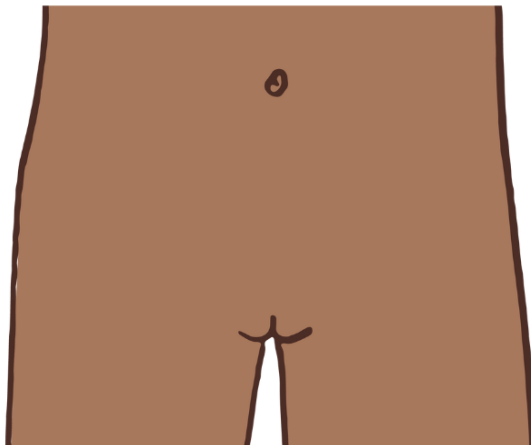
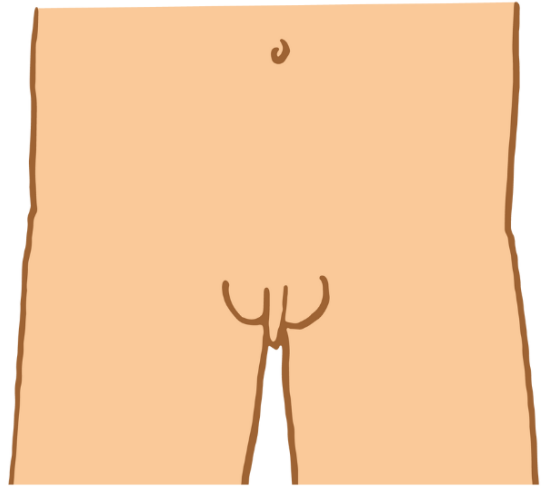
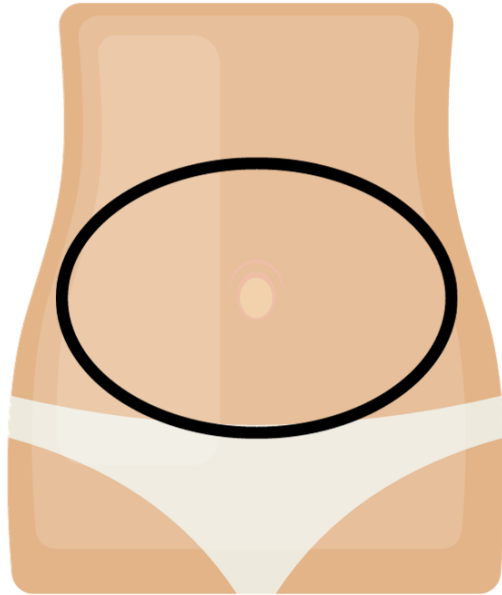

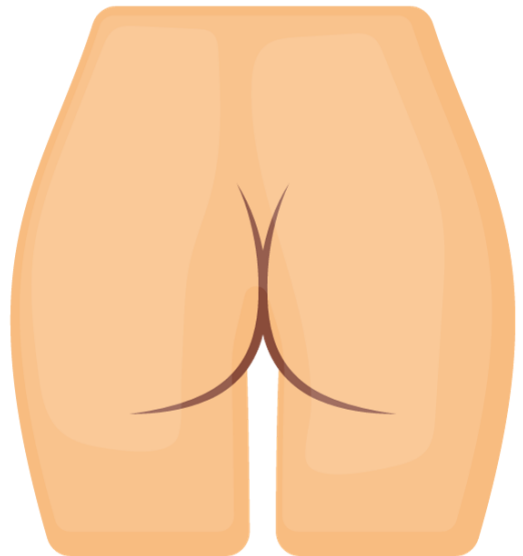
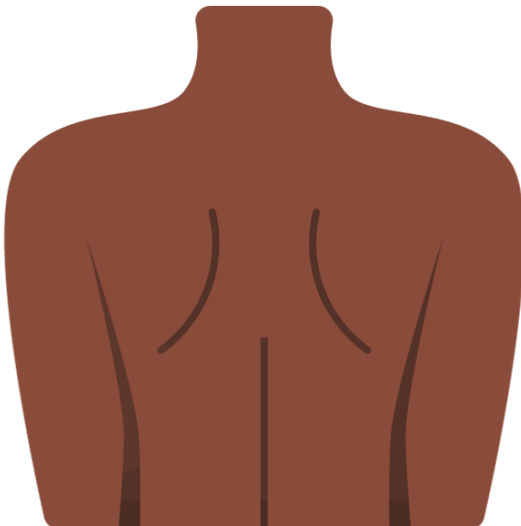
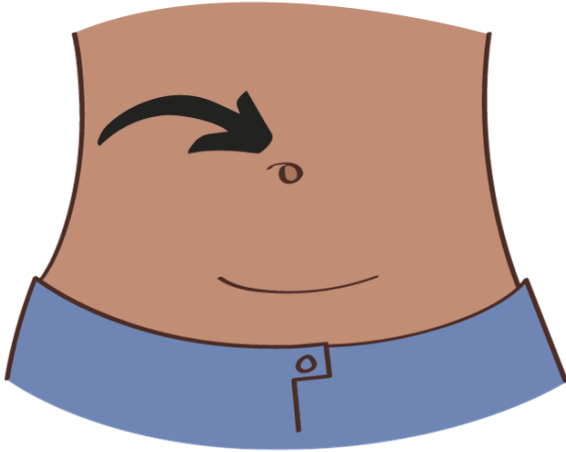
Bingo

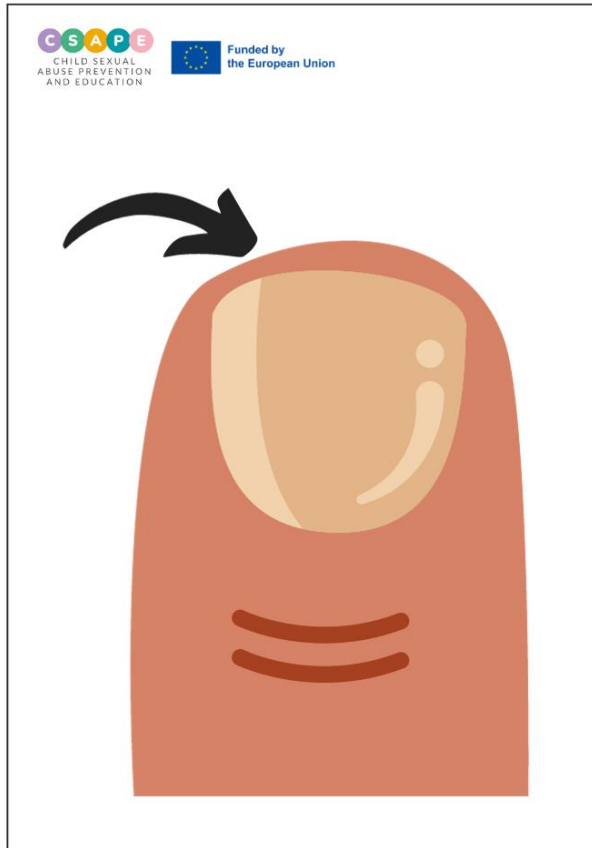
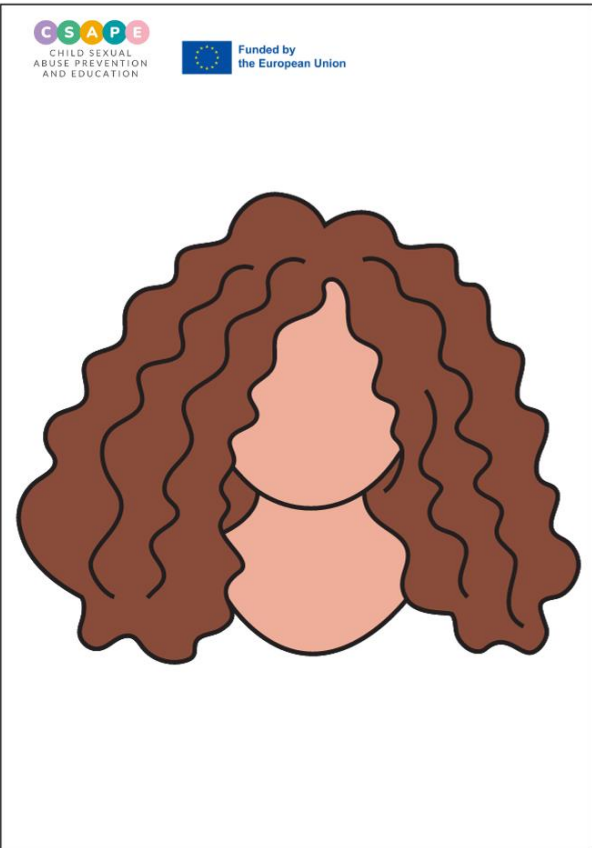
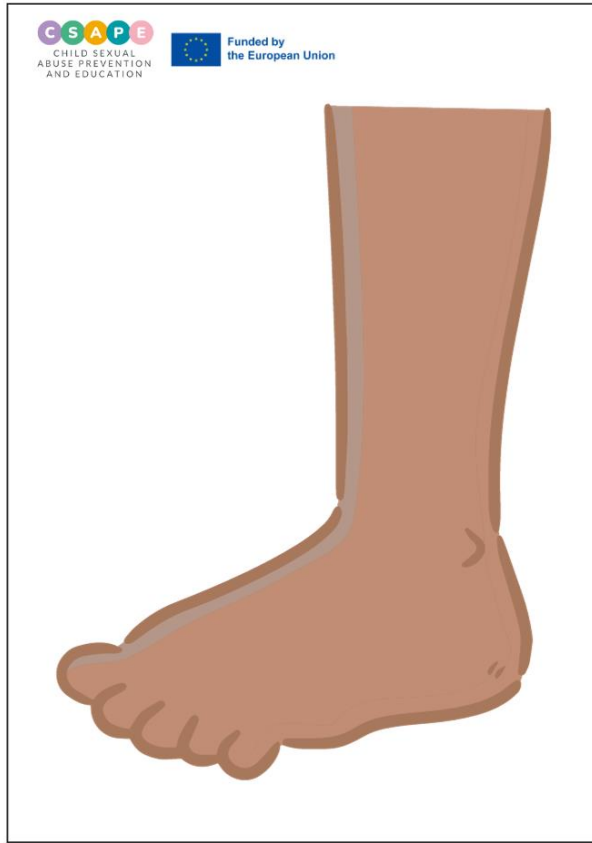
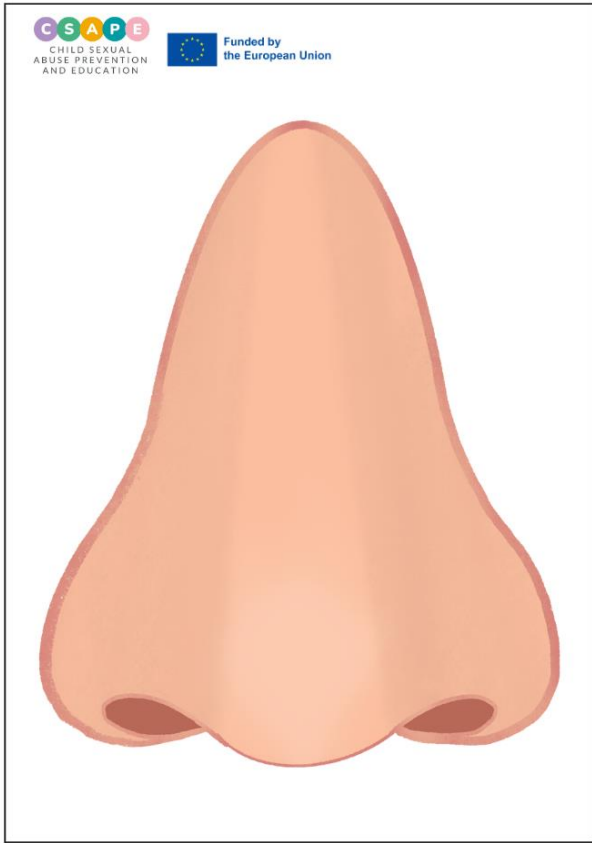
Pjesët e trupit

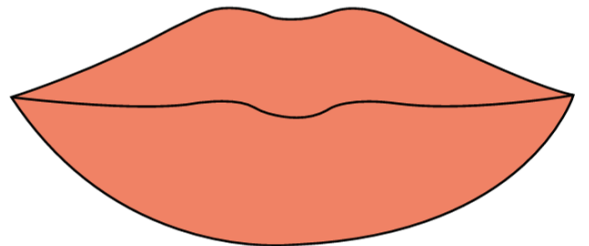
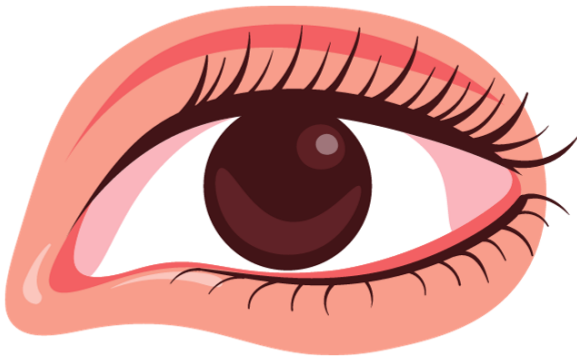

Shtojca 2: Pjesa e trupit - kartat për mësuesin/en

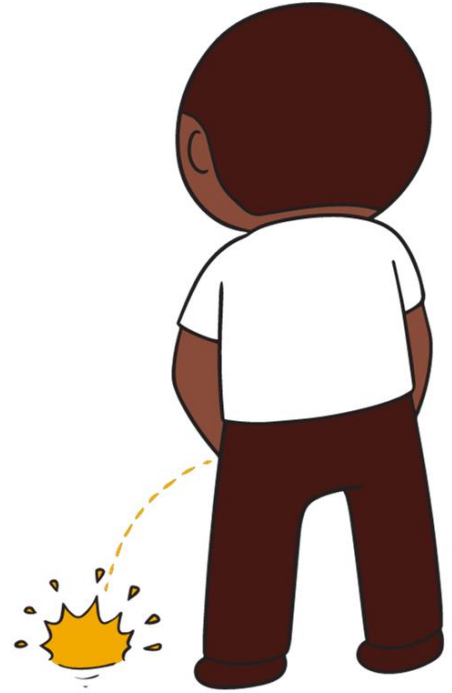

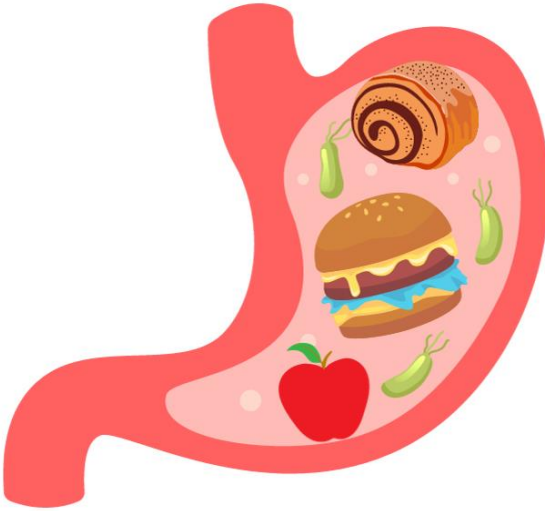

Shtojca 3 Funksioni i trupit - kartat për mësuesin/en

Shtojca 4: Funksioni i trupit - kartat për fëmijët

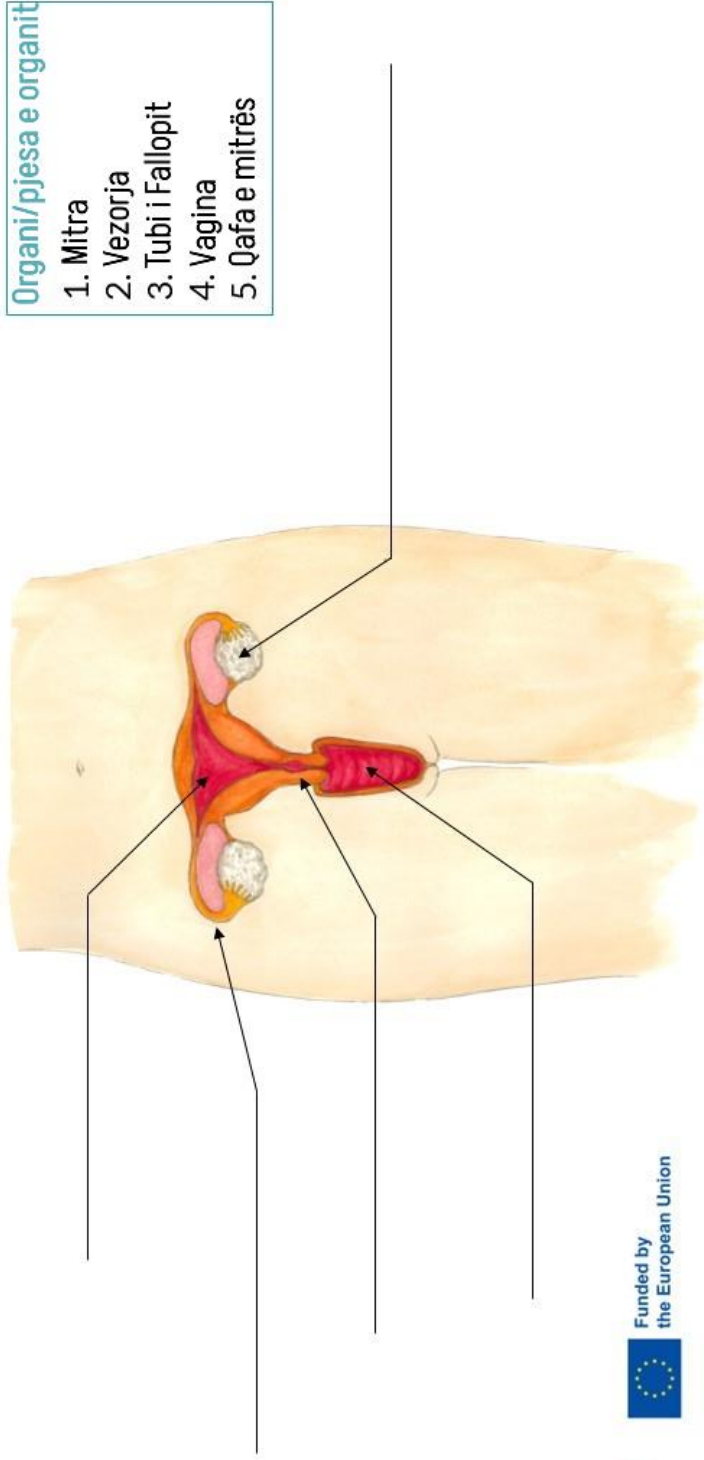
Kartat e funksioneve të trupit

Një trup me mitrën dhe organet e tjera riprodhuese

Njihuni me trupin dhe pjesët e tij

Shkruani emrin e pjesëve të trupit në vendin e duhur në figurë

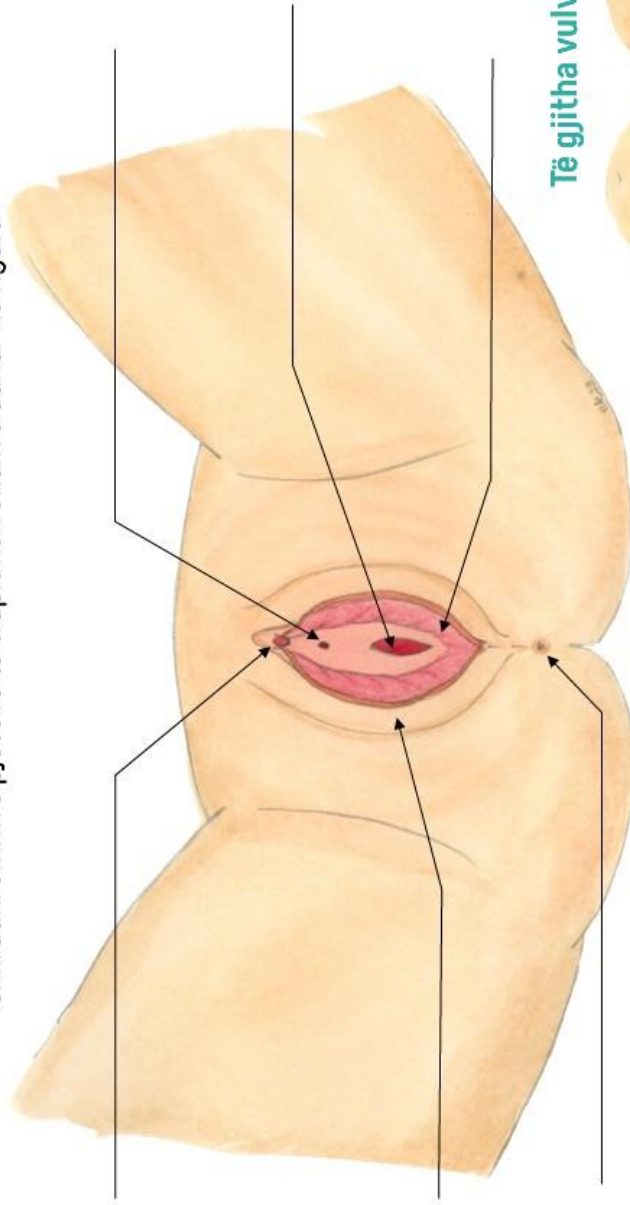

Shtojca 5: Organet seksuale dhe riprodhuese - fletë pune

Një trup me vulvë

Njihuni me trupin dhe pjesët e tij.

Shkruani emrin e pjesëve të trupit në vendin e duhur në figurë.

Organi/pjesa e organit

1. Klitori
2. Hapja e uretrës
3. Labia majora
4. Labia minora
5. Hapja e vagjinës
6. Anusi

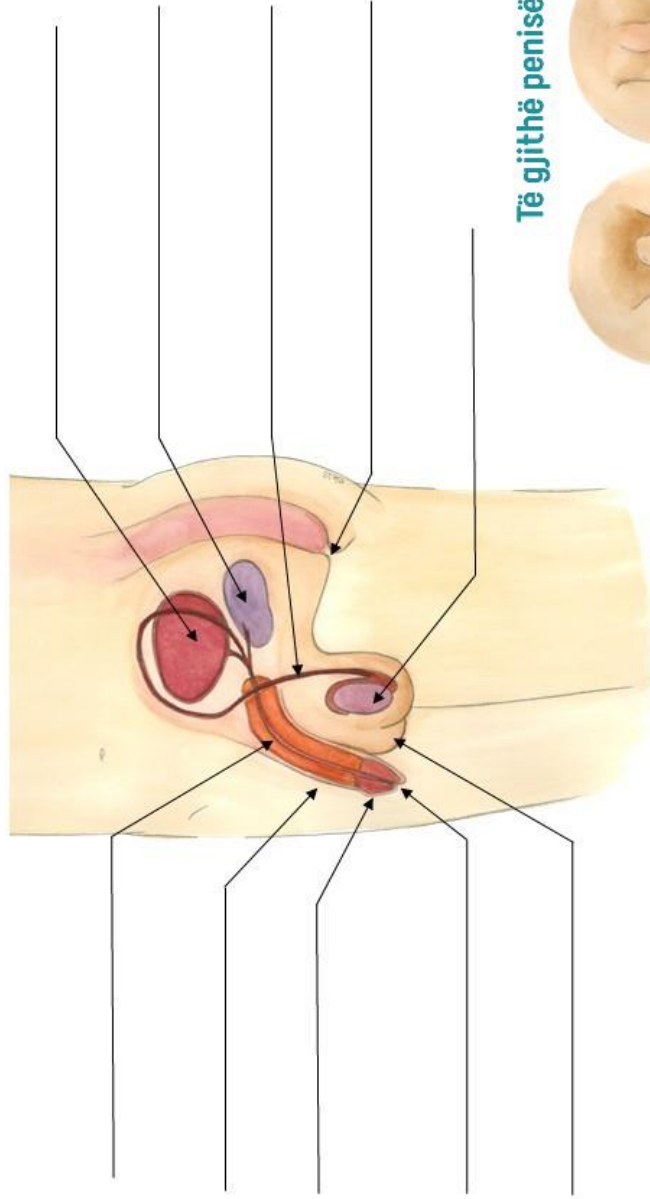
Të gjitha vulvat janë të ndryshme dhe unike

Një trup me penisin dhe organet e tjera riprodhuese

Njihuni me trupin dhe pjesët e tij.

Shkruani emrin e pjesëve të trupit në vendin e duhur në figurë.

Organi/pjesa e organit

1. Penisi
2. Koka e penisit (Glans)
3. Testikuli
4. Skrotumi
5. Hapja uretrale
6. Uretra
7. Fshikëza urinare
8. Prostata
9. Vas deferens
10. Anusi

Të gjithë penisët janë të ndryshëm dhe unikë

Shtojca 6: Funkcionet e organeve - fletë pune

FUNKSIONET E ORGANEVE

Lidhni organin/pjesën e organit me shpjegimin e saktë

MITRA
SPERMA
PROSTATA
TESTIKUJT
VEZORET
VEZA
VAGINA

Një kanal muskular që lidh pjesën e jashtme të trupit me mitrën. Qelizat e spermës mund të hyjnë në këtë kanal dhe gjaku menstrual mund ta përshkojë kanalin gjatë menstruacioneve.
Qeliza riprodhuese biologjike femërore.
Organ muskular në formë dardhe. Veza e fekunduar vendoset në murin e organit në fillim të shtatzënisë. Bebja zhvillohet dhe mbahet në këtë organ deri në momentin e lindjes. Nëse veza nuk fekondohet, shtresa sipërfaqësore e organit shkeputet dhe del si gjak gjatë menstruacioneve.
Organe në formë vezake ku prodhohen qelizat e spermës.
Prodhonjë dhe ruajnë vezët dhe çlirojnë hormone që janë pjesë e ciklit menstrual. Çdo muaj, lëshohet një vezë. Nëse veza fekondohet nga sperma, atëherë mund të fillojë shtatzënia.
Një gjendër që prodhon dhe përmban lëngun që formon spermën. Sperma është një lëng që përmban edhe qelizat e spermës. Sperma dhe qelizat e spermës janë të nevojshme për fillimin e shtatzënisë.
Qeliza riprodhuese biologjike mashkullore.

Shtojca 7: Loja formuese me fjalë - fletë pune

ORGANET GJENITALE

KËRKIMI I FJALËVE

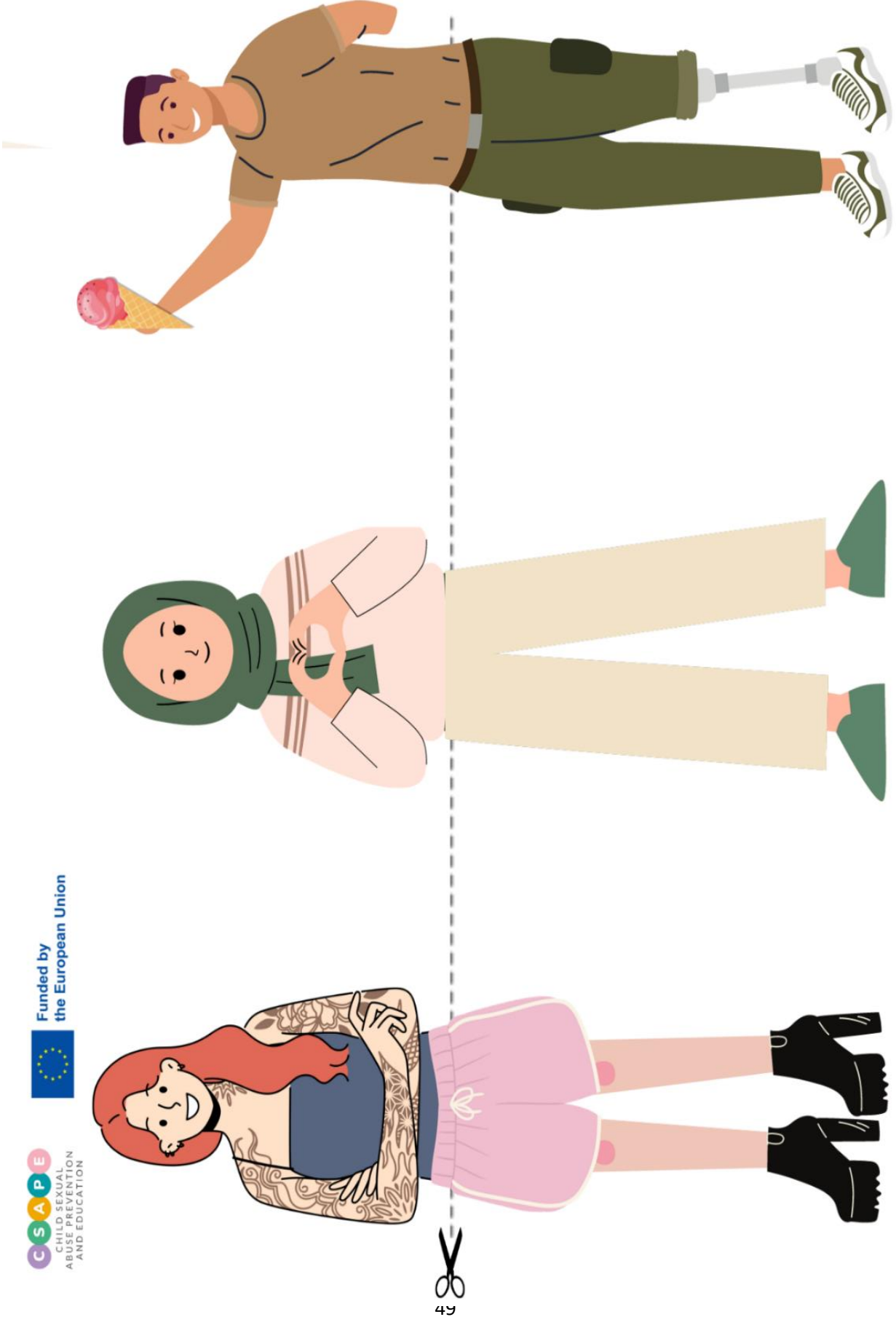
Gjeni fjalët e renditura në vijim dhe qarkojini

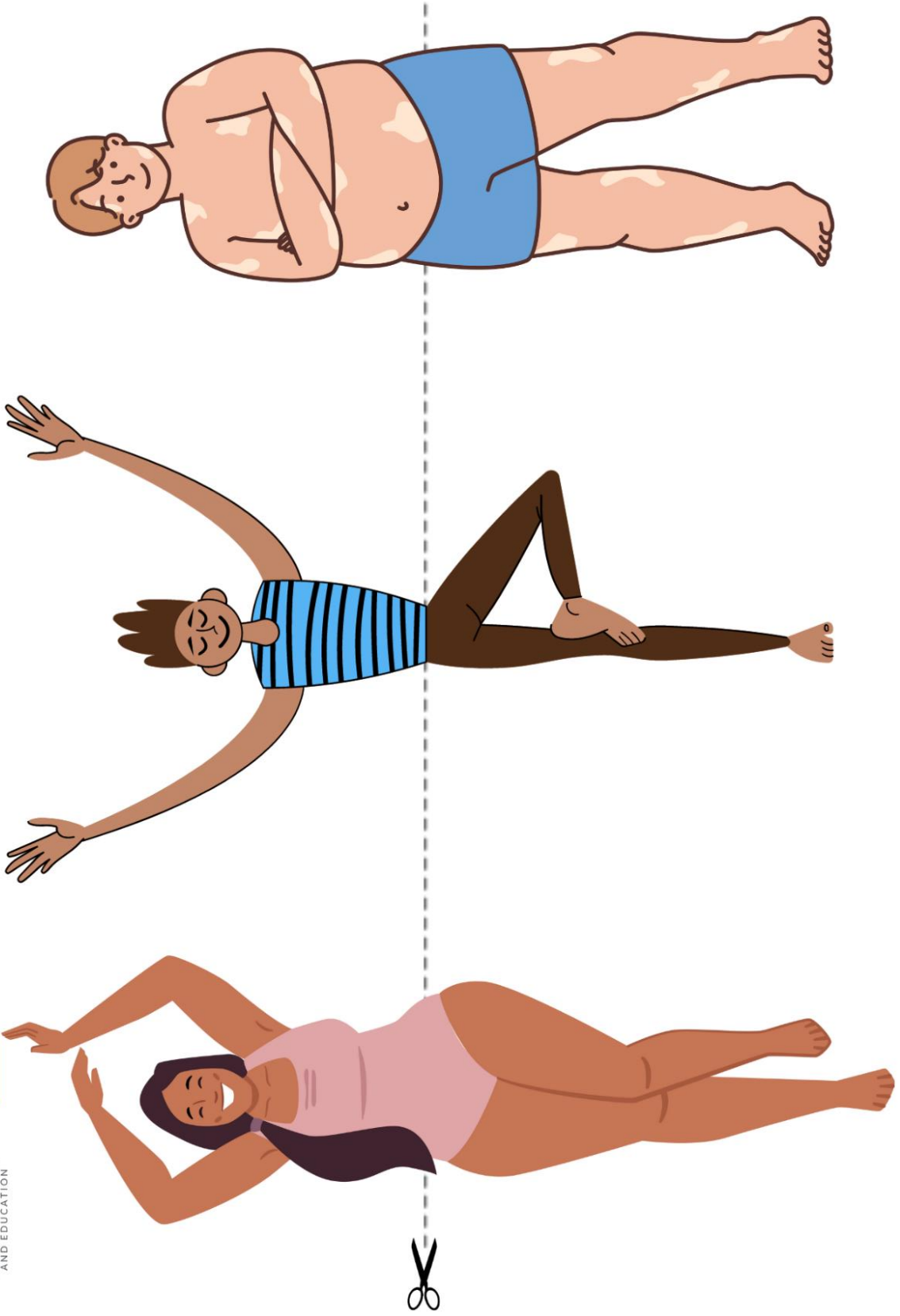
D	E	B	C	L	I	T	O	R	I	S	I
C	O	A	G	E	N	I	T	A	L	I	A
W	A	E	R	T	E	V	B	A	L	L	S
V	U	L	V	A	T	A	A	D	O	C	K
P	F	S	H	C	I	G	D	I	R	P	P
D	A	T	E	S	T	I	C	L	E	S	E
I	N	I	U	R	A	N	I	E	O	N	N
C	N	K	N	O	B	A	T	O	K	L	I
K	Y	W	I	L	L	Y	E	C	A	Y	S

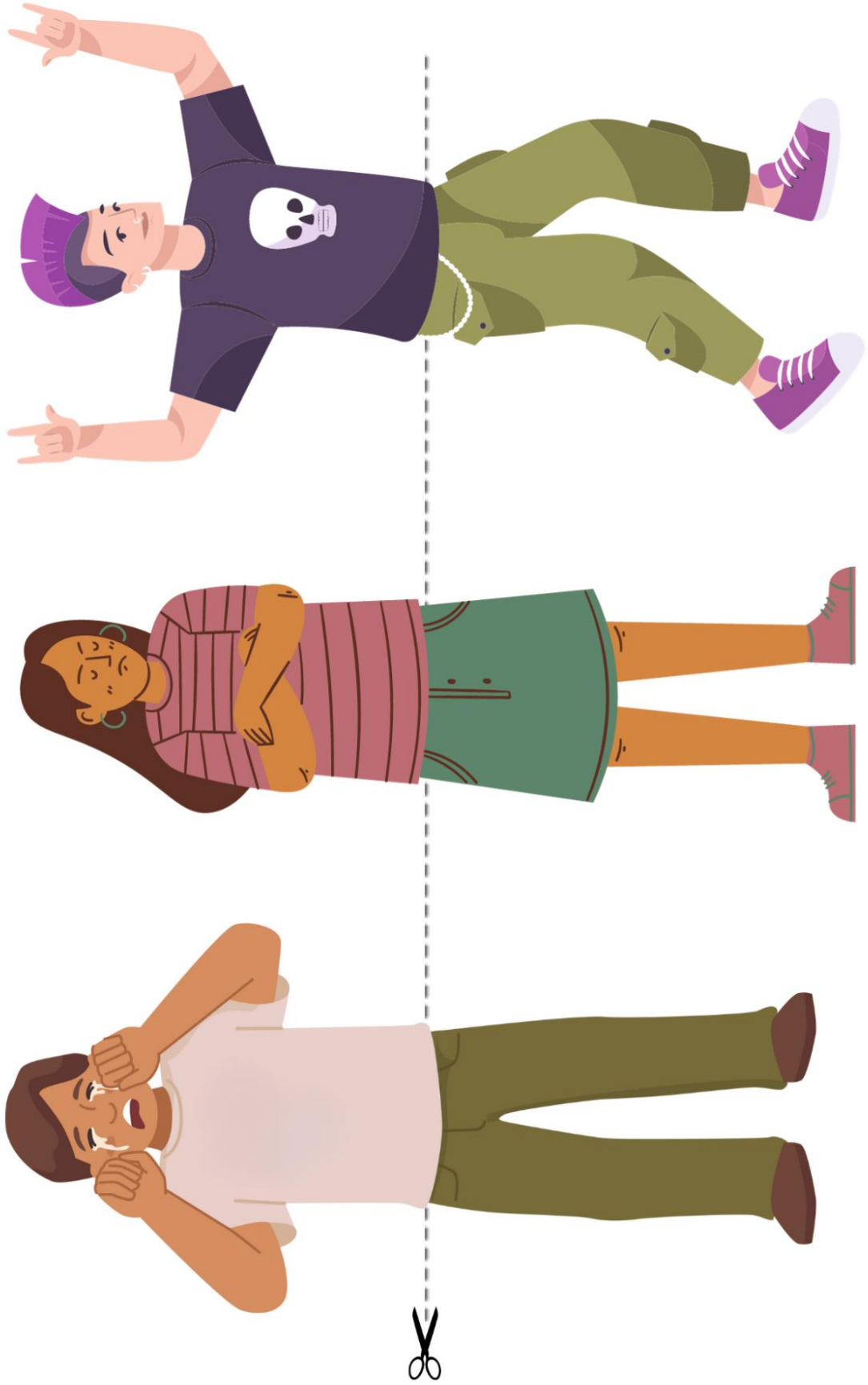
- GENITALIA
- VAGINA
- BALLS
- VULVA
- FANNY
- DICK
- TESTICLES
- PENIS
- CLITORIS
- KNOB
- WILLY

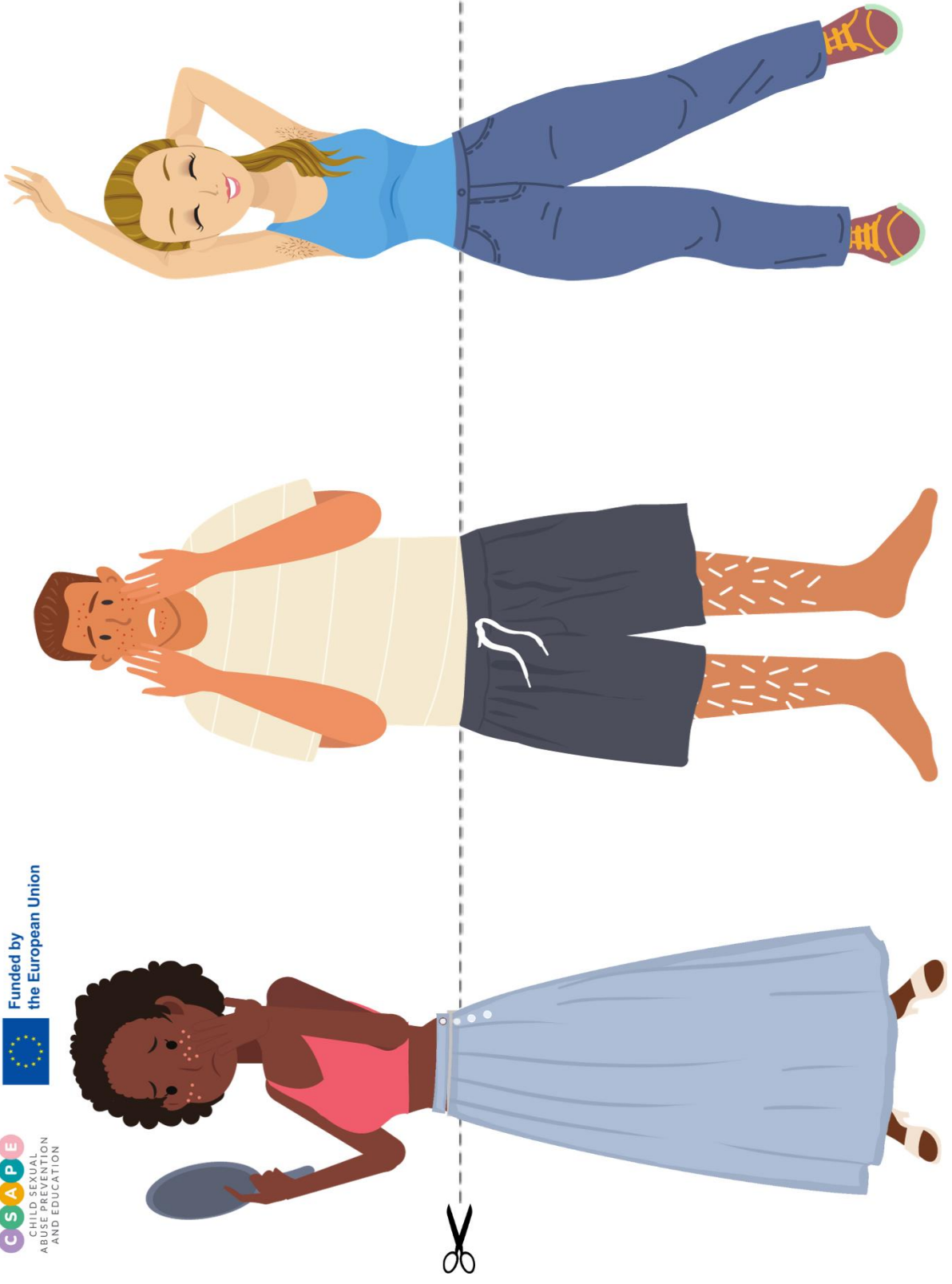
Shtojca 8: Loja formuese “përziej dhe kombino”

Shtojca 9: Ndryshimet në pubertet - fletë pune

Ndryshimet në pubertet - fletë pune

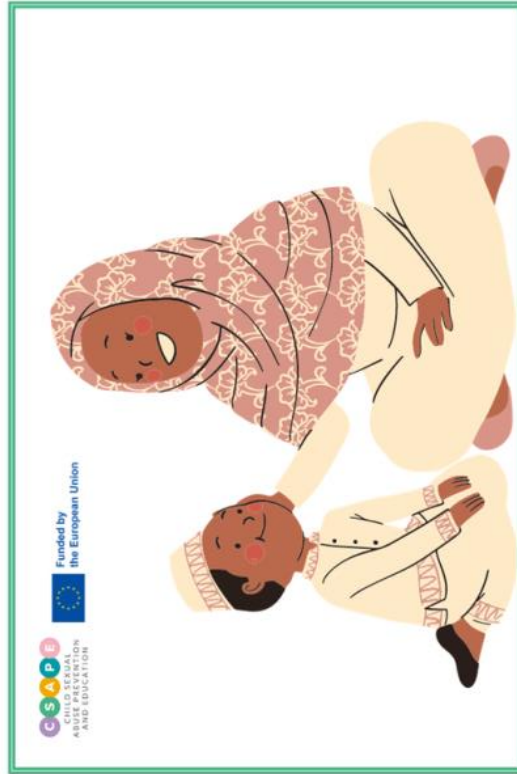
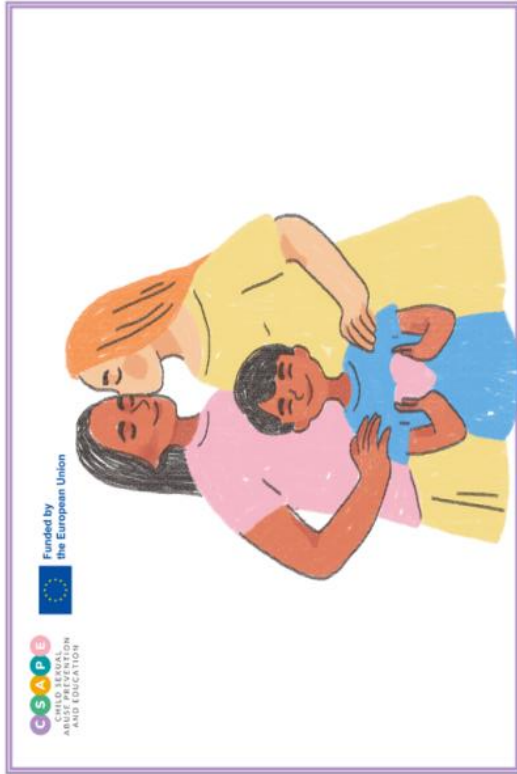
1. Cilat ndryshime në pubertet, vini re te personazhet?

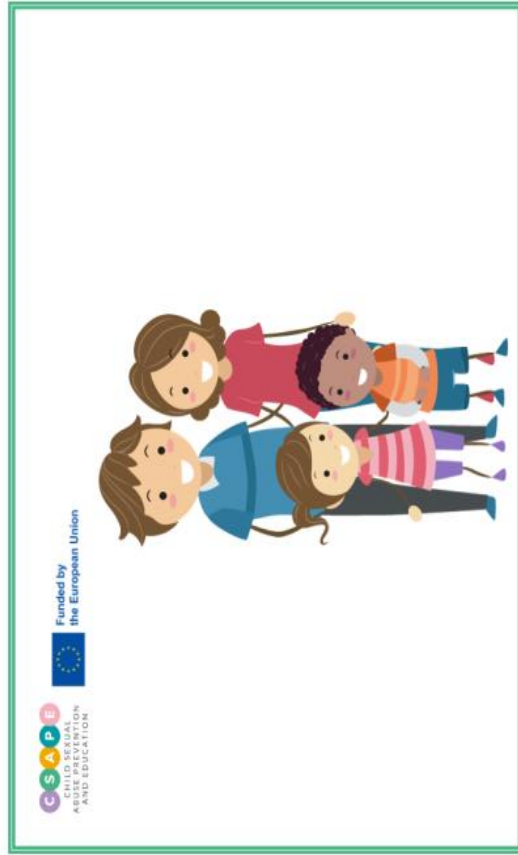
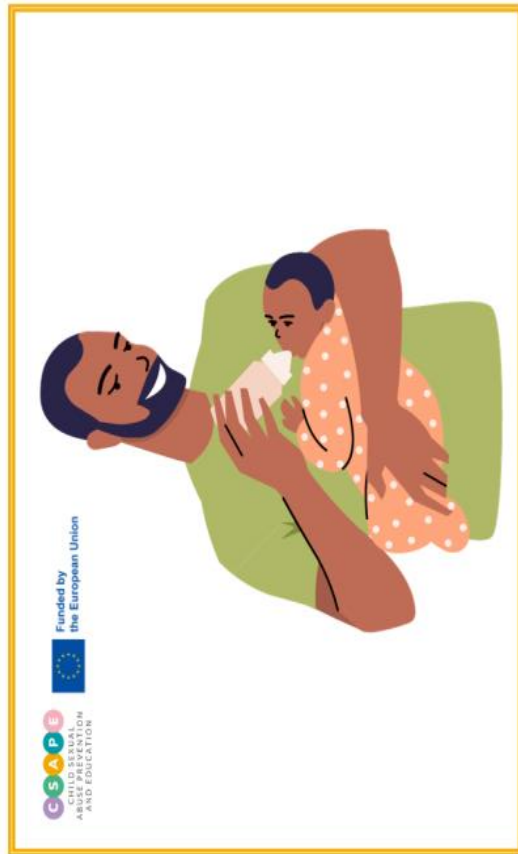
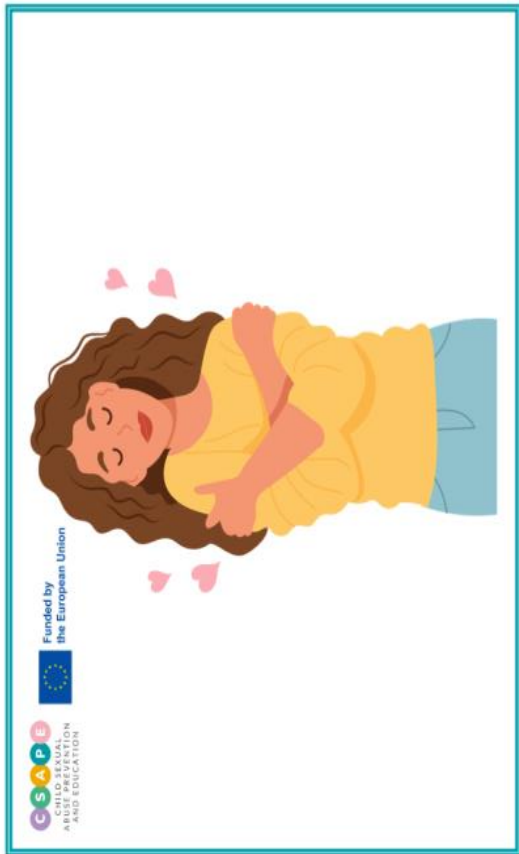
2. Cilat janë ndryshimet e zakonshme të pubertetit? Renditini më poshtë.

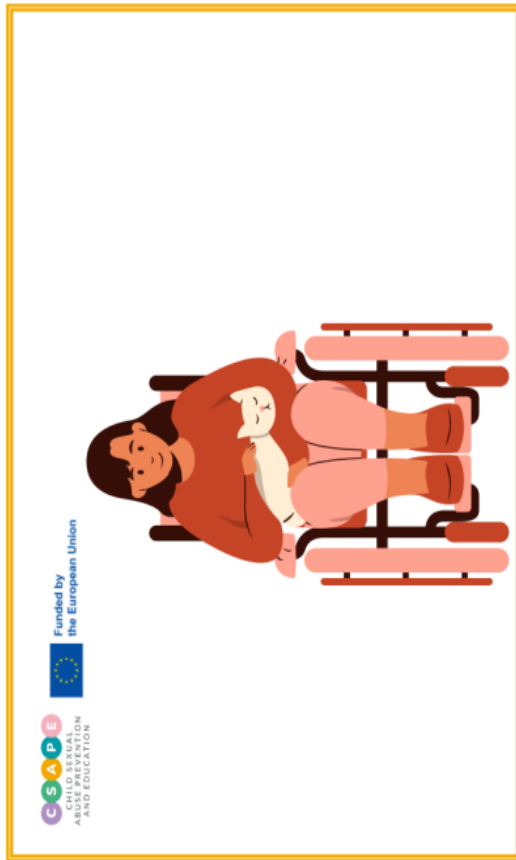
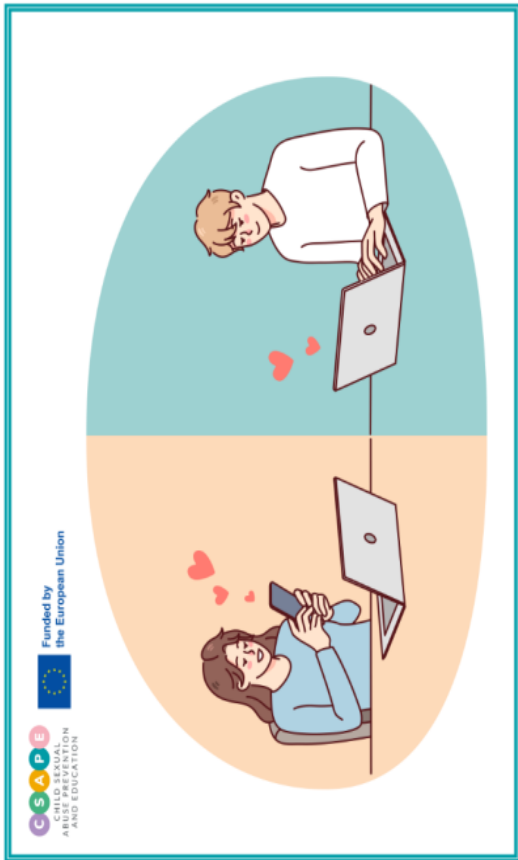
Shtojca 10: Prekja pozitive - kartat për fëmijët 5-8 vjeç

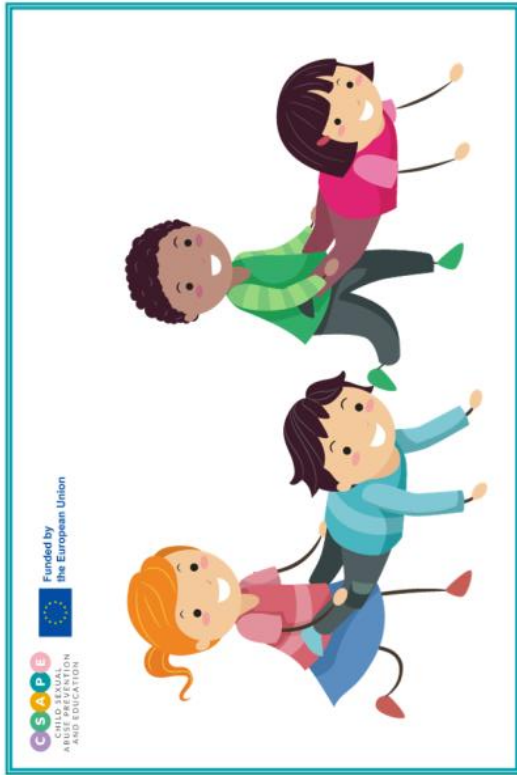
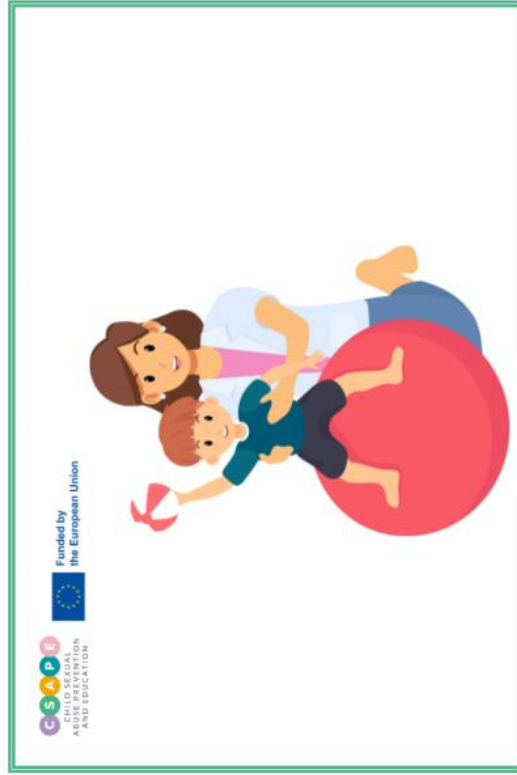

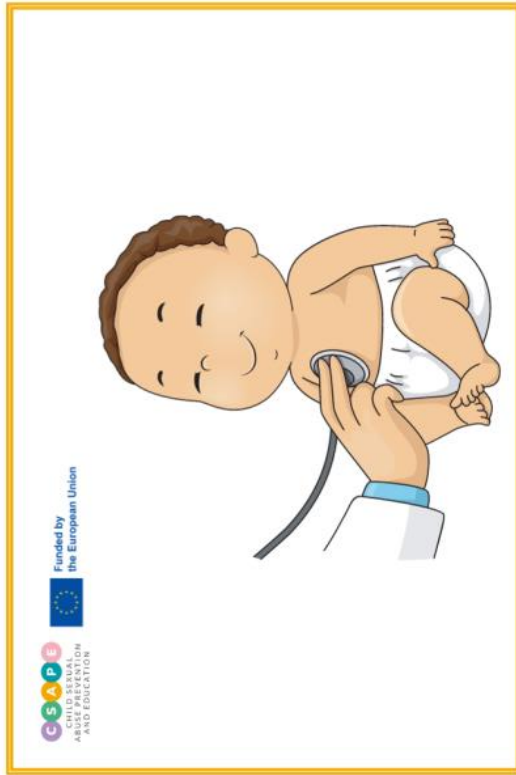

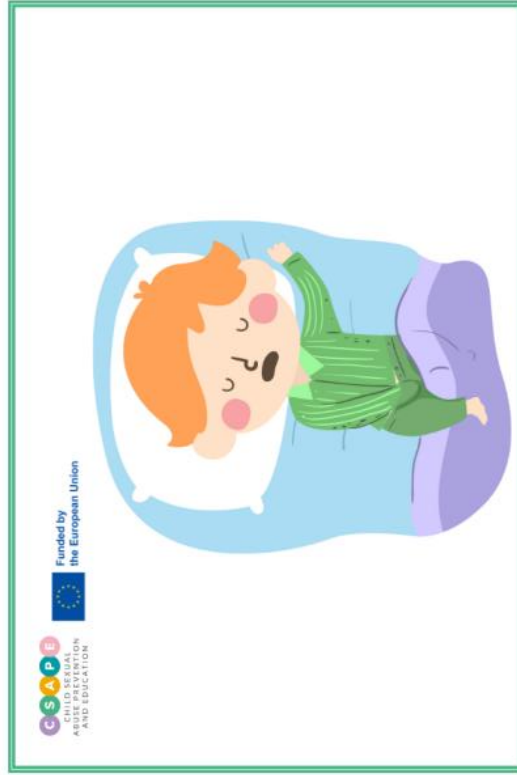
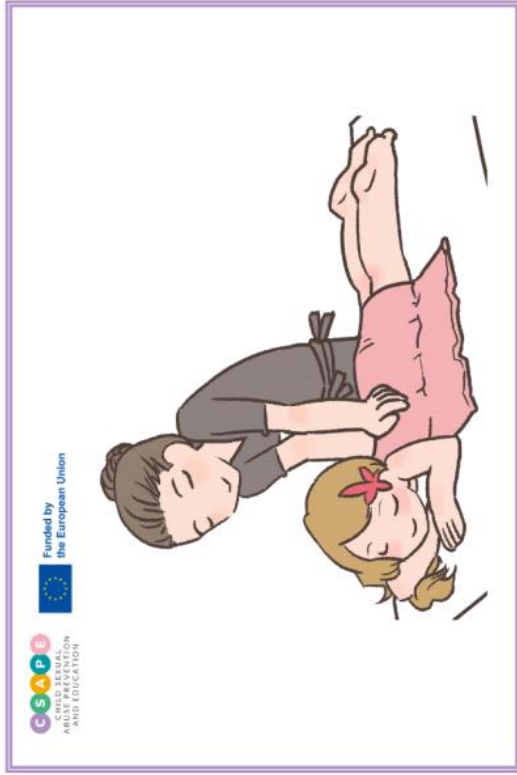

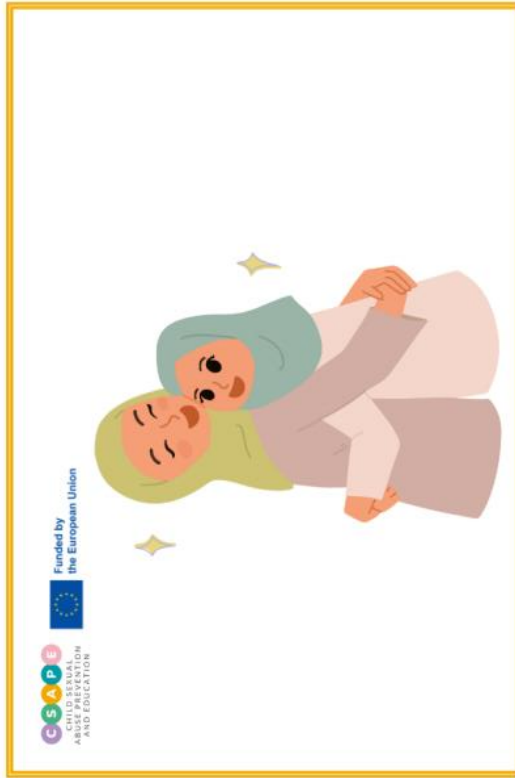
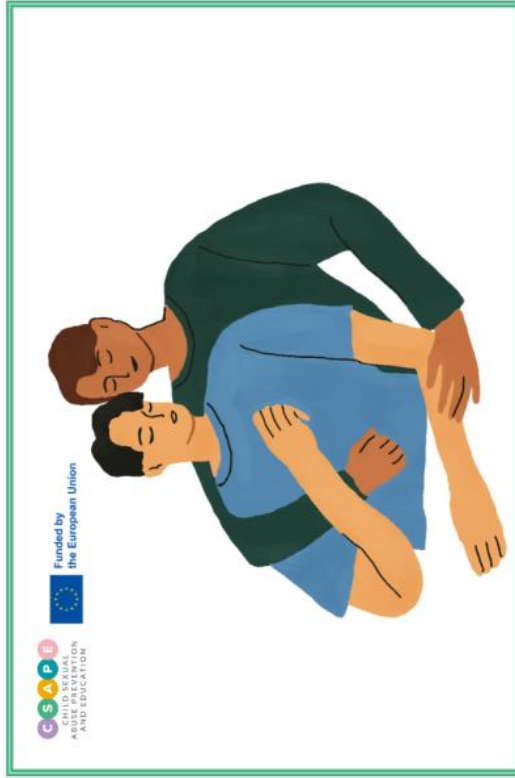

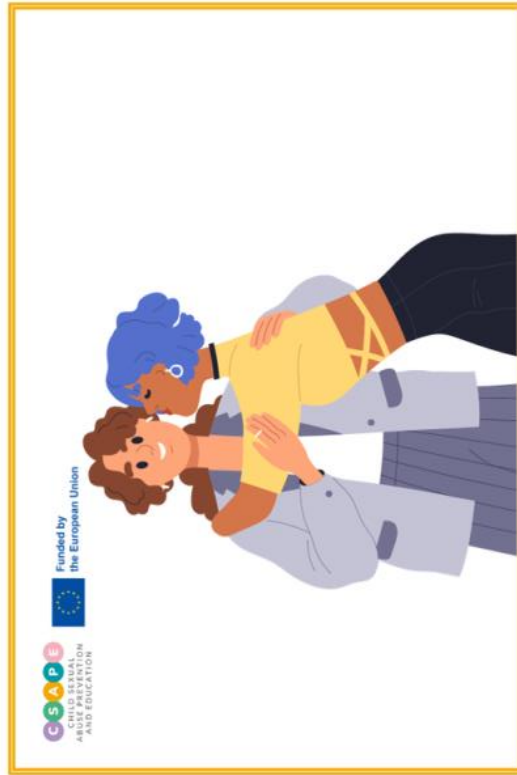
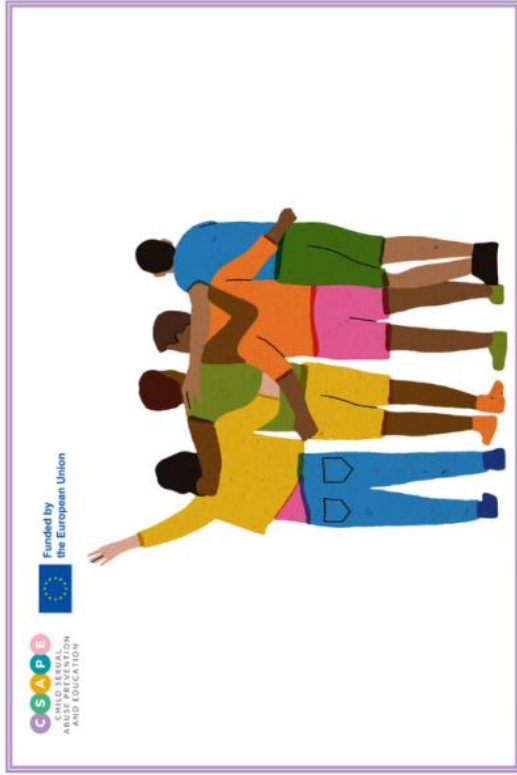

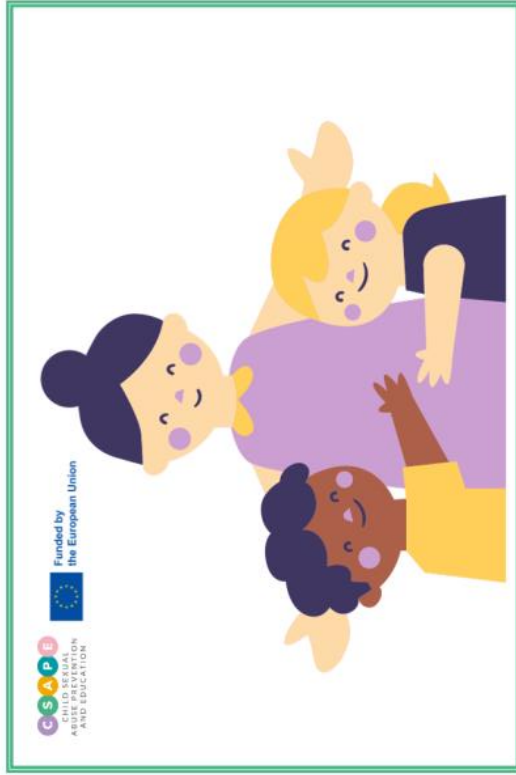
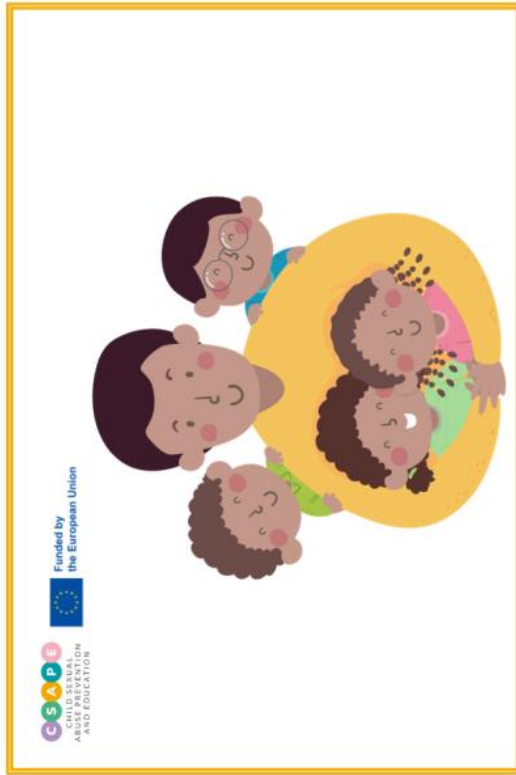
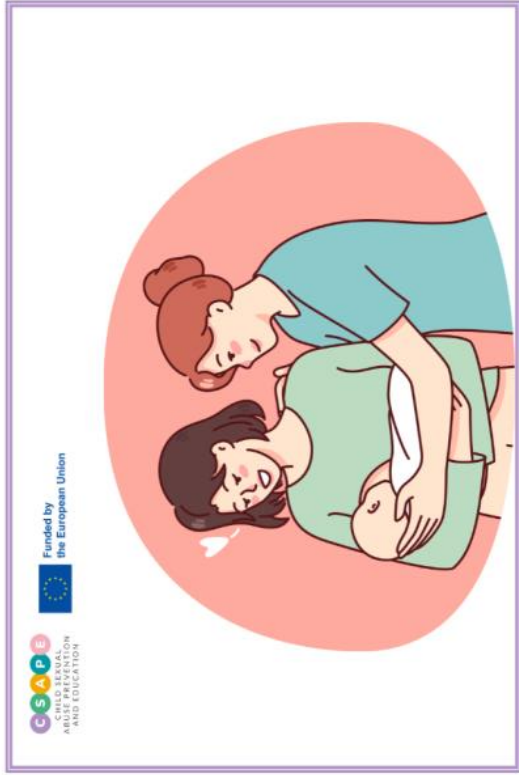

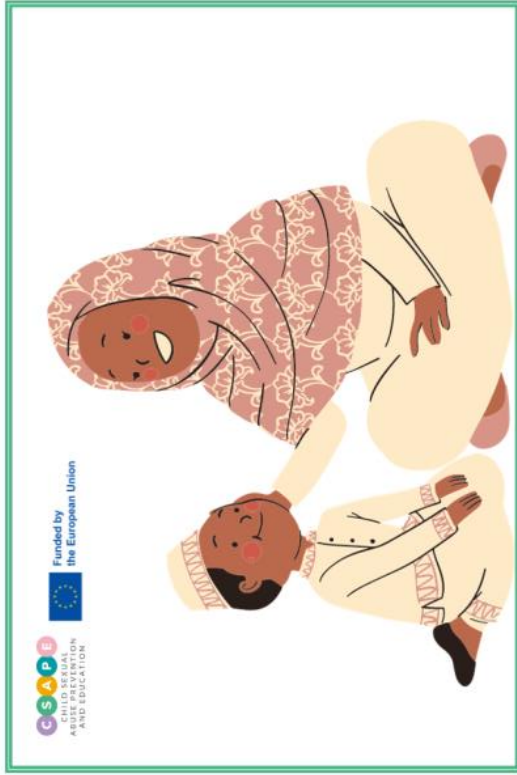
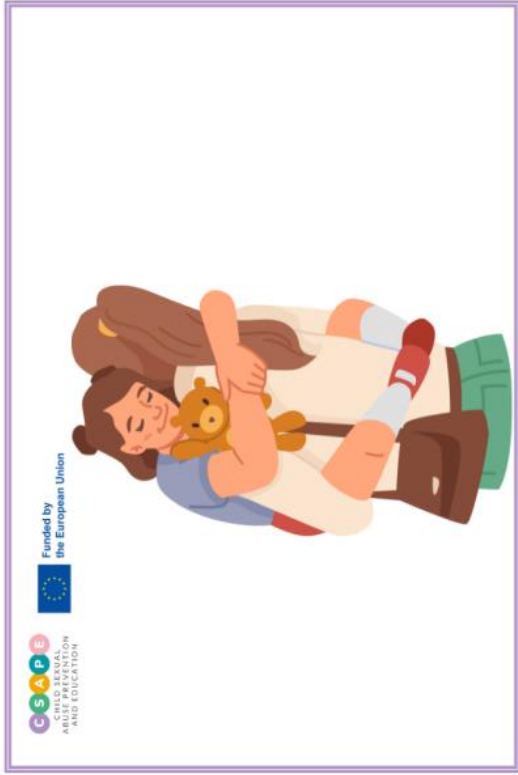

Shtojca 11: Prekja pozitive - kartat për fëmijët 9-11 vjeç

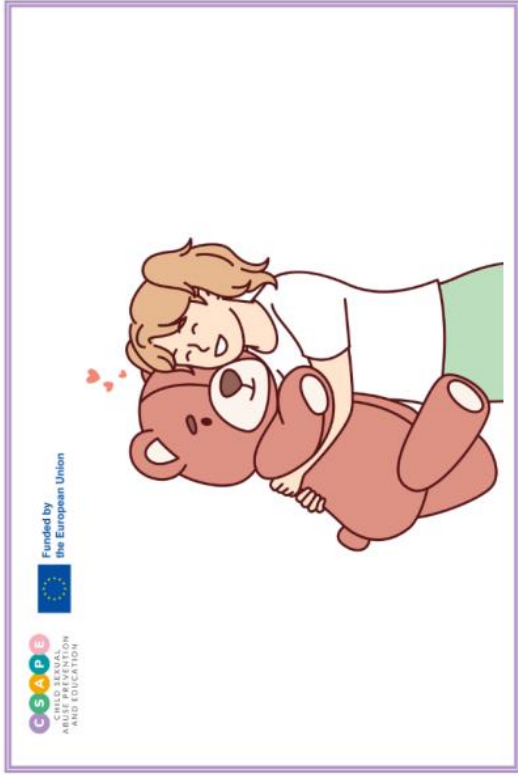

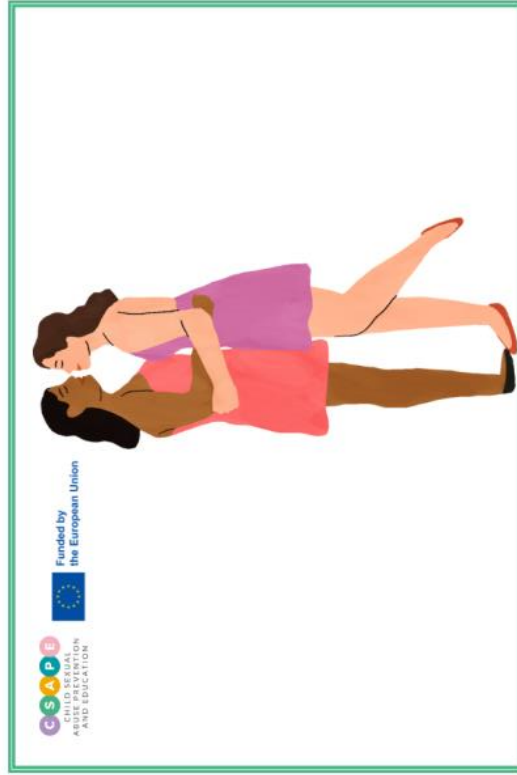

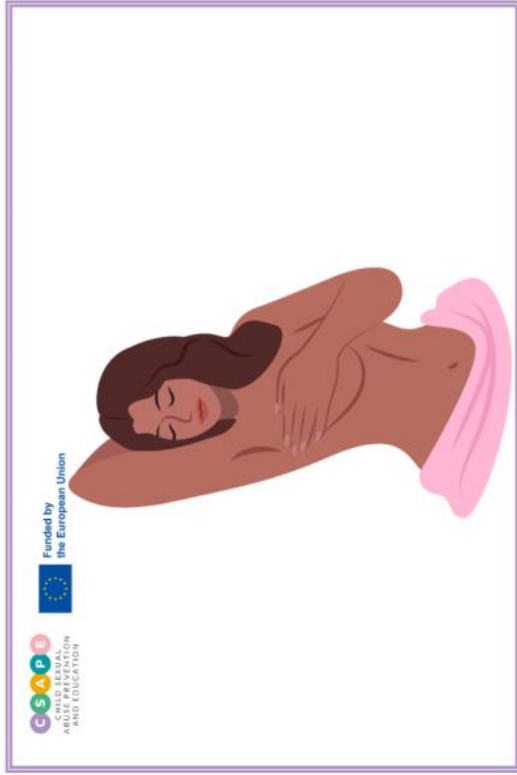

Shtojca 12: Prekja pozitive - fletë pune

Prekja pozitive - fletë pune

- 1. Çfarë po ndodh në figurë?**
- 2. Çfarë ndjesie mund të shkaktojë prekja në figurë?**
- 3. Cilët persona mund të prekeni në mënyrën e paraqitur në figurë?**
- 4. Në cilat situata ose vende, mund të prekeni ju ose dikush tjetër në mënyrën e paraqitur në figurë?**

Funded by
the European Union

Moduli 3: Aftësitë emocionale dhe të komunikimit

Shtojca 1: Kartat e emocioneve

Zhgënjim

Entuziazëm

Zemërim

Trimëri

Lumturi

Lëndim

Frikë

Dashuri

Trishtim

Habi

Turpërim

Xhelozi

Shqetësim

Nervozizëm

Frustrim

Krenari

Qetësi

Shpresë

Konfuzion

Shkurajim

Shtojca 2: Gjeni historitë e emocioneve

Gjeni historitë e emocioneve

- Teze Lily ka gjetur një partner të ri dhe ata puthen shpesh, çka i bën fëmijët e saj dhe shokët e tyre të qeshin.
- Momenti më i dashur i ditës për Jill-in është darka, pasi struket në krahët e të atit ndërsa ai i lexon përrallën e saj të preferuar.
- Dan ka një shoqe në kopsht. Ajo quhet Pat. Atij i pëlqen ta përqafojë Pat-in. Ndonjëherë, Pat-i nuk ka dëshirë të përqafohet.
- Kur Aladdin-i pa Jasmine-n, atij i shndritën sytë dhe nisi të vrapojë drejt saj.
- Jane dhe George ulen në të njëjtin stol dhe luajnë bashkë gjatë pushimit. Kohët e fundit, Jane ka filluar të luajë edhe me Henry-n gjatë pushimit dhe kjo gjë nuk i pëlqen George-it.
- Mira, Ana, dhe Amy janë shoqe që bëjnë gjithçka bashkë. Mira mësoi se Ana dhe Amy kishin shkuar bashkë në kinema gjatë fundjavës pa e ftuar dhe kjo gjë nuk i pëlqeu.
- Jim po vraponte gjatë pushimit. Ai u rrëzua dhe vrau gjurin. Djemtë e grupit të tij të kopshtit, të cilët ndodheshin aty pranë, filluan të qeshnin dhe ta ngacmonin.

Shtojca 3: Kartat e familjes

Prindër të së njëjtës gjini

Familje adoptuese

Njerku, njerka dhe dy fëmijë

Nënë beqare

Familje e zgjeruar

Nënë, gjyshe, fëmijë

Nënë, baba, dy fëmijë

Baba beqar

Familje kujdestare

Nënë, baba, një fëmijë

Burrë, grua, pa fëmijë

Shtojca 4: Kartat e marrëdhënieve

Shokë dhe shoqe

Fqinjë

Çift

Marrëdhënie mësuese - nxënës

Marrëdhënie në komunitet

Marrëdhënie familjare/fisnore

Marrëdhënie pune

Marrëdhënie me veten

Shtojca 5: Si ndihen?

Si ndihen?

- John donte të përqafoje Mira-n, por ajo nuk kishte dëshirë të përqafohej.
- Vajzat thanë se Eva kishte puthur Jim-in dhe Eva-s nuk i pëlqeu që ato po flisnin për puthjen.
- Ana është ulur shumë pranë Evan-it dhe ai po përpiqet të distancohet, por ajo vazhdon t'i afrohet.
- Rob është duke kilikosur Henry-n, ndërsa ky i fundit po e shtyn.

Joy dhe Ellen ulen bashkë në klasë, por sot Joy u ul me një vajzë tjetër, pa i thënë asgjë Ellen-it.

Funded by
the European Union

Moduli 4: Kufijtë dhe pëlqimi

Shtojca 1: Skenarë që fëmijët të mësojnë se si të vendosin kufij

Skenarë që fëmijët të mësojnë se si të vendosin kufij

- Printojini dhe pritini me radhë

1	Shoku/shoqja yt/jote i/e ngushtë do që të ecë duke u mbajtur dorë për dore me ju në park, por ju nuk keni dëshirë. Mund të thoni: <i>“A mund të ecim pa u mbajtur për dore?”</i>
2	Gjyshja juaj dëshiron t'ju përqafojë dhe puthë në faqe, por ju nuk keni dëshirë. Mund të thoni: <i>“Nuk dua të përqafohem tani, por ndoshta më vonë”</i> .
3	Një shoku/shoqja juaj ka dëshirë të luajë me lodrën tuaj të preferuar, por ju nuk doni t'ia jepni, sepse doni të luani vetë me të. Mund të thoni: <i>“Unë dua të luaj vetë me lodrën tani, por ndoshta më vonë mund të luajmë me radhë”</i> .
4	Xhaxhai po ju kilikos, por ju nuk keni dëshirë. Mund të thoni: <i>“Nuk dua të më kilikosësh, të lutem ndalo”</i> .
5	Një nga shokët e klasës ju ndërpret vazhdimisht gjatë kohës që flisni. Mund të thoni: <i>“Dua ta përfundoj këtë që po them, pastaj e ke ti radhën të flasësh”</i> .
6	Ju ndiheni i/e lodhur ose keni nevojë të kaloni kohë vetëm. Tregojini familjes suaj duke thënë <i>“Tani dua të qëndroj në qetësi, ju lutem”</i> .
7	Një shoku/shoqja juaj do që të shohë vizatimin tuaj, por ju nuk jeni gati për t'ia treguar. Mund të thoni: <i>“Nuk dua të ta tregoj tani, por ndoshta më vonë”</i> .
8	Një shoku/shoqja juaj po luan shumë ashpër. Mund të thoni: <i>“Nuk më pëlqen kur luajmë kaq ashpër. Gjejmë një lojë tjetër”</i> .
9	Një shoku/shoqja juaj do që të përdorë bojërat tuaja, por ju jeni duke i përdorur ato. Mund të thoni: <i>“Tani jam duke i përdorur unë, por mund të t'i jap kur të mbaroj”</i> .
10	Vëllai/motra juaj hyn në dhomën tuaj pa ju pyetur. Mund të thoni: <i>“Kam nevojë për hapësirën time, ndaj të lutem trokit përpara se të hysh”</i> .
11	Jeni duke luajtur një lojë dhe doni të vendosni disa rregulla. Mund të thoni:

	<i>“Le të vendosim disa rregulla që të gjithë të argëtohen”.</i>
12	Një shok/shoqe përpiqet të zërë radhën tuaj gjatë lojës. Mund të thoni: <i>“Tani është radha ime, por së shpejti do të vijë edhe radha jote”.</i>
13	Ndiheni i/e trishtuar dhe nuk dëshironi të flisni. Mund të thoni: <i>“Tani ndihem i/e trishtuar, do të flas kur të jem gati”.</i>
14	Një shok/shoqe klase përpiqet t'ju marrë karrigen. Mund të thoni: <i>“Jam duke e përdorur unë këtë karrige. A gjen dot një tjetër?”</i>
15	Një shoku/shoqja juaj dëshiron të vijë në shtëpinë tuaj, por ju nuk ndiheni në humor. Mund të thoni: <i>“Sot kam dëshirë të qëndroj vetëm, ndoshta një ditë tjetër”.</i>
16	Një shoku/shoqja juaj po flet me zë shumë të lartë. Mund të thoni: <i>“Më pëlqen të flasim me zë pak më të ulët, të lutem”.</i>
17	Jeni duke bërë detyrat e shtëpisë dhe duhet të përqendrohesh, por vëllai juaj kërkon që të luani bashkë. Mund të thoni: <i>“Më nevojitet qetësi që të përfundoj detyrat, a mund të luajmë më vonë?”</i>
18	Një shoku/shoqja juaj dëshiron të shohë se çfarë keni në çantë. Mund të thoni: <i>“Dua t'i mbaj gjërat e mia private, faleminderit që më mirëkupton”.</i>
19	Një shoku/shoqja juaj, ju kërkon vazhdimisht ushqimin tuaj. Mund të thoni: <i>“Kam mjaftueshëm sa për vete, nuk mundem të të jap”.</i>
20	Një shoku/shoqja juaj po përdor mjetet tuaja të vizatimit pa ju pyetur. Mund të thoni: <i>“Të lutem, më pyet përpara se të përdorësh gjërat e mia”.</i>
21	Babai juaj po ju qëndron shumë afër fizikisht gjatë kohës që po luani një lojë. Mund të thoni: <i>“Më nevojitet hapësirë për të luajtur rehat, a mund të lëvizësh pak më tej?”</i>
22	Një shok/shoqe klase, ju pyet vazhdimisht për gjëra personale. Mund të thoni: <i>“Do të doja të mos flisja për këtë, le të flasim për diçka tjetër”.</i>

Shtojca 2: Fletë pune për kufijtë personalë

Fletë pune për kufijtë personalë

Ju lutemi, plotësoni fjalitë e mëposhtme me situata ku përfshihen persona nga secili prej rrathëve tuaj:

Rrethi i vogël. Kë keni përfshirë?

❖ Nuk më pëlqen kur

❖ Më pëlqen kur

❖ Më bën të ndihem i/e lumtur kur

❖ Më bën të ndihem i/e trishtuar kur

Rrethi i mesëm. Kë keni përfshirë?

❖ Nuk më pëlqen kur

❖ Më pëlqen kur

❖ Më bën të ndihem i/e lumtur kur

❖ Më bën të ndihem i/e trishtuar kur

Rrethi i madh. Kë keni përfshirë?

❖ Nuk më pëlqen kur

❖ Më pëlqen kur

❖ Më bën të ndihem i/e lumtur kur

❖ Më bën të ndihem i/e trishtuar kur

Funded by
the European Union

Shtojca 3: Histori rreth pëlqimit për 5-8-vjeçarët

Histori rreth pëlqimit për 5-8-vjeçarët

Historia 1

Sophia dhe Raul janë të dy 5 vjeç dhe janë në të njëjtën klasë në kopsht. Ata janë duke luajtur bashkë në kutinë e rërës dhe Raul po ndërton një kështjellë prej rëre. Sophia dëshiron të përdorë kovën që përdor Raul-i dhe frustrohet kur Raul-i nuk ia jep atë. Sophia e pickon Raul-in, duke i lënë një shenjë të kuqe. Sophia i thotë Raul-it të mos ia tregojë askujt, sepse ka frikë se do të ndëshkohet.

Pikat e diskutimit:

- Çfarë mendoni për mënyrën e veprimit të Sophia-s?
- A i mori leje Raul-it ajo që të përdorte kovën?
- A është e pranueshme që Sophia t'i kërkojë Raul-it të mos i tregojë askujt se e pickoi?
- Cila do të ishte një mënyrë më e përshtatshme sesa pickimi, për ta zgjidhur këtë situatë?

Historia 2

Anna dhe Susan janë të dyja 5 vjeç dhe janë në të njëjtën klasë në kopsht. Ato luajnë shpesh bashkë gjatë orarit të lojës dhe u pëlqen t'ia bëjnë flokët gërshet njëra-tjetrës. Sot, Anna-s i lindi ideja të luante si infermiere dhe paciente me Susan-ën. Vajzat shkojnë në banjë bashkë që të luajnë në qetësi. Në banjë, Anna, që është në rolin e infermieres, i kërkon Susan-ës që të heqë pantallonat dhe mbathjet. Në rolin e pacientes, Susan bën atë që i kërkon Anna. Anna sheh organet gjenitale dhe mollaqet e Susan-ës nga afër dhe e prek atë në mollaqe.

Pikat e diskutimit:

- A është e pranueshme që të shihni trupin e zhveshur të një fëmije tjetër nëse ai/ajo është dakord?
- A është e pranueshme që të prekni trupin e një fëmije tjetër nëse nuk i keni kërkuar leje?
- A është e pranueshme që të prekni trupin tuaj?

Historia 3

Thea është 6 vjeçe. Shpeshherë, ajo shkon për vizitë te gjyshërit, të cilët jetojnë vetëm 10 minuta larg shtëpisë së Thea-s më këmbë. Thea i do shumë gjyshërit e saj, sepse ata luajnë gjithmonë me të për aq kohë sa do Thea. Gjyshi bën dhe kekë të vegjël me boronica, që janë shumë të shijshëm; ata janë të preferuarit e Thea-s. Megjithatë, kur Thea viziton gjyshërit e saj, gjyshi e merr gjithnjë në krahë Thea-n për ta përqaftuar dhe e shtrëngon shumë fort, pa e pyetur nëse asaj i pëlqen kjo gjë. Thea nuk ndihet rehat kur gjyshi e merr në krahë dhe e përqafton fort. Ajo do të donte që të zgjidhte kur dëshiron ose jo që gjyshi ta përqaftojë.

Pikat e diskutimit:

- Çfarë mendimi keni për sjelljen e gjyshit të Thea-s? A është e pranueshme që gjyshi ta marrë Thea-n në krahë dhe ta përqaftojë?
- Si mund t'i kërkojë gjyshi Thea-s leje për ta përqaftuar?
- Si mund të veprojë Thea në këtë situatë?

Historia 4

Oliver-i është 6 vjeç dhe ka një vëlla më të madh të quajtur Samuel, i cili është 9 vjeç. Oliver-i luan shpesh futboll me vëllanë dhe shokët e tyre pas shkolle. Sot, kur arritën në fushën e futbollit, të gjithë fëmijët ishin mbledhur rreth një djali që po mbante në dorë telefonin e tij dhe po u tregonte atyre një video. Kur Oliver-i dhe Samuel-i i

afrohen grupit, Oliver-i sheh se, në videon që fëmijët po shohin, shfaqen dy persona të zhveshur. Oliver-i ndien parehati nga videoja.

Pikat e diskutimit:

- Si duhet të veprojë Oliver-i në këtë situatë?
- A është e pranueshme që fëmijët të shohin video me persona të zhveshur? (Diskutoni më tej: Askush nuk duhet t'i tregojë askujt video intime pa pëlqimin e tij/saj. Videot pornografike janë të ndaluara me ligj që të shihen nga të miturit nën 18 vjeç dhe ndarja e imazheve/videove me fëmijë të zhveshur, është gjithnjë e paligjshme.)
- A është e mundur që të merret pëlqimi i të gjithë fëmijëve në këtë situatë për të shfaqur një video të tillë? (përgjegjësi e personit që shfaq videon)
- Me kë duhet të flasë Oliver-i për këtë që pa?

Historia 5

Sarah është 7 vjeçe dhe ndjek klasën e parë. Ajo është miqësuar me disa shokë dhe shoqe në klasë, me të cilët i pëlqen të kalojë kohë gjatë pushimit. Megjithatë, një nga shokët e klasës së Sarah-s, Brian-i, po e bezdis. Ai e ka qëlluar Sarah-n me shuplakë te të pasmet disa herë në oborr. Gjithashtu, Brian-i i ka dhënë Sarah-s edhe disa copa letre gjatë mësimit, në të cilat kishte shkruar fjalë të pahijshme. Sarah ndihet në siklet nga sjellja e Brian-it.

Pikat e diskutimit:

- Çfarë mendoni për mënyrën sesi Brian-i po sillet? (shuplaka, fjalët e pahijshme)
- A ka marrë Brian-i pëlqimin e Sarah-s për ta prekur ose për t'i përcjellë mesazhe të pahijshme?
- Si duhet të veprojë Sarah në këtë situatë?

Historia 6

Stacey është 7 vjeçe. Ajo shkon çdo ditë në shkollë me autobus. Zakonisht, ajo ulet pranë së motrës, Lydia-s. Sot Lydia është sëmurë dhe Stacey-t i duhet të udhëtojë vetëm. Në autobus ka shumë vende të lira, por Stacey zgjedh ta pyesë Sabri-n, shokun e saj të shkollës, nëse mund të ulet me të, por Sabri i thotë “jo”, sepse dëshiron të ulet vetëm.

Pikat e diskutimit:

- Si duhet të veprojë Stacey në këtë situatë?
- A i dha Sabri Stacey-t pëlqimin e tij që ajo t'i ulej pranë?
- A do të ndryshonte situata, nëse të gjitha vendet e tjera në autobus do të ishin të zëna dhe Stacey nuk do të kishte vend tjetër për t'u ulur?
- A është e pranueshme të mos e lejoni dikë që t'ju ulet pranë?

Historia 7

Sally dhe Tom-i janë 8 vjeç dhe ndjekin klasën e dytë. Ata e kanë pëlqyer njëri-tjetrin që prej fillimit të shkollës dhe luajnë bashkë gjatë pushimit, thuajse çdo ditë. Ndonjëherë, ata puthen me njëri-tjetrin kur nuk i sheh askush dhe të dy janë shprehur se u pëlqen ta bëjnë këtë. Megjithatë, Tom-i ka filluar të përpiqet që ta puthë Sally-n edhe kur ka shokë klase përreth. Sally nuk ka dëshirë të puthet në publik dhe nuk ndihet rehat me këtë veprim.

Pikat e diskutimit:

- A është e pranueshme që Tom-i ta puthë Sally-n në publik?
- A e mori Tom-i pëlqimin e Sally-t për ta puthur në sy të shokëve të klasës?
- Si duhet të veprojë Sally në këtë situatë?

Historia 8

Greg-u është 8 vjeç dhe ndjek klasën e dytë. Atij i pëlqen të luajë me shokët e shkollës dhe i pëlqen veçanërisht që të luajë me litar gjatë pushimit. Ndonjëherë, Greg-u ka vështirësi të përqendrohet në klasë. Në disa raste, ai shkarravit librin ose luan me lapsin. Ndonjëherë, Greg-u prek penisin e tij dhe luan me të gjatë mësimit. Ai përpiqet ta bëjë këtë veprim fshehtas, por sot u pa nga shokët e klasës.

- A është e pranueshme që Greg-u ta prekë penisin e tij?
- A është klasa një vend i përshtatshëm për ta kryer këtë veprim?
- Në cilat situata, është e përshtatshme ose jo, që një fëmijë të prekë trupin e vet?

Shtojca 4: Histori rreth pëlqimit për 9-11-vjeçarët

Histori rreth pëlqimit për 9-11-vjeçarët

Historia 1

Thea është 8 vjeçe. Shpeshherë, ajo shkon për vizitë te gjyshërit, të cilët jetojnë vetëm 10 minuta larg shtëpisë së Thea-s më këmbë. Thea i do shumë gjyshërit e saj, sepse ata luajnë gjithmonë me të për aq kohë sa do Thea. Gjyshi bën dhe kekë të vegjël me boronica, që janë shumë të shijshëm; ata janë të preferuarit e Thea-s. Megjithatë, kur Thea viziton gjyshërit e saj, gjyshi e merr gjithnjë në krahë Thea-n për ta përqafuar dhe e shtrëngon shumë fort pa e pyetur nëse asaj i pëlqen kjo gjë. Thea nuk ndihet rehat kur gjyshi e merr në krahë dhe e përqafon fort. Ajo do të donte që të zgjidhte kur dëshiron ose jo që gjyshi ta përqafojë.

Pikat e diskutimit:

- Çfarë mendimi keni për sjelljen e gjyshit të Thea-s? A është e pranueshme që gjyshi ta marrë Thea-n në krahë dhe ta përqafojë?
- Si mund t'i kërkojë gjyshi Thea-s leje për ta përqafuar?
- Si mund të veprojë Thea në këtë situatë?

Historia 2

Oliver-i është 8 vjeç. Ai luan shpesh futboll me shokët e tij pas shkolle. Sot, kur Oliver-i mbërriti në fushën e futbollit, të gjithë fëmijët ishin mbledhur rreth një djali që po mbante në dorë telefonin e tij dhe po u tregon atyre një video. Kur Oliver-i iu afrua grupit, ai pa se në videon që fëmijët po shihnin, shfaqeshin dy persona të zhveshur. Oliver-i ndjeu parehati nga videoja.

Pikat e diskutimit:

- Si duhet të veprojë Oliver-i në këtë situatë?
- Me kë duhet të flasë Oliver-i, nëse vazhdon të ndiejë siklet për atë që pa?

Historia 3

Greg-u është 9 vjeç dhe ndjek klasën e tretë. Atij i pëlqen të luajë me shokët e shkollës dhe, veçanërisht, që të luajë me litar gjatë pushimit. Ndonjëherë, Greg-u ka vështirësi të përqendrohet në klasë. Në disa raste, ai shkarravit librin ose luan me lapsin. Ndonjëherë, Greg-u prek penisin e tij dhe luan me të gjatë mësimin. Ai përpiqet ta bëjë këtë veprim fshehtas, por sot u pa nga shokët e klasës.

- A është e pranueshme që Greg-u të prekë penisin e tij?
- A është klasa një vend i përshtatshëm për ta kryer këtë veprim?
- Në cilat situata është e përshtatshme ose jo, që një fëmijë të prekë trupin e vet?

Historia 4

Sarah është 9 vjeçe dhe ndjek klasën e tretë. Ajo është miqësuar me disa shokë dhe shoqe në klasë, me të cilët i pëlqen të kalojë kohë gjatë pushimit. Megjithatë, një nga shokët e klasës së Sarah-s, Brian-i, po e bezdis. Ai e ka qëlluar Sarah-n me shuplakë te të pasmet disa herë në oborr. Brian-i i ka dërguar edhe mesazhe të pahijshme në internet. Sarah ndihet në siklet nga sjellja e Brian-it.

Pikat e diskutimit:

- Çfarë mendoni për mënyrën sesi Brian-i po sillet? (shuplaka, mesazhet e pahijshme)
- A e ka marrë Brian-i pëlqimin e Sarah-s për ta prekur ose për t'i dërguar mesazhe të pahijshme?
- Si duhet të veprojë Sarah në këtë situatë?

Historia 5

Sally dhe Tom-i janë 10 vjeç dhe ndjekin klasën e katërt. Ata e kanë pëlqyer njëri-tjetrin që prej fillimit të shkollës dhe luajnë bashkë gjatë pushimit, thuajse çdo ditë. Ndonjëherë, ata puthen me njëri-tjetrin kur nuk i sheh askush dhe të dy janë shprehur se u pëlqen ta bëjnë këtë. Megjithatë, Tom-i ka filluar të përpiqet që ta puthë Sally-n edhe kur ka shokë klase përreth. Sally nuk ka dëshirë të puthet në publik dhe nuk ndihet rehat me këtë veprim.

Pikat e diskutimit:

- A është e pranueshme që Tom-i ta puthë Sally-n në publik?
- A e mori Tom-i pëlqimin e Sally-t për ta puthur në sy të shokëve të klasës?
- Si duhet të veprojë Sally në këtë situatë?

Historia 6

Simon-i sapo ka mbushur 11 vjeç dhe ndjek klasën e 5-të, i cili ka marrë si dhuratë për ditëlindje një telefon celular dhe po mëson se si ta përdorë. Ai është përfshirë në një grup chat-i me pesë nga shokët më të afërt të klasës dhe aty komunikojnë çdo ditë pas mësimit. Shpeshherë, ata dërgojnë foto të vetes në grup, duke kryer aktivitete të ndryshme me familjet e tyre gjatë fundjavës. Simon-i pëlqen një nga vajzat në klasën e tij, të cilën e quajnë Amanda. Simon-i dhe Amanda komunikojnë shpesh me chat dhe i dërgojnë njëri-tjetrit edhe foto. Dje, Amanda i dërgoi Simon-it një foto intime të vetes së saj pa bluzë. Simon-i vendosi ta ndajë foton në grupin e chat-it me shokët e tij.

Pikat e diskutimit:

- A i lejohet Simon-it që ta ndajë foton e Amanda-s me të tjerët pa pëlqimin e saj?
- A mori Simon leje për t'ua dërguar foton shokëve të tij në grupin e chat-it?
- Si do të vepronit nëse do të ishit një nga shokët e Simon-it që morën foton e Amanda-s?

Historia 7

Theodor-i është 10 vjeç dhe shoku i tij i ngushtë Leo është gjithashtu 10 vjeç. Atyre u pëlqen të luajnë videolojëra pas mësimit në shtëpinë e Leo-s. Leo ka një motër më të vogël, Emma-n. Ajo është vetëm 4 vjeçe. Theodor-i mendon se Emma ka simpati për të sepse, sa herë që ai shkon te shtëpia e tyre, Emma fillon ta përqafojë dhe përpiqet t'i tërheqë vëmendjen. Theodor-i do vetëm që të luajë videolojëra me Leo-n. Sot, Emma u vesh me fustan princeshe dhe filloi ta përqafonte Theodor-in dhe, madje, e puthi edhe në buzë. Theodor-i u ndie shumë në siklet dhe nuk dinte si të vepronte.

Pikat e diskutimit:

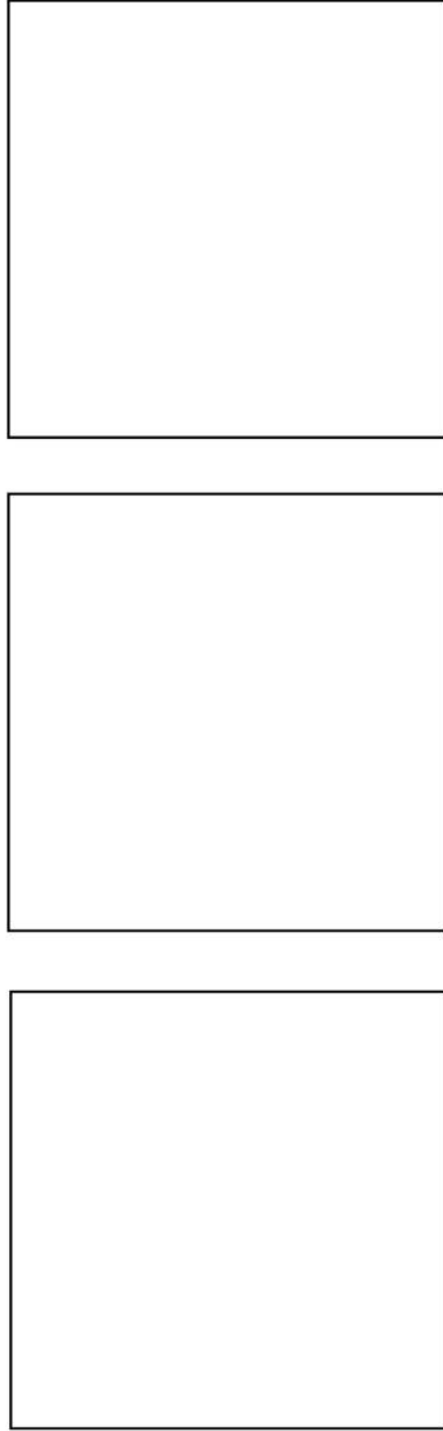
- Si duhet të veprojë Theodor-i?
- A mundet Theodor-i të thotë se nuk ka dëshirë që ta përqafojë Emma-n apo që ajo ta puthë?
- A duhet që Emma t'i kërkojë leje?
- A ka një moshë që konsiderohet shumë e vogël që t'i kërkohet të marrë leje?

Funded by
the European Union

Shtojca 5: Model i fletës së punës së ilustrimeve komike

Ilustrime komike

Three empty rectangular boxes arranged horizontally, intended for drawing a comic strip.

Funded by
the European Union

Shtojca 6: Skenarë rreth sigurisë

Skenarë rreth sigurisë

- ❖ Një nga fëmijët e tjerë po ju kilikos
- ❖ Një nga fëmijët e tjerë po ju kilikos fort dhe po ndieni dhimbje
- ❖ Një nga fëmijët e tjerë kërkon t'ju përqafojë
- ❖ Një i rritur që njihni, kërkon t'ju përqafojë
- ❖ Një nga fëmijët e tjerë, ju tregon një video me përmbajtje dhune në telefonin e tij/saj
- ❖ Një person i rritur, të cilin/cilën nuk e njihni, ju tregon materiale pornografike në telefonin e tij/saj
- ❖ Dikush që njihni, ju dërgon një mesazh në internet, ku ju kërkon informacion personal (për shembull, adresën tuaj)
- ❖ Dikush i panjohur, ju dërgon një mesazh online, ku ju kërkon të komunikoni me video
- ❖ Një i rritur i panjohur, ju afrohet t'ju flasë kur jeni duke shkuar në shtëpi pas shkolle dhe ju kërkon që ta shoqëroni për të parë diçka argëtuese (p.sh., një lodër argëtuese ose një kotele të vogël)
- ❖ Shoku/shoqja juaj, ju kërkon të shkoni të shihni këlyshin e tij/saj të ri
- ❖ Ju ka mbaruar bateria e telefonit dhe nuk mund të telefononi prindërit tuaj për t'i njoftuar se do të vonoheni
- ❖ Shoku/shoqja juaj postoi një foto ku shfaqeni të dy/dyja në media sociale
- ❖ Dikush ka postuar një foto tuajën në internet, pa ju pyetur nëse jeni dakord me këtë veprim
- ❖ Shoku/shoqja e klasës, po ju tall për trikon që keni veshur
- ❖ Ju shkoni në banjë bashkë me një shok/shoqe dhe ai/ajo ju tregon organet gjenitale
- ❖ Një person i rritur ju tregon organet e tij/saj gjenitale dhe ju kërkon të mos i tregoni askujt
- ❖ Bie zilja e derës së shtëpisë kur ndodheni vetëm në shtëpi
- ❖ Vini re se dikush po ju ndjek gjatë rrugës për në shtëpi pas shkolle

- ❖ Shoku/shoqja ju kërkon adresën e shtëpisë, sepse e ftuat të vinte në ditëlindjen tuaj, por i ka humbur ftesa ku ishte shënuar edhe adresa
- ❖ Një person i panjohur ju kërkon adresën tuaj, gjatë një bisede në një lojë në internet
- ❖ Një nga fëmijët e lagjes suaj, ju pyet nëse dëshironi të shkoni të luani në parkun e lojërave bashkë
- ❖ Një fëmijë që keni njohur në internet, ju kërkon të takoheni nga afër

Funded by
the European Union

Shtojca 7: Materiali për semaforët

C S A P E
CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

Funded by
the European Union

C S A P E
CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

Funded by
the European Union

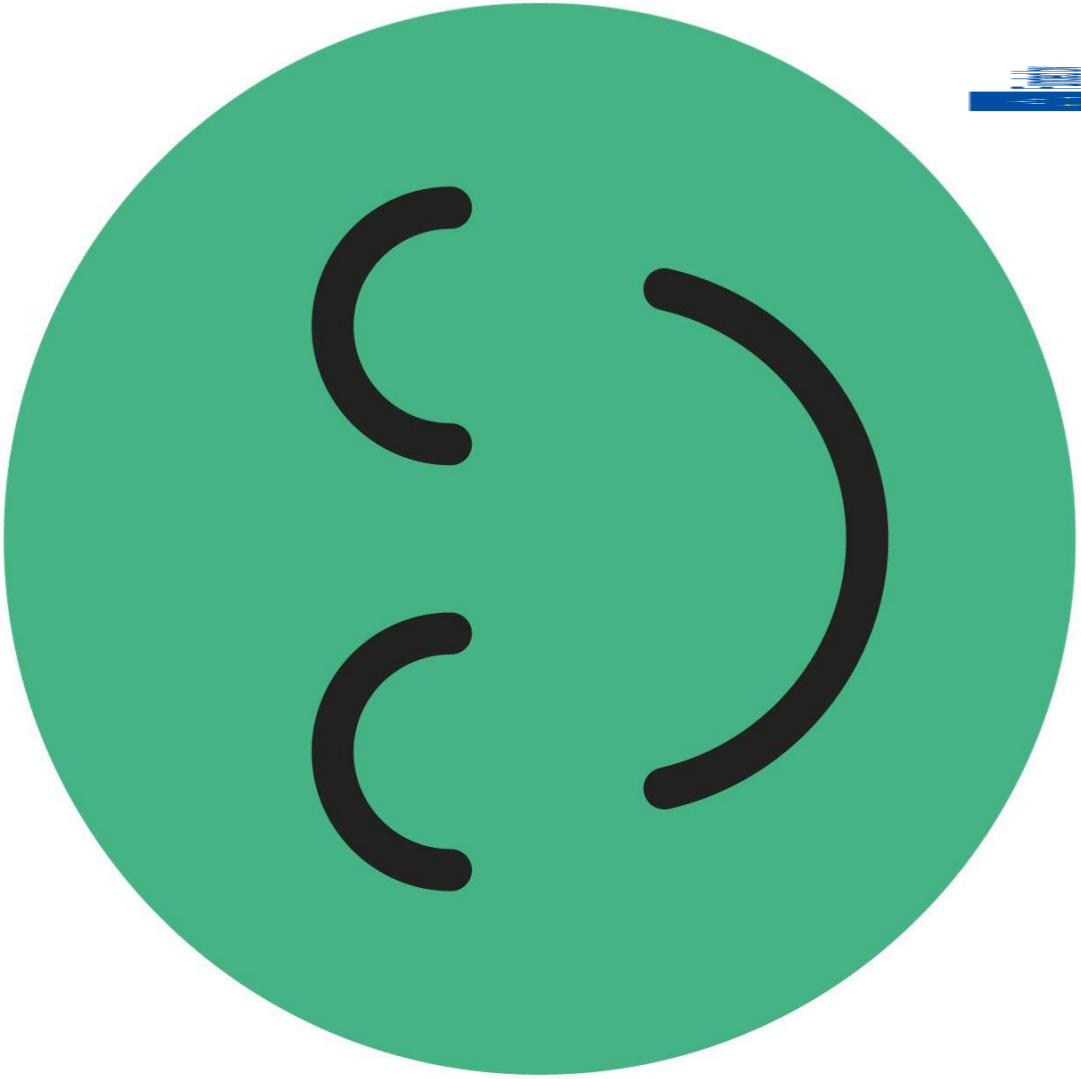

C S A P E
CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

Funded by
the European Union

Shtojca 8: Emoji-t për semaforët

Moduli 5: Mbrojtja e fëmijëve nga abuzimi seksual

Shtojca 1: Kartat me situatat e sigurta dhe të pasigurta

- Printojini, plastifikojini (nëse mundeni) dhe pritini kartat

  <p>Luani në oborr me shokët tuaj</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Njihni një shok/shoqe të ri/re në parkun e lojërave</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Ju marrin veçmas edhe ju kërkujnë të mbani një sekret të papërshtatshëm nga prindërit ose kujdestari ligjor</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Një i panjohur ju ofron karamelle</p> <p>Funded by the European Union</p>
  <p>Ndieni frikë ose siklet në prani të një personi të caktuar</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Merrni mesazhe ose imazhe të papërshtatshme</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Një i panjohur ju kërkon të kryeni një telefonatë me video natën vonë</p> <p>Funded by the European Union</p>	 <p>Një i panjohur në media sociale ju kërkon të dilni bashkë</p> <p>Funded by the European Union</p>

Ju jepen dhurata të pashpjegueshme, si lodra, veshje, pajisje elektronike dhe ju kërkohet t'i mbani të fshehta nga prindërit ose kujdestari ligjor

Funded by the European Union

Ju jepen dhurata nga shokët/shoqet për ditëlindjen tuaj

Funded by the European Union

Lejoheni ose nxiteni të kryeni veprime të ndaluara nga prindërit tuaj

Funded by the European Union

Vizitoni një muze me gjyshërit tuaj

Funded by the European Union

Dikush ju prek në mënyrë të tepruar, duke ju përgafuar, puthur, kilikosur, mbajtur, edhe kur nuk keni dëshirë

Funded by the European Union

Dikush diskuton tema për të rritur, që janë të papërshtatshme për ju

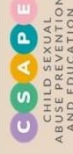
Funded by the European Union

Një shok/shoqe ju kërkon të vizitoni bashkë

Funded by the European Union

Shokët/shoqet ju ftojnë në një festë

Funded by the European Union

Shtojca 2 (i): Materiali që do t'u shpërndahet fëmijëve

Cilat nga shenjat e mëposhtme, janë treguese të ndjelljes së fëmijës?

Një person që:

- I jep dhurata të pashpjegueshme ose vëmendje të veçantë një fëmije, duke e bërë fëmijën të ndihet i/e veçantë ose borxhli/e ndaj një të rrituri
- Kontrollon një fëmijë nëpërmjet kërcënimeve, forcës ose përdorimit të autoritetit, duke e frikësuar fëmijën që të mos e raportojë sjelljen e padëshiruar
- Nxit një fëmijë të ketë marrëdhënie të sinqertë me prindërit e tij/saj
- I jep një fëmije dhuratë për ditëlindje
- Prek fizikisht dhe në mënyrë të tepruar fëmijën (përqafim, puthje, kilikosje, shtrëngim) edhe kur fëmija nuk ia kërkon këtë gjë
- I thotë fëmijës se është rritur që prej herës së fundit që janë takuar
- Ekspozon haptazi ose pretendon se e ka ekspozuar pa dashje fëmijën ndaj lakuriqësisë, materialeve seksuale dhe veprimeve seksuale
- E pyet fëmijën se si i shkoi dita
- I dërgon fëmijës mesazhe ose imazhe të papërshtatshme
- Komplimenton pamjen e fëmijës ose pyet nëse fëmija është puthur ndonjëherë
- U ofron ndihmë prindërve ose kujdestarëve ligjorë, që të fitojë mundësinë të kalojë kohë vetëm me fëmijën

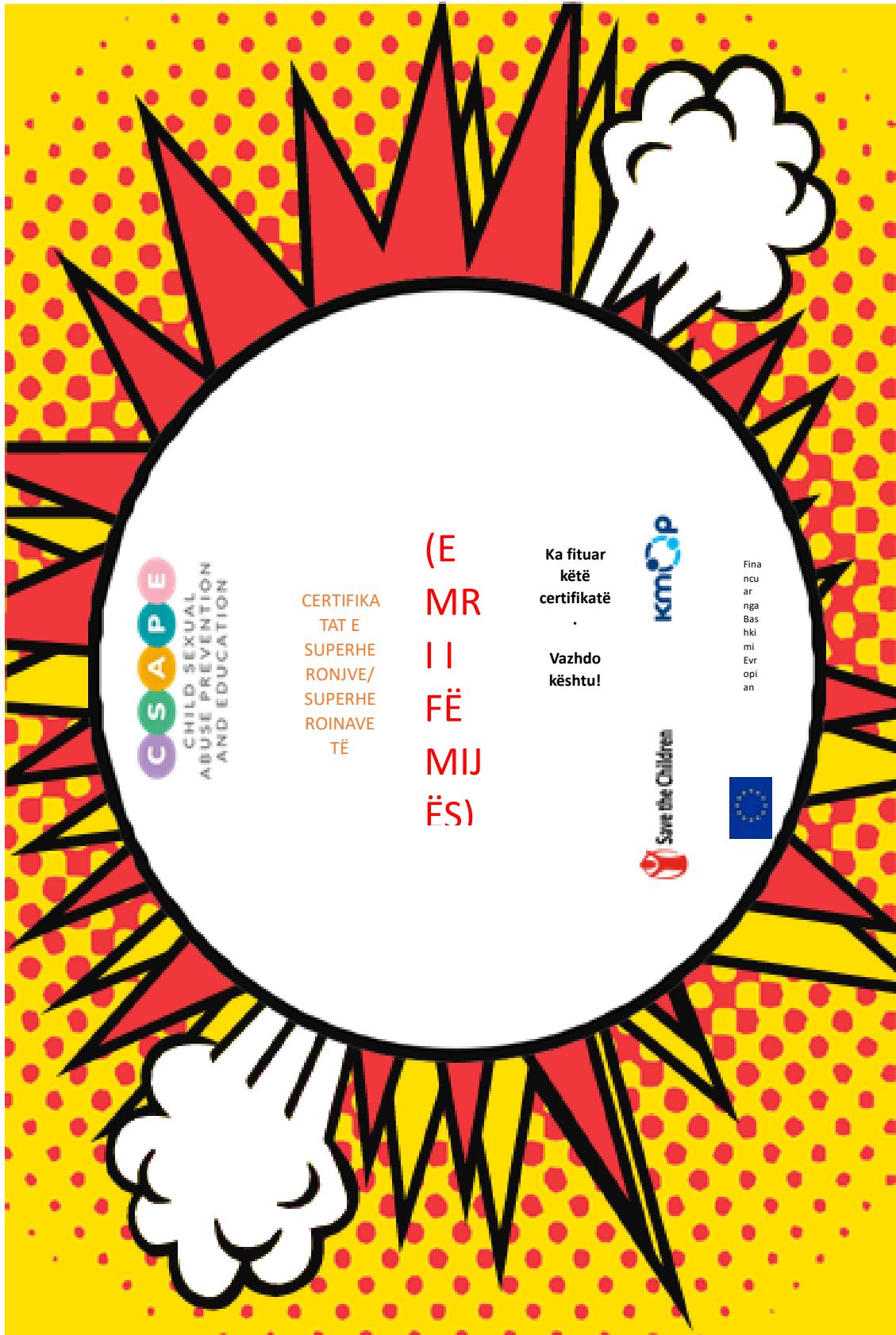
Shtojca 2 (ii): Reagimet ndaj materialeve për mësuesit

Cilat nga shenjat e mëposhtme, janë treguese të ndjelljes së fëmijës?

Një person që:

- I jep dhurata të pashpjegueshme ose vëmendje të veçantë një fëmije, duke e bërë fëmijën të ndihet i/e veçantë ose borxhli/e ndaj një të rrituri (S)
- Kontrollon një fëmijë nëpërmjet kërcënimeve, forcës ose përdorimit të autoritetit, duke e frikësuar fëmijën që të mos e raportojë sjelljen e padëshiruar (S)
- Nxit një fëmijë të ketë marrëdhënie të singërtë me prindërit e tij/saj
- I jep një fëmije dhuratë për ditëlindje
- Prek fizikisht dhe në mënyrë të tepruar fëmijën (përqafim, puthje, kilikosje, shtrëngim) edhe kur fëmija nuk ia kërkon këtë gjë (S)
- I thotë fëmijës se është rritur që prej herës së fundit që janë takuar
- Ekspozon haptazi ose pretendon se e ka ekspozuar pa dashje fëmijën ndaj lakuriqësisë, materialeve seksuale dhe veprimeve seksuale (S)
- E pyet fëmijën se si i shkoi dita
- I dërgon fëmijës mesazhe ose imazhe të papërshtatshme (S)
- Komplimenton pamjen e fëmijës ose pyet nëse fëmija është puthur ndonjëherë (S)
- U ofron ndihmë prindërve ose kujdestarëve ligjorë, që të fitojë mundësinë të kalojë kohë vetëm me fëmijën (S)

Shtojca 3: Certifikatat e superheronjve/superheroinave të sigurisë personale

CSAPE
CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

CERTIFIKATAT E
SUPERHERONJVE/
SUPERHEROINAVE
TË

(EMRI I FËMIJËS)

Ka fituar
këtë
certifikatë

Vazhdo
kështu!

Financuar nga Bashkimi Evropian

Shtojca 4: Histori

Fqinji që sjell një telefon celular

Tom-it i është dhuruar një telefon i ri celular që e dëshironte prej kohësh nga një fqinj, që i kërkon të mos u tregojë prindërve për të. Dhurata nuk është as për ditëlindjen dhe as për ditën e emrit të Tom-it.

Diskutim

A mendoni se Tom-i duhet ta pranojë? Cilat janë udhëzimet e sigurisë që Tom-i duhet të mbajë mend?

Shtojca 5: Lista e kontrollit e kërkimit të thesarit të sigurisë personale

Lista e kontrollit e kërkimit të thesarit të sigurisë personale

- Stacioni i fjalës “Jo”

Detyra: Do të përzgjidhen katër vullnetarë për të luajtur me role dy skenarët e përfshirë.

- Stacioni “Largimi”

Detyra: Përshkoni me shpejtësi pengesat për të arritur te zona e sigurisë.

- Stacioni “Kërko ndihmë”

Detyra: Shkoni te mësuesi/mësuesja dhe kërkoni t'ju ndihmojë me diçka që ju nevojitet.

Funded by
the European Union

Shtojca 6: Certifikata e sigurisë personale

Një trup me mitrën dhe organet e tjera gjenitale

Njihuni me trupin dhe pjesët e tij

Shkruani emrin e pjesës të trupit në vendin e duhur të figurës

Certifikata e Sigurisë Personale

(Em
ri i
fëm
ijës)

Ka fituar këtë certifikatë.

Vazhdo kështu!

Financuar nga Bashkimi Evropian. Projekti nr. 101083832

CHILD SEXUAL
ABUSE PREVENTION
AND EDUCATION

Save the Children

**Funded by
the European Union**

Funded by the European Union. Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.